Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Høst, Jens Kragh.; af Jens Kragh Høst.
Titel | Title:	Erindringer om mig og mine Samtidige
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C. Steens Forlag, 1835
Fysiske størrelse | Physical extent:	255 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

44,-108-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130001654161

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Erindringer

om

mig og mine Samtidige.

Af

Jens Kragh Höst,

Doktor juris, Medlem af det Skandinaviske Literaturselskab, det kongelige norske Videnskabersselskab og det kongelige würtembergske Selskab af Danevenner ved Donau.

Kjöbenhavn 1835.

Paa Bog- og Papirhandler C. Steens Forlag.

Trykt i S. L. Møllers Bogtrykkeri.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til

Højvelbaarne Herr Stabschirurg

Joh. Chr. Wilhelm Wendt,

Doktor, Professor, Overmedikus, Ridder af Dannebroge

og Dannebrogsmand.

Zu

Min ædle Wendt, som mig snart tretti Aar
En ærlig Ven, en huld Velynder var,
Som mig ej sveg i lyse, mørke Kaar,
Modtag et Tegn, at Dig saa kjær jeg har.

Minervas og Hygæas Yndling Du
En dobbelt Krands om aandrig Tinding bær.
Taknemmelig saa Mangen har i Hu,
At ved Din Id nu karsk han vandrer her.

Din Konge tro, af Ham til Gjengjeld nød
Du paa Hans Gunst, Hans Tillid mangt et Pant.
I husligt Favn Dig Hvilen smiler sød;
I Vennekreds Oprigtighed Du fandt.

Vær længe end, Du sande Hædersmand,
En Fryd og Pryd for elsket Fædreland!

Jens Kragh Høst.

Jeg Jens Kragh Høst er født den 15 September 1772 paa Den Sankt Thomas i Vestindien. Min Fader var Georg Høst, en Søn af Christen Høst, Præst for Witthen, Haldum og Hasteen Menigheder, Provst i Sabro og Vester Liisberg Herreder i Aarhus Stift. Han blev født den 8 April 1734 i Landsbyen Witthen, et Par Miil fra Aarhus, og fik i Daaben det Navn: Jørgen Hjersing, efter sin Morfader, Sognepræst for Lyngaae og Skjod Menigheder; men ombyttede siden under sit Ophold i Marokos Jørgen med det udenfor Danmark mere kjændte Georg.

Min Slægt paa Fædrenesiden stammede fra Straßburg, hvor i den sidste Halvdeel af det femtende Aarhundrede en Herbst levede, som en agtet og formuende Bygmester. Hans Søn, der var Maler, gik til Basel og blev her den 25 Januar 1507 Fader til en Søn. Denne, ved Navn Johannes, blev opdragen paa den videnskabelige Vej, studerede fire Aar under Theophrastus Paracelsus i Huset hos ham, og blev Professor i det Græske i Basel, hvor han knyttede Venskab med Erasmus Roterodamus. Han opgav imidlertid Embedet og anlagde et Bogtrykkerie, hvorfra han udfærdigede mange gode Skrifter, for en Deel fra hans egen Pen*). I

*) Die woleingerichtete Buchdruckerei, Nürnberg, 1721.

Sankt Thomas i Vestindien, til denne Ø. Ved min Fødsel var Han, med Titel af Kammerraad, Medlem af nysmeldte Raad, hvorhos han beklædede flere Embeder. Han var Notarius publikus, Skifteforvalter for de kongelige civile Betjenter, Kirkeværge og Kasserer for den Kongelige Overskatte-Direction og Justitskasse.

Min Moder Birgitte Henrike Kragh, født den 3 Januar 1754 paa St. Thomas, var yngste Datter af Kommandanten paa Sankt Thomas Oberst Jens von Kragh. Denne retskafne og dygtige Mand var, ligesom min Fader, en Jyde. Kun atten Aar gammel havde Han ægtet en Enke paa sex og tredive; men de levede, den forskjellige Alder uagtet, i det lykkeligste Ægteskab. Fra Kjøbmandsbetjent af opsvingede Han sig til den høieste Post paa Øen.

Efter min Morfaders Død den 29 April 1773 var min Fader, som alt en Tidlang i hans Sygdom havde forrettet hans Embede, indtil midt i 1774 Vicekommandant. Men, efterat være bleven afløst af Oberst de Malleville, som virkelig Kommandant, forlod Han, 1776, formedelst sin svækkede Helbred, med Vartpenge, ledsaget af sin Kone, mig og min Syster Elisabeth Vestindien og reiste tilbage til Fædrelandet*).

Undervejs maatte det Skib, hvorpaa vi vare ombord, for Uvejr søge ind til Egvog, en Udhavn i Nærheden af Sta-

*) Af G. Høsts Efterretninger om Sankt Thomas S. 160—77 og min Clio Hf. 2.

vanger. Her saae jeg fra en Klippe Fruentimmer roe en Baad — det første Syn jeg kan erindre mig. Saa dybt Indtryk gjorde det.

Vinteren efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn saae jeg første Gang Sneefog. Min Moder, som heller aldrig havde seet Saadant, viiste mig det med Udraabet: Barn, see de hvide Fugle!

I Sommeren 1777 foretog min Fader sig, med Kone og Børn, en Reise til Jylland for at besøge sin Slægt. Tillige vare vi i Faaborg, hos Ritmester, siden Generaladjutant, von Hensler, gift med min Moders Syster, og paa Samsoe hos hans Broder Jens Høst, da Forpagter paa Samsoe, forhen, ved Udbrudet af Krigen med Rusland, Lieutenant ved Landetaten.

Efter Tilbagekomsten til Kjøbenhavn udarbeidede min Fader, som imidlertid med forøgede Vartpenge var bleven udnævnt til virkelig Justitsraad, sine Efterretninger om Marokos og Fes, samlede der i Landene fra Anno 1760 til 1768. De vare først egentlig blot bestemte for Venner. Men opmuntret af disse, især af den berømte Carsten Niebuhr, og understyttet af en Subskripsion paa 300 Exemplarer, hvoraf Kongen tog 30, udgav min Fader i 1779 Værket, trykt hos N. Møller, den Tids bedste danske Bogtrykker. Det var prydet, foruden mange andre Kobbere, med Forfatterens særdeles lignende Billede, efter Lorentzens Malerie, stukket af Meno Haas, nedenunder havde hans Frænde den lærde C. F. Badskjær sat et latinsk Vers.

Bogen ikke alene vandt almindeligt Bifald i Fædrelandet, men, da den et Par efter af Auditor Susemihl var bleven oversat paa Tysk, udbredte den sin Forfatters Berømmelse ogsaa udenlands. Herder nævnte Forfatteren iblandt Folkekundskabens første Skabere*).

Min Fader bestemte mig for den videnskabelige Bane og gav mig til første Veileder paa den en blid, venlig Mand i Juristen Anders Vinding. Iblandt dennes Omgangsvenner var den mig siden saa kjære, ved Indsigt i det latinske Sprog og i Lovkyndigheden udmærkede Jakob Just Gudenrath.

Nu kjøbte min Fader en Gaard i Gjentofte, en Mil fra Kjøbenhavn og levede der et Par Aar. Ligeover for os boede Johannes Ewald, til Hvem jeg ofte havde Ærinde fra min Fader**). — Da imidlertid Rosenkrone var bleven Minister for det udenlandske Departement, udnævntes min Fader til anden Sekreteer ved dette, og maatte nu, for at røgte sit Embede, vende tilbage til Kjøbenhavn***).

---

*) Min Clio Hft. 2, S. 141 f.

**) Min Fader omtales i et Brev fra Ewald til Maleren Poulsen, s. min Chronos Hft. 2.

***) Jeg erindrer herfra en Anekdot. Under sit Ophold i Gjentofte havde min Fader Besøg af en tripolitansk Gesandt. I samme Anledning vare endel smukke unge Piger indbudne. Den skjæggede Afrikaner udbad sig et Kys af Enhver iblandt dem. Ingen nægtede ham det. Kun en midaldrende grim Dame sagde nei.

I 1783 forlod Vinding mig og gik som Prokurator til Vestindien, hvor Han et Par Aar efter døde i sin fejreste Alder. I hans Sted fik jeg til Lærer en Theolog: Johannes Kattrup, en strængt retskaffen Mand, som, foruden i sit egentlige Fag, var saare omhyggelig for at give mig en god Grundvold i de tre lærde Sprog. En Underofficeer af fransk Fødsel talede sit Modersmaal med mig. Desforuden holdt min Fader Lærere til mig i Musik og Tegnekunst, lod mig og en Tid besøge Malerakademiet; men aldeles blottet for Kunsttalent gjorde jeg ingen Fremskridt. Til Konfirmationen Mikkelsdag 1787 forberedte mig den værdige, tænksomme Kapellan ved Holmens Kirke Johan Christian Hoier, siden Sognepræst ved samme Kirke, og Provst ved Søetaten og Garnisonen. Han gav mig bestandigen særskilte Timer.

I Efteraaret 1786 var jeg saa heldig at stedes til Forelæsningerne i det da nys oprettede Efterslægtselskab. Her hørte jeg over det engelske Sprog Tode, som fra den Tid af stedse udmærkede mig med Velvillie, over Statsøkonomien Pram, hvis Ynde st jeg fra første Aften, af Ham tilspurgt om det Foredragne, for bestandig vandt, over det danske Sprog den lunefulde Riber og over Technologien den værdige Jakob Dreyer. Ogsaa lærte jeg at kjænde den blide, svagelige Storm. Nahbek havde jeg allerede, vel i 1782, seet hos Rosings.

I Vinteren 1787—88 bivaanede jeg Forelæsninger hos Jakob Baden over Horatses Breve og hos Lauritz Sahl

over Epiktet. Jeg vandt Byges Opmærksomhed. Da Baden paa sit første Examinatorium havde ladet mig oplæse og oversætte Horatses: **Prima dicte mihi** etc., sagde han: det var godt; De læser det endog godt op. Jeg havde vidst at tilegne mig Hans særegne vægtfulde Oplæsningsmaade — en Fængsomhed, jeg siden ved flere Leiligheder gav Prove paa. Ogsaa hørte jeg i denne Vinter, daværende Magister, siden Professor, Frederik Sneedorffs høist behagelige Forelæsninger over de tre sidste Aarhundreders Historie, hvilke især indgode mig Lyst til denne Videnskab og Kjærlighed til Læreren. Ingen Mand nærmede sig, som Han, mit Ideal af Elskværdighed. Ingen onskede jeg som Ham at ligne. Til Universitetet blev jeg derfor og, da Kattrup ej havde Ret til at dimittere, dimitteret af Sneedorf. Han begyndte sit Testimonium med de Ord: **Fortes creantur fortibus.**

Ved Examen artium, først i September 1788, erholdt jeg, endnu ikke sexten Aar gammel, af alle Examinatorer: i Theologien Janson, i det Latinske Baden, i det Græske Sahl, i Historie og Geografie Abraham og i det Hebraiske Nicolai Kall, Karakteren **Laudabilis** med Udmærkelse, men da jeg for den latinske Stil ikke naaede mere end **Laudabilis**, blev jeg kun den Anden af de for Konsistoriet Indkaldte og Beromte. Som Saadan holdt jeg den saakaldte **Gratiarum Actio**, og var den Første, som holdt den i ubunden Stil. **Petitio** tilkom den første Indkaldte C. H. Wilster.

Jeg besluttede at tage begge den filosofiske Examens

Dele paa eengang efter fem Maaneder. Jeg hørte fra November Forelæsninger over Filosofie hos Riisbrigh og Gamborg, over Fysik hos Kratzenstein, over Mathematik hos Woldike og Bugge, over Historie og Hebraisk hos Abraham og Nicolai Kall*), men ikke hos Baden og Sahl. Dog erholdt jeg ved den filosofiske Examen i April 1789 ikke alene af de syv Forstnævnte, men ogsaa af de to Sidste **Laudabilis** med Udmærkelse. Badens Retfærd burde jeg saameget mere paaskjønne, som jeg i Anledning af den formeente Tilsidesættelse ved første Examen virkelig havde udladt mig ubesked om Ham, hvilket sikkert var kommet til hans Kundskab. Sahl satte jeg ved mine Svar i saa godt Lune, at Han, i Begyndelsen forstemt, fordi jeg ikke til denne Examen havde hørt hans Forelæsninger, ikke alene gav mig dobbelt Udmærkelse: to Kryds, men samme Dag uddelte endnu ni Udmærkelser. Jeg var ved denne Examen den eneste Indkaldte.

Kort efter min Optagelse iblandt Universitetsborgerne forlod Kattrup min Faders Huus for at tiltræde et Kapellanie i Sjælland**). Jeg paatog mig mine yngre Brødres Under-

*) Hos Abraham Kall indfandt sig engang en mig ubekjændt Mand, som før Forelæsningen udspurgte mig om et og Andet. Da Kall var traadte ind, studsede han ved Synet af Manden, men fattede sig snart. Det var, som jeg siden erfarede, Riegels.

**) Han lever endnu, en høitagtet Olding, efterat have resigneret paa sit Sognekald i Udbye ved Holbek.

viisning, men besad ikke Myndighed og Stadighed til at rygte dette Hverv vedbørlig; dog viiste de Alle siden bestandig mere og mindre Lyst og Smag for Videnskabelighed.

Ligesom jeg havde havt Barndomsvenner, foruden i mine Syskende, i T. L. Badskjær, den brave C. F. Badskjærs Søn, nu Major, Holst, nu Kammerraad, og Østrup, nu Major, saaledes fandt jeg fra Forelæsningerne hos Baden og Sahl, saavelsom i de første akademiske Aar, Ungdomsvenner i Peter Bugge, Stephen og Johan Carl Heger, C. Vilh. Heber, Pet. Wieck, C. G. Rafn, C. F. Hansen, H. V. Lundbye, Henrik Steffens, Fr. Høegh Guldberg, Malte Conrad Brun, H. G. Sveistrup, O. H. Mynster. Af disse rovedes mig snart ved Døden Hansen, efter i 1789, under Mærket C. F., ei uden Bifald at have udgivet en om Talent og Hjerte vidnende Samling af: Forsøg i den alvorlige Digtekunst*). Ogsaa den brave Wieck levede kun faa Aar**). Nuværende Etatsraad Saxdorf, der underkastede sig Examen artium samme Dag, som jeg, havde jeg kjændt fra mit tiende, ellevte Aar, da jeg for talrige Tilskuere spillede Pagens Rolle i Engels Lystspil Pagen og havde Hans Moder til Moder. Ihvor tidlig jeg begyndte at være Skuespiller, blev jeg det dog, af Mangel paa Anlæg, aldrig i udmærket Grad.

*) Bedømt i de lærde Efterretninger s. A. af Abrahamson. Hansen nævnes ej i Nyerups Literaturlexikon.

**) See Literaturlexikonet.

Ingen af alle mine Ungdomsvenner var mig imidlertid tilligemed mine Brødre trofast indtil mine Dages Ende, som Stephen Heger og C. V. Heber. I Hegers Faders, daværende Hof- og Stads-Rets Assessor, siden Konferentsraad Hans Hegers, Huus kom jeg alt oftere. Kredsen forskjønnedes af et Par elskværdige Døttre Karen Margrete, Rahbeks siden saa berømte Kamma, og Georgine Christiane, nu gift med Adam Ohlenschläger. Ingen af mine Venner saaes hellere af min Fader end Stephen Heger.

Efter at have taget de akademiske Examener begyndte jeg at sysle med det Arabiske, under Vejledning af min Fader, som med Færdighed baade kunde tale det og læse Haandskrifter deri. Jeg gjorde dog kun liden Fremgang og opgav snart det Sprogs Studium, saa jeg nu end ikke kjænder Bogstaverne. Imidlertid dyrkede jeg især med Iver Literærhistorien. Ogsaa hørte jeg Rahbeks Forelæsninger.

Endnu kun et Par Aars Student nød jeg, 1790, den Ære at optages i det af, den siden som Naturhistoriker hæderlig bekjændte, Gregorius Wad stiftede, for latinske Disputerøvelser bestemte, Filologiske Selskab, som iblandt sine Medlemmer, Alle ældre end jeg, talte Endeel af Danmarks ypperste Akademikere, saasom, foruden Wad selv, Ole Worm, Rahbek, Kiærulf, O. D. Bloch, Høybroe, og af endnu levende: Biskop Dr. Rasmus Møller, Amtsprovst Dr. Wedel, Pastor Magister Kofod og Pastor Joh. Chr. Bredsdorf. Kort efter min Indtrædelse stiftede imidlertid

dette Selskabs Virksomhed og jeg traadte kun eengang frem, nemlig som Opponent imod Rahbek, der forsvarede sin Oversættelse af Brevet til Pisonerne.

Den franske Revolusion var i 1789 udbrudt, men vækkede endnu ingen levende Deeltagelse i mit ungdommelige Sind. Mine Fritimer anvendte jeg dels paa selskabelig Omgang med mine Medstuderende, dels paa at besøge Skuespillet. Det var i Henseende til dette de thaarupske Operetters Tid; og da Kronprinsen, vor nuværende Konge, efter sin Formæling, med Peters Bryllup modtoges i Skuespilhuset, var jeg En af dem, som med Nyerup havde aftalt at tilraabe Rosing et Da Capo, efterat han havde sunget: Ung Adelsteen paa Thinget stod. Skjønt forud underrettet herom, forvirredes Kunstneren dog ved denne Nyhed og fojede først Ønsket efter gjentagne Tilraab.

Mine Aftener tilbragte jeg ellers snart ved min Faders Side, eller hos Bugge, Heger, Joh. Colsmann, Wieck o. Fl. Vor Levemaade var uden Udgifter og Udsvævelser. Vi havde Intet at rutte med, og vi, som vel overalt den akademiske Ungdom i de Dage, vare ikke hengivne til stojende Forlystelser.

I 1790 valgte jeg efter min Faders Ønske Lovkyndigheden til mit Fag og hørte Forelæsninger hos Norregaard og Cold. Ogsaa læste jeg selv flittig og tog ofte Natten med. At Advokat Klingberg undertiden overhørte mig i det Læste, gav mig Mod. Og jeg kunde allerede underkaste mig den latinske juridiske Examen i Januar 1792. Jeg blev

examineret af mine de fornævnte Lærere og af Eggers. Hvad der især hævede mig var, at jeg, og det med Færdighed, besvarede alle Spørsmaal paa Latin. Ikke alene erholdt jeg, baade for det Mundtlige og det Skriftlige, **Laudabilis**, men fik af Norregaard det Tilsagn, at vorde anbefalet Universitetets Patron. Jeg høstede imidlertid aldrig end mindste Frugt heraf.

Neppe havde jeg fuldendt Universitetsborgerens Bane, førend jeg vilde betræde Skribentbanen. Tilstyrker fandt jeg i Stephen Heger, af hvis egne senere Arbeider hans Beskedenhed har lagt Skjul paa mange.

Jeg begyndte mit Forfatterliv faa Maaneder efter Examen, med at oversætte en meget smuk Fortælling af Schummel: Bønhørelsen eller det blinde Ægtepar, hvis Moral var: at, Alt hvad som skeer er til det Bedste, og at det, der synes at være største Ulykke og Modgang for et Menneske, tjener kun til at skaffe ham en større Lykke eller afværge fra ham et meget større Uheld. Skjønt unævnt, som Oversætter læste jeg dog naturligviis med Fornøjelse en fordelagtig Dom af Abrahamson over ogsaa min Andeel i Arbejdet.*)

Under Navn traadte jeg frem med en Oversættelse fra det Franske af Florians beromte episke Roman: Numa Pompilius, Roms anden Konge. Den udkom paa eget Forlag, havde et Par hundrede Subskribenter og blev trykket hos Nicolaus Møller. Anden Korrektur paa Fortalen til første Bind underskrev jeg den 10 Juni 1792.

*) Kjøbenhavnske lærde Efterretninger, 1792 S. 494.

Samme Formiddag gik jeg op i det Kongelige danske Cancellie og løste min Bestalling, som Prokurator ved Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret. For mit tyvende Aar var jeg saaledes baade Skribent og Embedsmand.

Endelig tiltraadte jeg ogsaa endnu samme Formiddag med min Fader en Reise til Tyskland. — Min Fader havde i Grev Rosenkrone havt en særdeles Velynder, og var i Januar 1784, kort for Grevens Afgang, bleven Etatsraad. Vel traadte nu i April samme Aar Andreas Peter Bernstorff igjen i Spidsen for Departementet, og med ham fulgte hans Ven Etatsraad Clauswitz, som under Ham havde været anden Sekreteer. Derfor blev min Fader dog ikke fjernet fra Forretningerne. Tvertimod. Den ædle Minister overlod ham Valget enten at vedblive sin Plads som anden Sekreteer med første Sekreteers Lønning eller at stige til første Sekreteer, men kun med anden Sekreteers Lønning. En retfærdigere Udvej kunde ikke gives. Han kunde ikke have klaget om han havde seet sin Formand sig foretrukken. Min Fader, som endnu havde en Levning af Formue tilbage, og holdt Æren for Skovens favreste Træ, valgte første Sekreteers Post. Etatsraad Clauswitz traadte ind efter ham. Nye Prøver paa Velvillie nød min Fader siden af Bernstorff. Gjentagne Vanheld paadroge ham et apoplectisk Tilfælde, som gjorde ham det vanskeligt at skrive. Bernstorff tillod ham at lade mig enchiffrere for sig. Det er bekjændt, at Depeschierne fra det udenlandske Departement til vore Gesandter udenlands, som andensteds, for det Meste skrives i Tal. Den, som

skriver, maa hertil bruge Tabeller, hvorpaa forskjellige Bogstaver, Stavelser, Ord, hele Meninger i tusindtal ere betegnede, hver med sit Talmærke. Dikterer nu En, efter at have kastet Øjet paa Tabellerne, en Anden Tallet, saa veed den Sidste derfor Intet af Indholdet. Bernstorff robte følgelig ingenlunde de diplomatiske Hemmeligheder ved at tillade min Enchiffreren*). — Et tredie Beviis paa den ædle Ministers Godhed for min Fader var dette. Efter aarlang Svaghed og Lidelse af sit apoplektiske Tilfælde vilde Han søge Lægedom herfor ved de varme Bade i Wiesbaden ved Maintz. Bernstorff skaffede ham en kongelig Understyttelse af 500 Rbdr.

Den 10 Juni 1792 Kl. 12 steg jeg med min Fader ombord paa Kieler Paketbaaden Galeasen Bonaventura. Iblandt de Medreisende var en ung tysk Kirurg Lembke, som var den eneste Christne, Rask en tredive Aar derefter fandt i Persien i Ispahan. Fra Kiel gik Reisen over Hamburg til Celle, hvor vi besøgte den uskyldigen forfulgte Caroline Mathildes Kiste. I Göttingen fandt vi af Landsmænd Hans Hagerup Falbe, Johan Erik Berger, Schack Staffeldt, Chr. Qvistgaard, Grev Bille Brahe med hans Hofmester Frederik Stoud, og Hoppe med hans Hofmester Wad, Bernstorffs Sønner: Chri-

*) Depeschjerne, hvorefter hver Sekreteer for sit Rige skulde opsætte disse, skrev Bernstorff Udkastet til, ofte saa ulæselig og med saadanne Forkortninger, at Sekretererne, hvilke Posteftermiddagen samledes for med fælles Gransken at læse Udkastet, ikke kunde udfinde Meningen af Eet og Andet.

stian og Joachim. Næsten Alle kappedes de om at modtage mig med Venskabelighed og undlode heller ikke at besøge min syge Fader. Af de göttingske Professorer hospiterede jeg hos Heine, Schlözer, Pütter, Beckmann, besøgte Heine, Spittler, Gatterer, Meiners, Reuss, Feder, Kästner. Derimod søgte jeg hverken Lichtenberg eller Bürger. Saa langt var jeg endnu tilbage! — I Wiesbaden opholdt vi os fem, sex Uger. Herfra gjorde jeg to Udfarter til Mainz. Den ene Gang skete det med Stoud og Billebrahe, som besøgte os i Wiesbaden. I Mainz saae jeg da den (legemlig) lille Keiser Frantz, den (legemlig) store Konge Friederich Wilhelm og den berømte Hertug af Brunsvig, hvilke efter Keiserkroningen vare samlede til en Kongres hos Churfyrsten af Mainz. Paa Tilbagevandringen herfra, da Stoud og Billebrahe reiste videre mod Syden, mødte jeg en Franciskaner, Pater Alexius, der skulde forrette Gudstjeneste i et Kapel i Wiesbaden. Han havde kjændt Frederik Sneedorf, som han særdeles roste. Og med Deltagelse erfarede han Sneedorfs bittre Død, hvorom jeg nylig var bleven underrettet fra Kjøbenhavn. Alexius var en behagelig Mand. Jeg hørte ham mere end eengang prædike. Men da jeg kort før min Afreise fra Wiesbaden efter Gudstjenesten nærmede mig Ham, viste han mig tilbage med de Ord: **habeo sacram cœnam apud me** o: jeg har den hellige Nadvere hos mig. Jeg saae ham aldrig siden, men erindrer ham med Agtelse. Min anden Udfart til Mainz udførtes med min Fader, da jeg drak den kosteligste

Rhinskviin, men som rigtignok kostede en hollandsk Dukat Flasken. Vi besaae blandt Andet et Munkekloster med dets rige Kjælder og smukke Have. — Min Faders Hensigt med at besøge Badet blev forfejlet. Han kom ligesaa svag tilbage, som han var reist bort.

Efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn begyndte jeg at føre Sager ved Hof- og Stads-Retten og fik snart adskillige Kunder. — En Ven af mig, Albert Albertsen, der var Student med mig, blev min Fuldmægtig.

Nu vilde jeg ogsaa være juridisk Forfatter og levere et Værk over den danske Lovkyndigheds Literatur, samt, som Forløber, en Fortælling om Naturrettens Skjæbne i Danmark. En Indledning til dette Skrift lod jeg indføre i Ekkards Ugeskrift: Samleren og derefter særskilt aftrykke for Venner. Nyerup fandt, at den bebudede et „interressant og lærerigt" Værk*). Jeg udstedede kort efter en Indbydelse til Subskripsion, men af Mangel paa Understyttelse — da f. Ex. i Høiesteret ikke Een tegnede sig — opgav jeg det Hele.

Imidlertid førte min lykkelige Stjerne mig til min forrige Lærer Sekreteer Pram. Han overdrog mig snart, efter Stephen Hegers Forslag, i sit Sted at udarbeide den historiske Artikel i Minerva. Jeg begyndte med Januar 1793 og havde saaledes tilegnet mig Prams Stil og Aand, som Historiker; jeg skrev, efter Nyerups Vidnesbyrd, med samme Upartiskhed, samme Circumspection i Foredraget, samme Varsomhed i Udtrykkenes Valg, samme Despothad, saa at mangen

*) Lærde Efterretninger 1793 S. 204.

Kritiker tog det for Prams eget Arbejde*). I min første Maaned indtraf Ludvig den Sextendes Justitsmord, og dette vanskelige Æmne behandledes af mig saaledes, at ingen rolig Dømmende kunde være andet end tilfreds dermed. Vistnok yndede jeg den franske Revolusion, hvortil vel ogsaa min Omgang med dens varme Ven Nyerup bidrog. Men jeg agtede stedse Majestætens Liv for helligt og miskjændte ikke det meget Gode hos Ludvig, end ikke hos Marie Antoinette. Den fint dannede Kammerherrinde Suhm sagde: denne Gang har Pram skillet sig godt ved sit Arbeide. Ligesaa betænksom viste jeg mig i Fremstillingen af et Par Oplob, som omtrent paa samme Tid fandt Sted i Kjøbenhavn. Jeg skrev disse historiske Oversigter med lige Lyst og Held**). Desuagtet vedblev jeg dette mig hædrende og behagelige Hverv kun et Fjerding Aar, fordi jeg ikke fandt de 50 Rdr. aarlig, Pram kunde tilstaae mig, svarende til den Tid og Flid, Arbeidet kostede. Dog ophørte jeg derfor ikke endnu i den korte Tid, Pram fortsatte Udgivelsen af Minerva, at levere Bidrag. — I September 1793 gav jeg under Mærket N. R. M., det er, Nærum, en Besvarelse af det Spørgsmaal: Er man berettiget til offentlig at navngive anonyme Forfattere, hvilket jeg benægtede, med den Undtagelse, at den Anonym, der skjænder Andres Ære eller fordærver Sæderne, ikke bør skaanes,

*) L. E. 1794 S. 115.

**) Abrahamson erklærede og i Lærde Efterr. 1795 S. 32 de af mig forfattede Artikler for „saa saare velskrevne".

men tvertimod stilles offentlig til forhaanende Skue. Nyerup, der troede sig meent med N. R. M. (Nyerup Rasmus Magister) bestred mig i November og erklærede det endog for roesværdigt, at opdage saa mange Anonymer, som man kunde. I December gav jeg Replik. Rahbek affagde i Januar 1794 den Eragtning: at Ingen i noget Tilfælde var berettiget til at bekjændtgjøre den anonyme Forfatter, uden Landets Domstole alene. Endelig domte Abrahamson i Lærde Efterretninger, at Forfatterens Navn er den eneste virkelige Skræmsel imod en ondskabsfuld eller kaad Forfatter*). — I December havde jeg ifølge Prams Ønske med nogle Anmærkninger ledsaget en fra Viborger Samler optagen Afhandling om Norges Universitet. — Med denne Maaned fratraadte Pram Minerva og benævnde mig ved denne Lejlighed sin Ven. At kaldes saa af den berømte Mand maatte for den tyveaarige Yngling være høist hædrende.

Pram var En af de ædleste Mænd, jeg har kjændt. For sine Venner var Han rede til hvert Offer, og sine Fiender lod Han vederfares mere end Ret. Vel foer Han undertiden op; men hans Vrede lagde sig snart og afløstes af den alvorligste Stræben efter at oprette det Forseete. Mange af mine behageligste Timer tilbragte jeg i hans Huus, og jeg holder den Benævnelse af: hans „alle Alderes Yndling", Rahbek i sine Erindringer giver mig, for En af mine hæderligste. — Han var en mægtig Aand paa Parnasset. Som Digter hørte Han til vore Ypperste, og Leopold sagde:

*) 1796 S. 50.

Entre Homer et Virgil il aura mon homage o: Imellem Homer og Virgil af mig Han hyldes skal! Af Videnskaber var Han især hjemme, foruden i Æsthetik, i Statskundskab og Statshuusholdning. Men og i mange andre Fag: f. Ex. Fysik og Mathematik havde han seet sig om. Hvor mangfoldig hans Indsigt var, vise hans Skrifter. Hvor stor hans Videbegjerlighed var, sees af de mangeslags Forelæsninger, han indtil sin Alderdom besøgte*). Hans Stil som Prosaist var knudret og forviklet, men kraftig og kjærnefuld.

Kort forend jeg havde fratraadt den historiske Artikel i Minerva havde jeg i Forening med mine Medstuderende Frederik Høegh Guldberg og Jens Hansen Smith besluttet selv at udgive et Hæfteskrift af blandet Indhold under Navn af Dana, men Sander loftede Kritikens Svøbe, og, skjønt Tode bebudede, at Udgiverne ville blive Et af de kraftigste og faureste Kloverblade, som nogensinde har groet paa det danske Parnas, ophørte Udgivelsen af os dog med første Bind. Hofboghandler Poulsen paatog sig at udgive det andet, og hertil leverede jeg noget Oversat, ligesom jeg og til min egen Dana kun havde givet et Par Oversættelser fra Florian, hvilke endog vandt Sanders Bifald.

Udgiveren af Danas andet Bind, Hofboghandler Si-

---

*) See mit Skrift: Til Christen Prams Amindelse 1819, og min Nekrologie over ham i Statsvennen 1822 No. 6, Begge af Rahbek optagne i Supplementbindet til Prams Skrifter 1824.

mon Poulsen, var ikke alene en driftig Mand, som betalte efter den Tid ganske anstændig; men han var ogsaa en behagelig Omgangsven. Undertiden havde han hos sig Selskab, hvoriblandt Gudenrath, Haste, Hedegaard, Sveistrup, Odin Wolff. — Det var besynderligt, at denne Mand i sine sidste Aar skulde henfalde til det rædsomste Menneskehad eller rettere Menneskefrygt.

Paa samme Tid som Dana, begyndte, under Nyerups Redaksion, Maanedsskriftet: Efterretninger om udenlandsk Literatur, der naaede tolv Bind og endte i Juli 1796. Nyerup kjændte jeg før min Reise til Tyskland fra Suhms Bibliothek, hvor han var Bibliothekar. Jeg var bestandig ikke alene den flittigste Medarbeider i Efterretningerne, men ogsaa den meest yndede. I den Halliske Literaturtidende 1794 No. 246 anførtes af de to første Bind med særdeles Bifald ni originale Recensioner, hvoriblandt sex vare fra min Haand. — Jeg fortsatte Efterretningerne med: nye Efterretninger, tre Bind 1796—98, understyttet af Collin, Hedegaard o. Fl.

Ikke længe efter blev jeg Nyerups Medarbeider i de Kjobenhavnske lærde Efterretninger. Jeg begyndte med en Bedømmelse af Knigges, ved P. D. Faber oversatte, over Omgang med Mennesker*). Den behagede Nyerup meget, og jeg recenserede fra den Tid af indtil 1798. Ligesom jeg ved hin Recension maaskee bidrog til

*) 1793 S. 351—55.

at Forlæggeren, Direktør Schultz, lod den gode Bog omoversætte ved en bedre Haand: Lauritz Hastes, saaledes gjenremgik jeg endnu i samme Aar Schneiders Oversættelse af Thorkelins bekjændte Karakteristik og Matthias Hagerups Lovtale over Tordenskjold. I Forstningen var mit Mærke især E. C—l o: en Creol, der, som bekjændt, betegner en indfødt Vestindianer. Allerede i det følgende Aar blev det J. K. H., og yderst sjelden skrev jeg siden nogen Recension uden dette Mærke. Skjul hadede jeg næsten altid.

Med Nyerup blev min Forbindelse stedse fortroligere. Jeg var hans jævnlige Gjæst og altid velkommen. Vi stemmede meget overeens, helst i Politik. Undertiden sang jeg til Hans eller Hans Kones Fødselsdag. — Som Videnskabsmand var Han især kyndig i Fædrelandets Historie og Literatur, som i den hele Literatur. Han havde tænkt over sit Modersmaal, men var selv ingen god Stilist; han faldt i det Haarde og Søgte. Nogle smukke Vers skrev han, især i Kæmpevisemaneer. Som Bibliothekar kunde han neppe overgaaes i Beredvillighed. Selv den, han ei yndede, gav han Anviisning paa Hjelpemidler. Hans Meninger i Politik og Religion vare meget frie; de Første forandrede sig noget med Aarene*).

I den første Halvdel af 1793 gav Tode i Iris en anbefalende Bedømmelse af min Numa Pompilius og opfordrede mig til Mere. Taarerne strømmede af min Faders

*) See hans Autobiografi udgiven af Strøm 1829.

Dine, da han læste denne Recension. Ved en senere Lejlighed skrev Tode i samme Maanedsskrift til mig:

Med Oversættelser begynder man,
Saa i det samme Fag, som Autor, skriver.
Du gav paa Dansk den blide Florian,
Dit Kald det er: vor Florian Du bliver.

Jeg blev det ikke!

I Sommeren 1793 tilbragte jeg sædvanlig fra Løverdag Aften til Mandag Morgen, da jeg maatte ind i Hof og Stads Retten, i Nærum hos Assessor Hagens. Datteren Elise var ligesaa dannet og aandrig, som blid og smuk. Hun gik mig undertiden et godt Stykke Vej imøde og fulgte mig et godt Stykke Vei derfra. Hun var forlovet med Søelieutenant Hohlenberg, der da var udenlands. Men hvor høi en Priis, Hun satte paa mit Venskab endnu efter mange Aars Forløb, har jeg siden faaet Visshed om. — I Nærum modtoges jeg desuden med Gjæstfrihed af Etatsraad Christian Colbjørnsen og Justitsraad Graah, ligesom i Sollerød af Pastor Nyholm. — I Hirschholm var den veltalende og hjertelige F. C. Gutfeld Sognepræst. Jeg vandrede undertiden fra Kjøbenhavn did og lagde Vejen tilbage ligesaa hurtig som Ageposten.

I Efteraaret 1793 blev jeg Medlem af det dramatisk-literære Selskab samme Aften som min Ven Thorvaldsen. Her kom jeg især i nærmere Berørelse med Rahbek, der var Sjælen i Selskabet, ogsaa i nogen med Liebenberg, Egholm, Rosted, Madame Buchholms Søn. Jeg

spillede kun sjeldent, men da og sjeldent uden Bifald, f. Ex. som Bitte Jonas i Vonner og Vanner, Skriver i Harlekin Patriot, Kadetten i Desertoren af sønlig Kjerlighed, Schlorum i Skuespillerskolen.

Min behagel'gste Omgang i Vinteren 1793–94 var i det hagenske Huus, hvor jeg blev behandlet med den allervenligste Opmærksomhed. Det var mig en kjær Syssel, en Eftermiddag om Ugen at lære Datteren det Italienske, jeg selv havde lært om Formiddagen. Ved Lieutenant Hohlenbergs Hjemkomst fra sin Udenlandsreise trak jeg mig tilbage, fordi jeg befrygtede, at han kunde tiltroe mig andre Følelser end Venskabs.

I Efteraaret 1793 søgte jeg om allernaadigst Tilladelse til at gjøre Prøve for Advokaturen i Høiesteret. Den blev mig forundt, skjønt jeg neppe havde fyldt mit et og tyvende Aar. I Januar 1794 traadte jeg de til en Prøve bestemte tre Gange frem i Skranken. Min Indledningstale var ligesaa skjøn som kort. Ogsaa var jeg ikke uden udvortes Talegaver. Men som mit Bryst var for svagt til at fylde den store Retssal, hvorfor ei heller Justitiarius og de øverste Assessorer havde kunnet høre Indledningstalen, saa begik jeg — jeg veed ej, om af Skjødesløshed eller Vankundighed — ved min tredie Prøve den grove Feil, ei at lade et vigtigt Dokument læse. Vel vandt jeg ikke desmindre Sagen, eftersom Generalprokuror Chr. Colbjørnsen under Voteringen lod Dokumentet læse; men, for ikke at vorde afviist, tog jeg med Skamme min Ansøgning tilbage. Dog tabte jeg derfor in-

genlunde min Agtelse iblandt Medborgere, som kjændte mine Kundskaber og min Flid. Selv Christian Colbjornsen unddrog mig ikke sin Velvillie*). Dette Stød forhøiede naturlig ikke min Lyst til den juridiske Bane. Jeg opgav derfor ogsaa kort efter mine Forretninger ved Hof og Stads Retten og overlod mine private Sager, med mine Mandanters Samtykke, til min saa dyrebare Ven Peter Bugge, den berømte Astronom Thomas Bugges Søn, som og i en Alder af et og tyve Aar var bleven Prokurator. Min Fuldmægtig Albertsen blev ogsaa hans.

Nu opoffrede jeg mig mig ganske til Skribentens Kald. Med Aaret 1794 begyndte jeg, til Hofboghandler Poulsens Journal for Politik, Natur og Menneskekundskab, at levere en almindelig Udsigt over de nyeste politiske Begivenheder; og havde den Fornøjelse at see ogsaa den rost, som et Sidestykke til min Artikel i Minerva.**) Imidlertid er det alt for sandt, at jeg stundom lod mig henrive til at undskylde Noget, som ej lod sig undskylde; og ikke med vedborlig Varme misbilligede Robespierres Blodfærd, hvilken ej retfærdiggjøres derved, at Carrier, Le Bon, Fouqvier Tinville maaskee vare endnu værre end han.

Ikke længe derefter værdigede Abrahamson min Numa Pompilius en Bedømmelse, hvori han fremførte endeel for det Meste grundede Rettelser, men som han endte med,

---

*) See Hastes Vidnesbyrd i de lærde Efterretninger 1796 S. 78.

**) Nyerup i Lærde Efterretninger 1794 S. 125.

at det Hele kunde gives Karakteer af god Oversættelse, at megen Flid øjensynlig var anvendt og at jeg havde Sprogene i min Magt*). Ogsaa i Kritik og Antikritik stod fordelagtig Dom.

Endnu i Februar 1794 var min Fader i Stand til fra en Vogn ved Holmens Bro at see Christiansborgs Brand; men snart tog det den sørgeligste Vending med hans Helbred. Han blev paa sin tredsindstyveaarige Fødselsdag den 8 April 1794 syg af Nervefeber og døde den 21 April. Jeg laae af samme Sygdom og kunde derfor ikke være om Ham i de sidste Øieblik. Ogsaa et Par af mine Brødre laae. Kun Hans to yngste Sønner kunde derfor følge Ham til Graven den 28 April 1794. Han blev baaren bort af Studenter, mine og Peter Bugges Venner, som denne havde samlet. Han blev jordet paa Helliggejstes Kirkegaard; men han har ingen Mindesteen. Paa et af min ældste Syster forfattet Vers nær, lød ingen Sørgesang ved den ædle Oldings Grav.

Min Fader efterlod sig, foruden sin Kone, der ved hans Død af Sorg var syg, syv Børn: fem Sønner og to Døtre. Jeg var den ældste. Den næstældste Søn var Christen Georg, der, efter at have ladet sig examinere af Abraham Kall, af ham blev inskriberet som Universitetsborger. Han gik derpaa som Volontør ind i Toldkammeret, oversatte Adskilligt, dels særskilt trykt, dels indført i mine Tidsskrifter, og endte sin Bane 1827 som Toldinspektør i Kjøbenhavn, Ju-

*) Lærde Efterretninger for 1794 S. 165—71.

stitsraad, Ridder, Executor Testamenti ved det rejerſenſke Fond. En udmærket duelig, nidkjær, af Toldvæſenet fortjent Embedsmand, god Ægtemand og Fader. Min anden Broder Johannes Nicolai kom i Sommeren 1794 i Roeskilde Skole. Vejledet af mig, med Undtagelſe af de tre, fire ſidſte Maaneder, kom han ſtrax ind i tredie Lekſie og blev efter to Aars Forløb dimitteret til Univerſitetet af den lærde Tauber, med det Vidnesbyrd, at han havde overgaaet ikke alene alle de øvrige Lærlinger, men ogſaa ſig ſelv. Mine tre øvrige Brødre vare endnu ſmaa: Marcus Gehard, Andreas Petrus og Frederik Bariſien, den Førſte opkaldet efter Grev Roſencrone, den Anden efter Grev Bernſtorff, den Tredie efter min Faders Ven Conſul Bariſien i Marokos. Min Faders to efterlevende Døttre vare: Eliſabeth og Anna Birgitte.

Blandt dem af mine Venner, ſom i min Sygdom beſøgte mig, vare iſær Peter Bugge, Johan Carl Heger og Henrik Vilhelm Lundbye. — Stephen Heger var paa Landet. — Peter Bugge hentede Døden ved mit Sygeleje. Vel i Forudfølelſe af den, bad Han de til min Faders Bortbærelſe ſamlede Venner ogſaa ville viſe Ham denne Kjærlighedsgjerning. Faa Dage efter var Han ſengeliggende, men havde i ſin Sygdom Hjerte og Kraft nok til ved et Beſøg af mig at byde mig ile bort, for ej at udſætte mig for et Tilbagefald. Han døde den 14 Mai 1794, begrædt af Alle, ſom kjændte Ham. Den Afdødes Billede blev tegnet af hans Venners Ven Thorvaldſen, for Venner

stukket af En iblandt disse, Angelo. Nedenunder stod et Vers af Lundbye, der og, ligesom Guldberg, sang ved Hans Grav. Endelig fandt til Hans Minde en Sørgefest Sted paa Skydebanen, hvor jeg holdt en Tale, og rækkede Thorvaldsen og Angelo Guldringe med P. B., flettede af Bugges Haar. Talen og Sangene lod jeg for Venner trykke, samlede under Titel: Peter Bugges Minde, med de Ord til Motto:

Trofast Venskab, sand Oprigtighed,
Ogsaa Du Retfærdigheds Gudinde!
Ved den Grav, hvor Bugge lagdes ned,
Eders Sørgmods bittre Taare rinde!

Den lille Bog var tilegnet Bugges og mine Venner: Guldberg, Brødrene Heger og Lundbye. — Johan Carl Heger havde og ved mit Sygeleje paadraget sig Nervefeber og var nær bleven et Offer for den. — Lundbye skrev et hjerteligt Qvad i Anledning af min Opkomst og den brave Gudenrath hædrede mig med en latinsk Lykønskning, „ved", som han udtrykker sig, „vor humane Lovkyndige Jens Kragh Høsts Opkomst fra en farlig Sygdom"*).

Efter min Faders Død flyttede min Moder og mine Sydskende ud til Farum i nogle Sommerværelser, som min Fader endnu før sidste Sygdom havde lejet. Jeg fandt et

*) Lundbyes staaer i Minerva, saavelsom i hans Digte; Gudenraths i Juridisk, Statistisk og Literarisk Bibliothek.

Tilflugtssted hos Rahbek paa Bakkehuset, hvor allerede Johan Carl Heger delede Bolig med Ham. Vi arbejdede fra Syv, Otte om Morgenen, Middagsmaaltidet fraregnet, til Halv fire om Eftermiddagen, da vi i tyve Minuter gik til Staden. Her hørte Heger og jeg Rahbeks Forelæsninger fra Fire til Fem. Saa skilledes vi ad; men mødtes for det Meste igjen, kort før Portlukning, ved Bommen. — Ofte gik jeg ud til min Moder og blev der et Par Dage, da jeg hver Aften ved Solens Nedgang takkede Gud, fordi jeg nu var min Grav og min Faders Gjensyn en Dag nærmere. For Hende gik jeg og engang til Bernstorff for at bede om Pension. Han spurgte: hvoraf jeg levede. Jeg svarede, af at gjøre Bøger. Han loe. — Min Moder erholdt kun 150 Rdr. og det kun indtil Hendes yngste Barn havde fyldt syttén Aar.

Midt i September foretog jeg mig, af Pram opmuntret, en Reise til Lund. Her blev jeg, paa min to og tyvende Fødselsdag, gjæstfrit og venlig modtagen af daværende Demonstrator i Botaniken, Magister, siden Professor i Æsthetik og Bibliothekar, Anders Lidbeck, til hvem jeg fra Pram havde Anbefalingsskrivelse. Jeg vandt Lidbecks Venskab og beholdt det indtil hans Død. Foruden ham, erhvervede jeg mig Venner i daværende Doktor Medicinæ, nu Professor og Ridder Zacharias Eberhard Rosenskold, daværende Magister, siden Professor i Historien og nu Rigsantikvar, Sjøborg, og i Lidbecks Svoger Doktor i Medicinen Lilljevalk, Magister Ørhling ikke at forglemme, men som af Døden bort-

reves efter nogle Aar. Desuden gjorde jeg Bekjændtskab med de fleste der da levende Professorer: Fremling, Hylander, Lundblad, Norberg, Sommelius, Retzius, Tengvall, Tegmann. Med mig tilbage til Kjøbenhavn fulgte Tegnemesteren ved Upsala Universitet: Direktør Ahlberg.

Denne Reise anledigede, at jeg allerede i Oktoberhæftet af Minerva samme Aar leverede et, Lidbeck tilegnet, Forsøg til en Udsigt over de skjønne Videnskabers Skjæbne, som ogsaa særskilt blev aftrykt. Vel var dette Forsøg ikke øst af Kilderne selv, men kun i Hast af literariske Hjelpemidler. Imidlertid var det, som selv min skarpe Dommer Hammerskold erkjændte, indholdsrigt; nod og den Ære at erholde Rettelser ved Kammerherre Uggla og Hofjunker Axel Gabriel Silfverstolpe*). — Paa denne Udsigt fulgte i November Bidrag til en Udsigt over Trykkefrihedens Skjæbne i Sverrige (fra 1766 af), der ogsaa modtoges med Bifald**). I Minerva havde jeg alt givet en kort Afhandling om danske Duellove (siden Frode VII's Tid), som Tillæg til en Afhandling om Dueller af Aug. Hennings. — Foruden ved disse Bidrag til Minerva, bevidnede jeg Rahbek min Taknemmelighed for Opholdet paa Bakkehuset ved at tilegne Ham min Oversættelse

*) I Nordia B. 1. S. 64—77 og B. 3, S. 97 ff. Jfr. Lærde Efterretninger 1795, S. 134, Nyerup, og 1796 S. 470, Abrahamson.

**) Lærde Efterr. 1794 S. 468, Abrahamson, som ogsaa i den Anledning omtalte mig i sit Krigsbibliothek.

af: Selmours, Claudius, Selico, Zoraide og Abenhamed, fire Fortællinger af Florian, der udgjorde det fjerde Bind af dennes paa Poulsens Forlag udkomne Værker, hvoraf Rahbek selv, i Forening med Samsøe, havde oversat de tre Første*). — Derimod tildrog jeg mig hans Mishag ved en Recension over hans Oversættelse af Marmontels, nyeste Fortællinger, hvori jeg efter at have erkjændt Oversættelsens Godhed, den udmærkede Ynde og Skjønhed i Rahbeks Maneer, og hans Indsigt i begge Sprog, tillod mig at pege paa nogle Smaapletter**). Hertil kom nogen Uovereensstemmelse i vore politiske Synsmaader. Jeg blev derfor kun et halvt Aars Tid paa Bakkehuset, og Rahbek fandt det ikke Umagen værdt, i sine Erindringer at melde noget om dette vort Samliv; tvertimod! hvor Han nævner mig, omtaler han mig med Kulde, skjønt Han rigtignok senere undertiden, f. Ex. i Dagen, har vist mig al Agtelse.

Jeg tog nu igjen min Bolig i Kiøbenhavn, og udstedede her sidst i December 1794 en Subskripsionsindbydelse paa et Maanedsskrift, som under Titel af Nordia skulde virke til en nærmere Forbindelse imellem den danske og den svenske Literatur. Til Medudgivere havde jeg mine Venner Peter Horrebow Haste og Frederik Høegh Guldberg.

---

*) Min Oversættelse er bedømt i Lærde Efterretninger 1795, S. 235—39, af λβ o: Lundbye.

**) Lærde Efterr. i 1794 S. 638.

Det var Franzéns nydelige Sang: Svea til Dana, hvilken jeg i Efterretninger om udenlandsk Literatur for Marts 1793 havde oversat, som først bragte mig paa den Idee om Nordia, skjønt jeg vistnok allerede i Udsigten over de skjønne Videnskabers Skjæbne havde opmuntret Broderfolkene „til at betragte hinandens Skatte som fælles, og opreise et fælles Alter for Nordens Tvillingdøttre."

Det første Hæfte af Nordia tildrog sig megen Opmærksomhed, ikke alene i Danmark, men ogsaa i Sverige, hvor det strax med Roes anmeldtes i et Par Tidsskrifter: Lenngrens Stockholms Post og Gjørvells Historiske och Statistiske Tidningar, en Roes, der dog unægtelig tilkom næsten alene Ideen. Thi vel prydedes Nordia snart med Bidrag af Frankenau, Malte Conrad Brun, Louise Lindenkrone, Pram, o. Fl., erholdt ogsaa noget fra Sverige; men planmæssig gik det ikke frem, og adskillige maadelige Stykker optog det. Jeg ventede noget Bedre af Enebestyrelsen og formaaede derfor mine Medudgivere til at fratræde, hvilket Guldberg gjorde i en meget smuk Epistel, som indførtes i Nordia. I Forstningen syntes denne Forandring at virke, saa meget mere som jeg vandt en nidkjær Medarbejder i Stockholm i Advokat-Fiskal Bergstrøm, Oversætter af Kallundborgs Kronike. Desuden erholdt det svenske Bidrag af Engell, Kullberg, Lidbeck, Sjøberg, Sjøborg, Stolz, danske af Sophie Buchholm, Falsen, Gutfeldt, Lundbye, Heber, P. A. Heiberg, N. L. Nissen, Schack Staffeldt. Men uheldige Om-

stændigheder, deriblandt Kjøbenhavns Ildebrand, bidroge til Nordias Fald med Enden af første Aargang, og det hjalp ikke, at jeg først i Aaret 1796 afhændede Forlaget til Hofboghandler Poulsen, samt udstedede en ny Subskripsionsindbydelse til Nordia efter en mere hensigtsmæssig Plan.*)

Ikke hældigere end med Nordia, gik det med en af daværende Professor, nu Etatsraad, Frederik Thaarup og mig i Juli 1795 udstedet Plan til en svensk Bogsamling i Kjøbenhavn, bestaaende af Skrifter i de skjønne Talekunster, Filosofi og Statsvidenskaber. Denne skulde tilvejebringes ved Bidrag af en halv Rigsdaler hvert Fjerdingaar. Der meldte sig en Eneste, og det var en Dame: Digterinden Louise Lindenkrone, nu Generalmajorinde Lindenkrone-Hegermann.

Imidlertid havde jeg havt den Behagelighed, i Februar at udnævnes til Æresmedlem af det stockholmske Selskab for almene medborgerlige Kundskaber, hvis Virksomhed dog ikke varede synderlig længe.

I Begyndelsen af Kjøbenhavns Brand havde jeg paa et Spiseqvarteer gjort Bekjendtskab med den svenske Digter Franz Michael Franzén, som nogle Øieblik forud var kommen til Staden. Vi bleve Venner og vare det længe. I mange Aar har jeg Intet seet fra Ham.

---

*) Nordia blev anmeldt i Lærde Eft. 1795, 129—36, 328—31, 507 ff., 520—4, Stockholmsposten 1795 Nr. 83, Hist. och Statist. Tidningar 1795, S. 166—73, Allg. Hall. Lit.-Zeitung.

I øvrigt hørte paa denne Tid til mine behageligste Forbindelser den med Professor Claus Frees Hornemann, og hans Familie. Han havde adskillige smukke yndige Døttre, hvoriblandt den ældste, Marie, siden blev gift med sin Faders Fætter nu Etatsraad Wilken Hornemann, som døde for nogle Aar siden, Birgitte, en fin Skionhed, siden gift med Landmanden og Skuespildigteren Balthasar Bang, Klausine, siden gift med nu afdøde Kommandør Henne, m. Fl. Kronen i Huset var dog næsten Fruen, En født Thrane, udmærket ved Tække, Aand og Blidhed. Hornemann selv var redelig og velvillig. Han sad og studerede — iblandt Andet Kiesewetter om Kants Filosofie — midt iblandt sin Familie, men da han paa det ene Øre var fast døv, kunde man tale om alskens Gjenstande uden af ham at ændses. Her kom ogsaa jævnlig Malte Brun, som blev Hornemanns Yndling. — Hos Peter Andreas Heiberg og hans Kone nød jeg den gjæstfrieste Modtagelse. De levede, som det syntes, i det bedste Forhold. — Desuden besøgte jeg nu jævnlig den høist elskværdige Skuespillerinde Eline Marie Smith, Rahbeks Polly, i Huset hos hendes Moder. Som Emilie, Kathinka og Dyveke var hun bleven Almeenhedens Yndling paa Skuepladsen. Hos Hende saaes, foruden Rahbek, adskillige af Stadens skjønne Aander, især Malte Brun. — Ikke længe efter fik jeg og Adgang i Huset hos Konferentsraadinde Bang, hvis smukke aandrige Datter Antonette nu er Enke efter Baron Eggers. Tillige vedblev jeg at dyrke Prams, Nyerups og Assessor Hegers Omgang.

Med Johan Erik von Berger og Schack Staffeldt, hvilke jeg Begge kjændte fra Göttingen, havde jeg og mangen behagelig Sammenkomst. For den Første besørgede jeg Dagens Anliggende anonymt trykt; af dem Begge erholdt jeg Bidrag til Nordia. Staffeldt var En af de mest genialske, dybeste Digtere, Danmark har ejet; men blev, dels netop for sine Tankers Dybde, dels for nogen Tunghed i Stilen, aldrig af sin Tidsalder erkjændt.

Jeg viiste mig varm for de herskende Frihedsideer, og, skrev en Anmeldelse af Sagerne imod Heiberg for Vor Klub er dog en herlig Sag, Bogtrykkersvend Stephansen for en vistnok kaad Pjece af Ham, og Forlæggeren af Vækkeren, hvormed jeg ikke behagede Colbjornsen og det danske Kanselli saavelsom Høieste Ret. Bedømmelserne vare ikke gode nok til for dem at forskjærtse Velynderes Gunst. I Heibergs Vise var det følgende Vers, som fandtes anstødeligt, og kostede ham trehundrede Rigsdaler m. m.:

King George spiller høje Spil;
En Satan fik Ham nylig til
At rive Folkets Klubber ned
Sig selv til stor Fortred;
Han troer ei, Britten mukke tør,
Hvor galt han endog Sagen gjør.

Malte Brun skrev med Hensyn paa anførte Strofe i en af Jens Smidth i Lommebog for Selskabelighed indført Aristokratisk Selskabssang:

King George er langt fra at være Veet
Og herligt Kortene for ham falde.

Det er kun Heiberg, som nægter det,
Som tør hans Raadgiver Satan kalde.
Nej! Viisdom al hans Regjering roser,
Og det er Løgn, at man Stemmer kjøber.
King Georges Skaal!

Ved Sagen imod Stephansen vandt denne, foruden fjorten Dages Vand og Brod, mindre Ære, end hans duelige Forsvarer, Prokurator Auditør Steenstrup som en alt for tidlig Død alt 1796 bortrev i en Alder af 31 Aar. — Vækkersagen endtes med en Mulkt paa 200 Rdlr., hvilken Bruns gode Venner udredede under Form af et Agtelsestegn for nyttige og vigtige Sandheder, men imod Fortjeneste, thi Vækkeren kom dog virkelig i Utide, nemlig i Tømmersvendenes Uroligheds Tid. Ved Dommens Afsigelse i Højesteret erindrer jeg, at imedens en talrig Forsamling i Forsalen ventede paa Udfaldet, ilede Assessoren Conferentsraad Treschow ud fra Højesteretssalen igiennem den i Forsalen ventende Mængde bort. Man troede, at han ikke torde blive, af Frygt naar Fordømmelsen afsagdes. Men snart erfarede man, at Han, og Han alene, havde stemmet for Tiltaltes Frifindelse. Han var en dygtig og selvstændig Jurist, som flyttedes fra sin rette Hylde, da Han blev Amtmand.

Med Begyndelsen af 1796 begyndte jeg et nyt Tidsskrift for det smukke Kjøn: Euphrosyne, hvortil jeg erholdt Bidrag af Pram, Schack Staffeldt, H. G. Sveistrup, Heber, Albert Albertsen; jeg selv især leverede Oversættelser. Det naaede under mine Hænder, ej meer end tre

Bind, hvorpaa fulgte flere, udgivne af Forlæggeren A. Soldin. For det Meste bestod og en Lommebog for Fruentimmer, jeg udgav, af Oversættelser. Endelig gav jeg i 1796 paa Dansk et Par omplantede Smaaboger af udmærket Værd: fra det Franske Landsbyen Aginilas af Pollin, en Lovtale over Landlivet og Landsbyfolks jævne Sæder i gesnersk og florianst Stil*); Amalia Sekkendorfs, en liden Piges Historie, bestemt til Sædernes Dannelse, især hos den qvindelige Ungdom, hvorom Nyerup skrev, at han ikke erindrede i lang Tid at have læst noget Skrift for Ungdommen, han syntes saa godt om, og hvoraf ogsaa snart kom en ny Udgave**). Desuden gav jeg til Poulsens Iris adskillige Bidrag. De Første vare Breve til en Veninde, hvori jeg iblandt Andet besvarede: hvad tør vi haabe? undersøgte, om Lykksalighed bør ansees for det øverste og sidste Øjemed for den menneskelige Handlen, og om det nogensinde kan være tilladeligt at sige Usandhed. Jeg vilde i disse Breve være Kantianer, men Nyerup, ihvor langt fra at være Filosof, blottede virkelig adskillige Svagheder i det Skrevne. Under Mærket Prepophil o: Anstændighedsven, skrev jeg en Afhandling om Anstændighed. Ogsaa besvarede jeg, i et andet Stykke, det Spørsmaal: om man især hos den unge Forfattere, fremfor hos den ældre, kan kræve Beskedenhed, hvilket jeg benægtede. — Af Aftenposten skrev jeg to, tre Aar omtrent den halve Del.

---

*) Lærde Efterr. 1796 S. 136—38, Nyerup.

**) L. E. 1796 S. 405.

Jeg havde nydt den Ære, eenstemmigen at optages i Dreyers Klub, En af de mest dannede og hæderlige Foreninger Kjobenhavn nogensinde havde, Samlingspladsen for de bedste Hoveder og højfortjente Mænd. Her skrev jeg til den tyveaarige Stiftelsesfest 1796 en Sang til de bortgangne Venners Minde, som begyndte med den først i Aartiet afdøde Wessel og den kort forhen i Vestindien bortrevne Bernhard Kaas. Den lidet snakkesomme, men alvorlig-venlige Samsoe hædrede den med sit Bifald. — Da den ved Dreyers og Fabricius's Klubbers Sammensmeltning opstaaede nye Forening i 1826 højtideligholdt sin Stiftelsesfest fortsatte jeg hin Sang.

Til Malte Bruns Svada leverede jeg til Bidrag noget Oversat, men i Dyvekefejden blandede jeg mig ikke. Jeg overbviste mig hos Heiberg om den urigtige Idee, Han havde fattet, at der i Rosings Huus var en Kreds, som hemmelig bestyrede Skuepladsen og havde Malte Brun til Medlem. Vistnok havde Denne Ret i Hovedsagen, men han gik for vidt imod en Mand som Heiberg, og man kan med Rahbek sige, at kun Fanden, Oplysningens, Frihedens, Videnskabsmændenes Fiender, havde Fryd deraf. — Brun viste iovrigt ogsaa ved denne Lejlighed megen Fatning. Falsen formaaede Nyerup til i Forening med ham at forlige Sagen. Heiberg og Brun samtykkede i at møde hos Klingberg. Her fremlagde Heiberg et Forslag til en gjensidig Erklæring. Brun forkastede det og skrev et andet, som Heiberg antog, i hvor lidet det svarede til hans Fordel. — Brun

var en besynderlig Karakteer: frygtsom og bly i Omgangslivet, var han kjæk og djærv, saasnart han fik Pen i Haanden. Han, der, som Skribent, Ingen skaanede, saarede aldrig Nogen ved sin Tale. Blidt, smukt og elskeligt var hans Udvortes. — Efter Forligets Slutning gaves der Maaltider hos Heiberg, Klingberg, Falsen, Nyerup, Hornemann, men Brun blev ikke buden til Heibergs. Der var i Grunden kun Vaabenstilstand imellem dem. — Kort efter fandt Malte Brun, da han blev kaldet til Forhør i Anledning af Aristokraternes Katekismus, advaret af Pram, at burde redde sin personlige Frihed. Han flygtede til Hveen i en Kansellieraad Holm tilhørende Baad, ledsaget af Holms Søn, Sveistrup, og Heloises Oversætter Studiosus Theologiæ Ole Albertsen.

Sveistrup skulde kort efter, som Huslærer gaae til Norge. I den Anledning gav han og jeg et Selskab paa Skydebanen, hvortil vi indbøde C. F. Hornemann, P. A. Heiberg, Falsen, Nyerup, Pram, Rahbek, Haste, Klingberg, Rafn, Guldberg, Assessor Heger. Her rækkede Heiberg og Rahbek hinanden igjen Vennehaand. Hornemann forsikkrede mig, at han siden sit Ophold i Göttingen ej havde været i et ham behageligere Selskab.

Siden mit første Besøg i Lund havde jeg gjentagne Gange været der. Ogsaa paa Hveen havde jeg været i 1795 og siden efter Bruns Didkomst. Da denne sidste Reise, i Selskab med Sveistrup, Johan Carl Heger, Ole Albertsen, Benjamin Hornemann o. Fl., udfortes i en læk Baad,

vare vi Alle paa Hjemvejen til Strandmollen gangne i Bolgerne, saafremt en fremmed Baad ej havde taget os paa Slæbetoget. Kort derpaa kom Albertsen, Auditor Frost, Auditor Kalnein og Tre til en Morgen til mig og vilde atter have mig med til Hveen. Jeg afslog det, fordi jeg ingen Penge havde. De Andre toge afsted. Men, efter et Besøg paa Kadetfregatten, kantrede Baaden med dem. Kun Een, Kalnein, blev reddet.

I 1796 besøgte den genialske Admiral Ehrensværd og Digteren Kanselliraad Paykull Kjobenhavn. Paa Skydebanen holdtes et Selskab til deres Ære, jeg troer, givet af Guldberg. Jeg var iblandt Gjæsterne. Talen kom paa Nordia. Heiberg sagde til Rahbek, at de nu i Forening skulde give Forbindelsen imellem de skandinaviske Literaturer en anden Skik. Det stødte mig. Jeg besluttede at iverksætte min længe paatænkte Plan med forøgede Kræfter, men uden Heiberg.

Efter først for Nyerup at have yttret mit Ønske om i Forening med Ham og Flere at tage Nordias Traad op igjen, gik jeg til Baggesen, som jeg neppe for havde seet, men som strax med Beredvillighed lovede Deltagelse. I mit fire og tyvende Aar vandt jeg ligesaa hurtig hans Yndest, som jeg i mit fjortende havde vundet Prams.

Baggesen foreslog for Nyerup og mig, at vi skulde tage Pram paa Raad med, og vi Tre bleve enige om at henvende os til Brødrene Nicolai og Peter Christian Abildgaard, gamle Abrahamson, Hauch, Kjærulff,

Münter, Sander og Suhm. De vare alle villige i at tiltræde, men nu besluttede vi, at Antallet af Medlemmer skulde fordobles. Tolv nye valgtes til, og vi Fire og Tyve samledes en Aften først i Oktober hos Professor Nyerup paa Regentsen, hvor vi da stiftede det Skandinaviske Literaturselskab, og besluttede at korresponderende Medlemmer skulde indbydes i Sverige, saavelsom i Norge og de danske Provindser, at Midlet til at fremme dets Øjemed, en nærmere Forbindelse imellem den danske og den svenske Literatur, især skulde være et Tidsskrift under Titel: Skandinavisk Museum. Professor Peter Christian Abildgaard blev Interimsformand og jeg for fem Aar Sekreteer med fem hundrede Rigsdaler aarlig af de Indtægter Museum, af de sangvinisk-haabefulde Medlemmer, ventedes at kaste af sig. — Medlemmerne forøgedes efter nogle Aar til fyrretyve, og ligesom allerede ved den første Udvidelse En og Anden var optagen, som de fire Stiftere havde aftalet at ville modsætte sig, saaledes blev dette nu mere og mere Tilfældet. — Hvad de fem hundrede Rigsdaler angaaer, da saae jeg aldrig en Skilling af dem. Ubesindig paatog jeg mig for Forlæggeren, K. H. Seidelin, at afsende et stort Antal Exemplarer til Sverige. Jeg fik ingen Betaling, men maatte godtgiøre Seidelin den. — Videnskabernes Selskab overlod snart det Skandinaviske sin Sal paa Christiansborg til Afbenyttelse ved dets Møder, og om Sommermeren mødtes Medlemmerne paa Skydebanen, hvor de efter endt Forelæsning nøde et Aftensmaaltid sammen. — Der

er iovrigt vel faae Ark i Verden, som have koſtet mere Tid og Umage at fuldende, end det Ark, der indeholdt det Skandinaviſke Selſkabs Love. De fire og tyve Medlemmer ſamledes i mange Uger hver Søndag Formiddag og kunde undertiden anvende en heel Formiddag paa et Par Paragrafers Droftning. Det var paa eengang lyſteligt og harmeligt, at høre Malling, Abrahamſon, Baggeſen, Tønder Lund, P. C. Abildgaard udbrede ſig over — Ingenting. Ikke desmindre bleve Lovene efter nogle Aar omarbeidede.

Imidlertid paadrog jeg mig i Slutningen af 1796 en ubehagelig Fejde med Profeſſor Jakob Baden. Denne Mand havde ſtiklet paa mig, iſær paa mit Uheld i Høieſteret, og tillige havde han angrebet min daværende Omgangsven N. L. Niſſen, fordi han kaldte ſig Doctor i Filoſofien, iſtedetfor det gamle Magiſter. Jeg greb Lejligheden og ſkrev ſex Blade i Iris, hvori jeg ſagde Oldingen nogle vel ikke uforſkyldte Haardheder, men i en ikke ganſke ſommelig Tone. Flux udkom et anonymt Skandſkrift fra Holms Preſſe: Hvem er Jens Kragh Høſt? hvori jeg, i Anledning af mine Blade imod Baden, fremſtilledes ſom den ſtorſte Nidding. Jeg lod Holm indkalde for Forligelſeskommiſſionen, hvor Pram mødte for mig. Bogtrykkeren opgav Torkild Baden i Kiel, ſom den, fra hvem han havde erholdt Manuſkriptet. Profeſſorerne Abraham Kall og Münter opmuntrede mig til Sags Anlæg og lovede at bære Omkoſtningerne. Men Profeſſorerne P. C. Abildgaard og Moldenhawer raadede mig til koldſindigt Gienmæle og jeg fulgte

dette Raad. Jeg skrev nogle Blade: Til Publikum og beqvemmede mig deri til endog at bevidne Fortrydelse over at jeg havde tilsidesat den skyldige Ærbødighed for Alderdommen ved det Udtryk, at Baden var gaaen i Fro. — Da jeg siden engang talede med Hertugen af Augustenborg, forsikkrede han mig, at Torkild Baden ikke, saalænge han havde Indflydelse, skulde blive forfremmet. Jeg vilde have været gladere, om han havde hjulpet mig til Forfremmelse. Paa Baden kunde jeg i Grunden ikke være vred, forsaavidt han ikke havde grebet til Pennen uden for at værge sin Faders Ære. At han i senere Tider ikke har villet vedkjænde sig sit Skandskrift, synes man at kunne slutte deraf, at det ikke findes under hans Navn i Nyerups Literaturlexikon. Jeg har aldrig fragaaet, hvad jeg skrev.

I Aaret 1796 var min Ven Stephen Heger gaaen til Skuepladsen, hvor han havde lært at kjænde og elske Eline Marie Smidth. Den 4 Februar 1797 om Morgenen kom Han til mig med Begjering fra sin Kjæreste, om at være hendes Forlover. Jeg spurgte om hendes Navn og erfarede dette med Glæde. Nyerup var Hegers Forlover. Stiftsprovst Bast forrettede Vielsen. Aftenselskabet bestod af Brudeparret, Brudens Moder og tilkommende Svigerfader, samt mig. Fem og tyve Aars Dagen derpaa gik jeg om Aftenen til Hegers og festligholdte deres Sølvbryllup, Ene af alle Fremmede. Derimod bestod nu Familiekredsen af dem selv, Hendes Moder og Svigerfader, den ældste Datter Vilhelmine og hendes Mand, Professor

Werlauff, den næstældste, Louise, og hendes Kjæreste Student Plum, samt fem, sex andre Børn. — En blidere, tækkeligere Kone end Madame Heger, har jeg ikke kjændt.

Ligesom min Omgang i Hegers Huus, saaledes hørte nu ogsaa Baggesens Venskab til mit Livs Glæder. Og ligesom Pram, saa blev Baggesen mig tro i Vel og Vee; jeg veed ikke hvem jeg skal sætte øverst, hvem jeg skylder Mest. Baggesen har aldrig sveget, aldrig fornærmet mig, men givet mig mangfoldige Prøver paa sit Hjerte og ved mangen Lejlighed stræbt at vise mig virksom Hengivenhed. For sin Overbevisning opofrede han alt Jordisk; men gjerne lyttede han til Andres Bemærkninger og rettede sig derefter. — Ingen brugte Filen mere end Han, thi Ingen var mere levende, end Han, gjennemtrængt af den Grundsætning, at i Alt hvad man foretager sig, bør man stræbe til Fuldkommenhed. Han havde derfor og lagt sig saaledes efter Skjønskrift, at jeg Ingen har seet skrive en smukkere Haand end Han. Derfor ere og Titlerne til Hans skæmtsomme Riimbreve, saavelsom til hans tyske Digte, stukne efter hans Skrift.

I Sommeren 1797 sagde Baggesen mig, at Bernstorff ønskede mit Besøg. Denne Sidste havde beklaget, at jeg ikke vilde gaae Embedsvejen. Baggesen forsikrede om det Modsatte. Og nu havde Bernstorff paalagt ham at bede mig komme til Ham. Ved Indtrædelsen modtog den vise og værdige Statsmand mig med de Ord: De har en varm Ven i Justitsraad Baggesen. Han udbredte sig over urolige Skribenter i Politiken og Religionen. Hvad de poli-

tiske Fritænkere angik, erklærede Han dem for mindre farlige; de religiøse derimod, som ikke skaanede, hvad der havde været Fædrene helligt, ivrede han desmere imod. Han lovede at anbefale mig hos Kronprindsen til det første ledigblivende Legationssekretariat. Faa Uger efter døde Han. — I 1795 havde Grosch, i Anledning af Fredens Bevarelse stukket et Kobber, forestillende Hygæa offrende til Gud for Ham, istedetfor at der ellers offres til Hende. Jeg satte derunder følgende Vers:

Til Freden vennehuldt lod Bernstorffs Bliv.
Held, Held os, Nordens Myriader!
Thi offrer selv Hygæa for hans Liv.
O Hende høre Du, Naturens Fader!

Maaskee har Bernstorff aldrig seet dette Kobber.

Da ved Bernstorffs Død Grev Schimmelmann valgtes til Præses i Videnskabernes Selskab, fandt Universitetets Patron, Hertugen af Augustenborg sig at være forbigaaet. Han skrev nu et ypperligt Brev til det Skandinaviske Selskabs Interimsformand P. C. Abildgaard, hvori han ønskede det til Lykke og tilsagde det kraftig Medvirkning til dets Hensigts Fremme*). Selskabet havde den Utaknemmelighed, ej at vælge ham til Præses. Det smigrede maaskee mere enkelte Medlemmers Forfængelighed selv at vælges til Formænd, og de, som ej kunde have Haab om denne Udmærkelse, manglede Mod til at vise sig selvstændige. Lige saaledes var der, da Selskabet senere opfordredes, til Kanselliet

*) Brevet staaer i den nordiske Tilskuer.

at nævne dem, der for deres Fortjenester af den skandinaviske Literaturs Forbindelse havde Adkomst til Dannebrogordenen, Ingen som havde Hjerte og Mod til at nævne Nyerup og Baggesen. Pram var Ridder. —

Allerede fra Nordias Dage, 1795, havde jeg staaet i Brevvexling med Gråter i Schwabisch Halle, hvis kjæreste Jid det var at hendrage sine Landsmænds Opmærksomhed paa Skandinaviens, især Danmarks, Oldkyndighed og Literatur. Han havde ogsaa givet mig Bidrag til Nordia og, saa længe Han levede, vedblev Han at virke til Teutonas Forbindelse med Dana og Svea.

Min Ven Henrik Steffens, som efter adskillige Aars Omtumling, imidlertid i Kiel var bleven Doctor i Filosofien, indbod mig i Sommeren 1797 til Medudgiver af et tysk Tidsskrift, der under Navn af Nordisches Museum skulde udkomme i Altona hos Hammerich, med Bestemmelse at gjøre Tyskerne mere bekjændte med den skandinaviske Literatur. Jeg svarede Ja og sendte Manuskript. Men nu faldt det mig ind at gjøre en Reise med Pakethaaden til Kiel for at gjøre nærmere Aftale med Steffens. Han var just paa Toldboden ved min Ankomst. Jeg boede hos Ham adskillige Uger i samme Værelse, som Rahbek og Samsøe havde havt, og vor Opvarterske var den Kathrine, som Rahbek i Visen: Det hændte sig engang o. s. v., har foreviget. I Kiel knyttede jeg Venskab med Et af Jordens bedste Menneskker, Garnisonspræsten Köster, en dyb Tænker, ypperlig Taler, men som af Tungsindighed kort efter nedlagde Em-

bedet. Jeg lærte at kjænde Rist, som kort efter blev Privatsekreteer hos Schimmelmann og siden i 1807 var Chargé d'Affaires i London. Ungdomsbekjændtskaber fornyede jeg med Theologen, Magister Peter Erasmus Müller, siden Biskop i Sjelland, og Juristen Erik Hammeleff. Af Professorer modtoge mig gjæstfrit iblandt Andre den gamle venlige Weber, den rene og huldе Reinhold, den ogsaa som Filolog udmærkede Moldenhawer i Düsternbrock og den saa særdeles tjenstvillige Udgiver af le Nord, Olivarius.

Efter min Hjemkomst til Kakelovnsfabriken besøgte Steffens mig her til Gjengjeld og blev hos mig nogle Uger. Her boede paa samme Tid, foruden mig og Berndth, Sveistrup og Zacharias Moller, en Bjergværkskyndig, der siden reiste til Westphalen, hvor Han gik over til Katholicismen. Her var en munter Kommerts. Da Rahbek en Aften gik forbi Havedøren til Bakkehuset, saae han os ved Punschebollen i et Lysthus. Han krøb over Døren og tog Deel i Lauget.

Imidlertid forlod Baggesen igjen Danmark, ikke uden at give mig en ny Prøve paa sit Venskab. Han foreslog mig til Lærer i det Danske Sprog og de skjønne Talekunster i Hofpræst Christianis Institut udenfor Vesterport. Jeg fik, som Saadan, for nogle faae Timer ugentlig 200 Rdr. aarlig og havde kun Nogle af de øverste at læse for: Meincke, nu Justitsraad og Borgemester i Stege, Hallander, Prætorius, et Par Bartholiner, et Par Henriques, tre Mariboer o. fl. — Vel arbejdede jeg her med Lyst, men dreves

dog snart bort af andre Planer. Christiani gav mig ved min Bortgang det hæderligste Skudsmaal. Han var en ligesaa behagelig Omgangsven, som værdig Mand, ved Virksomhed og Rolighed ret skikket til det Hverv, han havde paataget sig. Vort Fædreland leed et sandt Tab, da han opgav sit Institut og drog bort.

Dels for at vorde end mere bekjændt med Sverige og dets Literatur, dels for at opmuntre de korresponderende Medlemmer og opsøge flere dygtige og villige Medarbejdere troede jeg det hensigtsmæssigt at foretage en ny Rejse did. Jeg udvirkede hos det Skandinaviske Literaturselskab en Understyttelse af halvandet hundrede Rigsdaler og dermed begav jeg mig i Februar 1798 paa Rejsen, uden at vide, hvor langt jeg vilde eller kunde komme. Først opholdt jeg mig nogle Dage i Lund, hvor jeg kjøbte mig en Vogn for 36 Rdr. Rigsgjeld. Paa Vejen fra Lund til Christianstad underkastedes jeg en liden Prøvelse. Da jeg kom til en Stasion, var der Ingen som kunde kjøre for mig; thi Skytskarlen var som Forbud reden til næste Stasion. Man sagde: jeg kunde vel kjøre selv. Rigtignok havde jeg nu aldrig havt Tomme i Haand. Imidlertid undsaae jeg mig ved ikke at svare Ja. Kun bad jeg, at man vilde bringe Vognen ud paa Vejen. Jeg opdagede snart, hvori Hovedkunsten bestod med at styre Hesten. Denne var taalig og Vejen gik lige frem. Siden har jeg kunnet kjøre, men aldrig med mere end med een Hest. — I Verio besøgte jeg Biskop Wallquist, en beromt Taler, som under Gustaf den Tredie havde havt megen Indflydelse, og nu med

Kraft forestod sit Stift. Han modtog mig med Udmærkelse og bød til min Ære et talrigt Selskab til sig*). Fra Wexio forlængede jeg Rejsen til Linköping, hvor jeg opsøgte den mig fra Kjøbenhavn af bekjændte Grosserer Lindahl, Svigerson til den højfortjente Literator Gjörwell, selv en Ven af Videnskaber og Videnskabsmænd, Eier af en Samling af Autografer. Hos Ham tøvede jeg en fjorten Dage, i hvilken Tid jeg lærte at kjænde den hollandske Rejsebeskriver Meermann van Dalen. Mit Ophold i Linköping kostede mig ej over et Par svenske Specier i Drikkepenge. Med Lindal reiste jeg i hans egen Vogn til Stockholm.

I Stockholm henvendte jeg mig til det Skandinaviske Selskabs Medlem, Doktor Medicinæ Nuthstrøm, Sekreteer ved Vitterhets Akademien, som jeg skriftlig havde bedet om at bestille Værelse for mig. Denne, som Tænker og Digter hæderlig udmærkede Mand, et Mynster paa Tjenstagtighed, havde opfyldt mit Ønske. Næste Dag ledsagede Advokat-Fiskal Bergstrøm mig til Sveriges Landshøvding Rosenstein, forhen Informator hos Gustaf den Fjerde, Sveriges Malling, ogsaa Selskabets Medlem, til hvem jeg havde taget mig den Frihed at lade mine Breve fra Kjøbenhavn adressere.

---

*) Nogle Aar efter havde Wallquist den første Mai Stiftets Provster hos sig til Middag og foreslog ved Maaltidets Ende en Skaal for at takke Gud, fordi deres Enker nu i Tilfælde af deres Død nøde fuldt Naadsens Aar, eftersom de havde overlevet den første Maj. Da de vare staaede fra Bordet, satte han sig ned at drikke Kaffe, og faldt død om.

Ogsaa Pengebrev fandt jeg hos Ham, hvori jeg ved min Moders Godhed erholdt Remisse, da naturligvis mine halvandet hundrede ikke kunde vare længe, skjont jeg virkelig i Sverige ej udgav mere, end jeg vilde have udgivet i lige lang Tid i Kjøbenhavn. Hos Rosenstein traf jeg ved hans Lever Søndagsmorgen blandt Andre Sveriges daværende første Digter Leopold, ogsaa Medlem af Selskabet, og, som gift med en Sønnedatter af Frederik den Femte, blev understyttet med en Pension af den danske Regjering. Med Breve fra Professor Kiærulff og Skuespiller Schwartz gik jeg til den berømte Skuespillerinde Caroline Müller, forhen Walter, da gift med Kapelmester Müller, som modtog mig huldt, men bad mig, ikke at tale dansk, for at Hun ej skulde forledes til at danske paa Skuepladsen. Jeg talede nu Svensk saa godt jeg kunde; thi med alt mit Kjændskab til Sproget, har jeg dog aldrig kunnet lære at tale det rigtig. Engang sagde man: Herren taler som en Bog; en anden Gang: Herren bryder lidt paa Tysken; en tredie Gang kunde man nok høre, hvad Landsmand jeg var: en Italiener. — Müllers indbode mig som daglig Gjæst. Endnu samme Aften saae og beundrede jeg Hende, den i sit fem og fyrretyvende Aar næsten ungdommelig Skjønne, jeg troer i Renaud d'Ast. Et Par Gange senere var det igjen Tilfældet, da Hun den ene Gang spillede Prosper i Azemia, den anden Gang den Ene af de to smaa Savojarder.

Men allerede to, tre Dage efter min Ankomst til Stockholm faldt jeg i en hæftig Forkølelsesfeber, hvilken jeg havde

paabraget mig ved at reise uden Overkjole i den strængeste Vinter. Min Lykke havde strax i Stockholm lært mig at kjænde Lægen Professor Gistrén, og af denne uegennyttige Mand blev jeg snart aldeles helbredet, paa ægte Brownsk ved Portviin. Denne Lærepenge uagtet, vedblev jeg i Stockholm at gaae uden Overkjole i blotte Silkestrømper. Mange herlige Bekjændtskaber stiftede jeg her. Jeg erindrer, foruden Ruthstrom, Bergstrom, Rosenstein, Gistrén og Leopold, Følgende: min gamle Korrespondent fra Nordias Tid, den, alle Vanheld uagtet, indtil sin høje Alderdom virksomme Literator Gjørwell; en Anden, som havde prydet Nordia med Bidrag, Taleren og Digteren, Ridderhussekreteer, Hofjunker Axel Gabriel Silfverstolpe; min tredie Medarbejder, Digteren Sekreteer Sjøberg, som havde skjænket Nordia et Vers over den af ham fra Malmøe seete Kjøbenhavns Ildebrand; en fjerde Medarbejder, den da frisindede, vittige Baron Hjårta, som siden for en Tid frasagde sig Adelskabet; Formanden i Selskabet for almene medborgerlige Kundskaber, Sekreteer Modeer, udmærket Kjænder af Mynter, men som han kun samlede i Kobber; Høstens ypperlige Sanger, Rigsmarskalk Grev Johan Gabriel Oxenstjerna; Forfatteren til Fideikommis for min Søn Ingemund, paa Dansk under Navn af en Faders Raad til sin Søn, Justitskantsler Liljestraale, den grundlærde Olding Rigshistoriografen Jonas Hallenberg, som med Munterhed og Raskhed ledsagede mig omkring i det store Stockholm, Mathematikeren, Magister Sjostén, Sekreteer ved Videnskabernes Akademie; Digteren

Raadmand Isaac Blom, endelig min Landsmand den udmærkede Gravør, siden Professor i Kjobenhavn, Jacobsen, Fader til tre udmærkede Sønner, hvoraf den Ene er den berømte Læge Ludvig Jacobsen.

Med Anbefalingsskrivelser, især fra Oxenstjerna, rejste jeg endnu i Marts til Upsala. Her maatte jeg føje den forhenomtalte Tegnelærer ved Akademiet, Direktor Ahlberg i for Intet at tage Bolig hos Ham. Jeg spiste ifølge Indbydelse af Magistrene Benjamin Hojer og Gustaf Abraham Silfverstolpe daglig i et sluttet Selskab af Magistre og Studenter, og da jeg ved Afreisen spurgte, hvad jeg havde at betale, var Svaret, at min Nærværelse havde været Selskabet en Fornøjelse. Hojer var en skarpsindig Tænker, fortrolig med den nye Filosofi; Silfverstolpe besad et lyst Hoved, god Smag og literæriske Kundskaber. Jovrigt modtoge næsten alle Professorer, Acrell, Fant, Thunberg, Aurivillius, Winckmann, Neikter, Prosperin, ogsaa Landshovding Wetterstedt, mig saare venskabelig. Hos ham saae jeg hans Søn, den nuværende svenske Minister Wetterstedt, den Dag, da han, som Yngling, kom tilbage fra en Udenlandsreise. Lector Almquist, død som Biskop i Hernosand, blev min oprigtige Ven og erindrede mig endnu med Hjertelighed en Snes Aar efter*). Ingen af Alle vandt dog saaledes min Hengivenhed, som Digteren Lektor Stenhammar, Kellgrens Eftermand i det Svenske Aka-

*) See Beskens Reise i Sverige.

demie. Næsten hver Dag vandrede jeg med Ham ud til Skoven en Fierdingvej fra Byen og nod den største Glæde af Hans Samtaler. — En Dag gjorde jeg en Udvandring til Landsbyen Gamle Upsala, hvor jeg besøgte Linnés berømte Lærling Provst Odmann, der kjændte de fjærneste Lande saa godt som Upsala. Han havde i endel Aar ligget af Feber en Times Tid hver Dag, men var al den øvrige Tid frisk og rask. — En længere Udfart var forbi Kongernes gamle Valgsted Moraftenar til Kobbergruben Dannemora. I Upsala stræbte jeg især at vinde Fortrolighed med den svenske Literatur. Hele April tøvede jeg i Upsala og saae den sidste April, Valborgmesse Aften, fra den Høj, hvorpaa Kirken staaer, talrige Blus i de omliggende Landsbyer.

Den første Maj kom jeg tilbage til Stockholm, hvor jeg hørte, at Politimesteren strax efter min Afreise havde efterspurgt mig, for at erfare Hensigten af mit Komme, men at Rosenstein havde hos ham og selv Kongen borget for min Frihed for politiske Drev. For at overbevise sig om min Færd, og i alt Fald advare mig, havde min Velynder skrevet Magister Højer til og af Ham faaet beroligende Svar. Jeg havde end ikke ladet mig henrive til uforsigtige Yttringer ved den Trykkefrihedens Begravelse, som havde fundet Sted kort forhen. Min hele Hu stod til Literaturen, især den humanistiske og skjønne. Neppe læste jeg de politiske Aviser. — Hvad Sankt Hans Dag er for os, er for en stor Del Første Maj for Stockholmerne. Da strømme disse ud til den udenfor Staden liggende Skov. — Dette Aars første Maj var

især bleven dem kjær derved, at Kongen og Dronningen efter en Tidlangs Misforstaaelse vare kjørte ud sammen i Skoven. Fra Stockholm gjorde jeg engang paa den maleriske Mælarsøe med Gistrén og Ruthstrom en Sejlads ud til Drottningholm, hvor Gustaf den Tredie i det saakaldte China havde foræret Caroline Müller et Landsted. Jeg fandt hverken hende eller Manden hjemme, men mødte dem om Natten i Skoven paa Hjemvandringen, for aldrig meer at see dem. Jeg fik nu den Tanke at forlænge Rejsen til Petersborg og havde allerede underrettet mig om Paketbaadens Afgang did, da jeg modtog et Brev fra Stenhammar. Han foreslog mig, istedenfor til Rusland, at rejse med ham til Danmark, da han for sit Helbred vilde besøge det sydlige Europa. Jeg satte saa megen Pris paa hans Venskab, at jeg opgav hin Plan og oppebiede Ham i Stockholm. Efter hans Hidkomst forlod jeg dettte med Ham. Vi gjorde et Udlob fra Vejen til hans Broder, Psalmedigteren Matthias Stenhammer, der var Landsbypræst et Sted i Østergothland. Fra Linkoping fulgte Biskop, siden Erkebiskop Lindblom, med Stenhammar og mig til Medewi Sundhedskilde. Her opholdt sig dengang Stiftamtmand i Christiania, Kammerherre, siden Statsminister, Frederik Julius Kaas og General Mansbach. Kaas, der kom fra Stockholm beklagede sig over Kjedsomheden der, hvorimod jeg priste mit Ophold for behageligt. Jeg forklarede ham, at Aarsagen vel var, fordi man befrygtede Fordringer af ham, som fornem Mand, hvorimod man troede, jeg, som ung Videnskabsmand

uden Rang og Embede, vilde tage Alt for fyldest og maaskee paa Prent takke for beviist Gjæstfrihed. Ogsaa i Medewi kjededes Kaas. Jeg foreslog at føre ham ind i min Kreds, til hvilken ogsaa Brondlægen, Archiater Hedin, hørte. Kaas viste mig gjensidig Opmærksomhed. Men nu maatte jeg uventet skilles fra min Stenhammar. Hedin erklærede, at han ikke havde Kræfter til Rejsens Fortsættelse, men vilde døe imellem mine Hænder paa Vejen. Han maatte da ufortovet vende tilbage til Upsala. Saaledes ene, ilede jeg over Helsingborg tilbage til Kjøbenhavn, og lagde, om jeg ei fejler, en Midsommers Dag, fra tidlig Morgen til Aften sexten svenske Mil tilbage. Saa meget mere maatte jeg ile, som nu mine Penge vare næsten slupne. Ved henimod et halvt Aars Opholdi Sverige havde jeg der lært personlig at kjende og vundet Yndest hos Endel af Sveriges Ypperste, men udrettet ikkun Lidet til Hjemedet.

Efter 1797 at have udgivet en Anmældelse af Aarbøger for Læren om Dyd og Ret, hvorpaa jeg ingen Subskribenter fik, tiltraadte jeg Medudgivelsen af Sveistrups filosofiske Repertorium, som imidlertid langt bedre udstyredes af ham og den tredie Medudgiver A. S. Ørsted. — Ogsaa oversatte jeg Kants om Sindets Magt til at være Mester over de syge Følelser. — Endelig udkom det første Bind af Skandinavisk Museum, udstyret med gode, tildels ypperlige, Bidrag af Baggesen, Suhm, Sander, Franzén, Nyerup, Modeer, Wad, Lidbek, foruden endel grundige Bedømmelser af nye danske, saavelsom svenske,

Skrifter. Det andet Bind udkom 1799 og havde Bidrag af Hauch, Münter, Fuglsang og Tønder Lund, hvortil kom en forhen utrykt Tale af Frederik Sneedorf, holden i det nordiske Selskab i London i Foraaret 1792, det Sidste der kom fra hans „af Muser og Gratier omflagrede" Pen. Alle disse Prydelser uagtet, havde Museum kun ringe Afsætning. Indtægten af mine øvrige Arbejder var ubetydelig.

Under saadanne Omstændigheder fandt jeg mig foranlediget til igjen at søge Embedsbanen. Adjunkturen ved det juridiske Facultet var bleven ledig ved Benzons Udnævnelse til Regjeringsraad paa Ste. Croix. Bornemann sagdes bestemt til Posten. Jeg fandt mig berettiget til at gjøre Fordring og ansøgte dertil om Konkurs. Den blev bevilget. Som Konkurrenter meldte sig, foruden mig, Bildsted, Bornemann, Krogh, Lassen og Ørsted. Vi fik fjorten Dages Tid til at udarbejde sex Forelæsninger. For den Tid kjændte jeg Fichte kun af Recensioner. Paa et Par Dage gjennemstuderede jeg Hans, vistnok klare og konsekvente, Naturret, og blev Fichtianer. Forelæsningerne holdt vi paa Studigaarden paa det øverste Auditorium. Prisdommerne vare: Konferentsraad J. E. Colbjørnsen, Generalauditør Norregaard, Etatsraad Fridsch, Professorerne Cold og Schlegel. Efter Forelæsningernes Ende sagdet som lykønskede Norregaard, Cold og Schlegel mig. Den Sidste talede med mig om mine tilkommende Forelæsninger, og da jeg vilde gjøre en liden Adspredelsesreise, spurgte Cold mig, hvorhen han skulde skrive til mig om Udfaldet.

Jeg tog til Odense for at besøge min Ven, den som Filolog udmærkede og iblandt Andet ved den rigtige græske Udtales Udbredelse særdeles fortjente, Konrektor Dr. Søren Nicolai Johan Bloch, nu Professor og Rektor ved Latinsk Skole i Roeskilde, da gift med mit Syskendebarn Margrete Hensler, en Datter af den ovenomtalte Generaladjutant Hensler.

I Krebshuset traf jeg den vidtberomte Orgelspiller og Komponist Abbed Vogler, som jeg antog for en Degn fra Landet, indtil jeg blev opmærksom paa, at han læste Indskrifter i fremmede Sprog paa Vinduerne. Med ham rejste jeg fra Krebshuset til Odense, hvor jeg horte ham fortælle hans yderst interessante Levnet, deriblandt hvorledes ulykkelig Kjærlighed havde formaaet Ham til at tage Tonsuren.

Bloch og hans aandrige, elskelige Kone, saavelsom hans retsindige Fader Biskop Tonne Bloch, modtoge mig yderst velvilligen. Med dem kappedes Kanselliraad, siden Generalkrigskommissær, Ewald, og hans dannede og fintfølende Kone. Endelig vistes mig ogsaa al Gjæstfrihed af Boghandler Iversen, uagtet jeg kort forhen havde besjedet Ham i Anledning af noget om Baggesen, han i sin Avis havde oversat. Jeg kunde saa meget mere have sparet mig dette, som jeg siden selv gik frem efter den Grundsætning, endog med Hensyn paa Baggesen, at fremmede Misdommes Oversættelser ingen Angreb vare. — I Odense traf jeg Skuespillerne Schwartz og Knudsen, af hvilke den Sidste der gav Gjæsteroller paa Trampes Theater. Jeg skrev en Epilog, som Han fremsagde efter Heibergs Forvandlingerne,

og til Ham en Sang, som med Fornøjelse blev affungen i den adelige Klub og, mig uafvidende, af Kammerjunker Sehestedt besørget aftrykt.

Jeg fik intet Brev fra Cold, men erfarede ved min Hjemkomst, at Bornemann var bleven Adjunkt. Det var vel Colbjørnsens Værk, og Bornemann var, skjønt yngre, ogsaa sikkert grundigere Lovkyndig. I hvorom alting er, Colbjørnsen gjorde det snart godt igjen. Besynderligt var det for Resten at i Kommissionens Indstilling, om jeg ikke fejler, Den kom nederst, der vel i Grundighed stod øverst blandt os Alle, ligesom Han snart stod øverst iblandt alle Danmarks Lovkyndige: Ørsted. Først anbefaledes nemlig Bornemann, for Grundighed, Krogh, for Latinitet og jeg, for Foredrag; dernæst ogsaa Lassen, Bildsted og Ørsted, af hvilke Bildsted, siden saa dygtig en Sagfører, vel hentede det Meste af sin Literatur hos Ørsted, som med Ham var Alumnus paa Ehlersens Kollegium*). Men Ørsted havde det Vanheld, under Forelæsningernes Udarbejdning, ved overdreven Anstrængelse at paadrage sig en Sygdom, som i nogle Dage standsede hans Virksomhed. — Jeg levede iøvrigt i de Dage meget med Ørstederne, som Begge laae paa nysnævnte Kollegium.

Omtrent i Konkursens Aar udgav jeg en svensk Haandordbog for Danske, bestemt blot til at optage de fra

*) Ganske vis er jeg ikke paa den Orden, hvori de tre Sidstnævnte stode; men at vi tre Førstnævnte, saaledes som anført, stode øverst, erindrer jeg.

det Danske betydelig afvigende svenske Ord. Jeg samlede siden, foruden de her givne, ligesaamange, hvilke jeg skrev til i mit Exemplar, men var saa uheldig at miste dette, som saa meget andet. Fremdeles besluttede jeg, da jeg fandt Skandinavisk Museum med alle dets Herligheder alt for lidet svarende til dets oprindelige Bestemmelse, at virke selvstændig og begyndte paa et Hæfteskrift, der, under Titel af svenske Blade, skulde indeholde dels Oversættelser fra Svensk, dels Efterretninger om den svenske Literatur. Ogsaa dette Foretagende fandt Bifald, og Nyerup skrev:*) „Ved Rejser i Sverige, ved Skrifter og ved det skandinaviske Literaturselskabs Stiftelse, samt ved udstrakt Brevveksling med svenske Lærde, har Høst banet Vejen for den svenske Literaturs Indgang hos os, og ved at aabne sine Landsmænd Adgangen til de svenske Literaturskattes Nydelse, stiftet sig i Skandinaviens Annaler et Minde, som vil vedvare, saalænge svenske og danske Lærde erkjende, at de i den lærde Republik henhøre, saa at sige, til en og samme Provinds og i mange Ting have fælles Interesse". Ogsaa leverede min uforglemmelige Stoltz, Rektor i Helsingborg, mig til disse Blade et Hædersvers over mig selv, hvilken, nuværende Justitsraad, A. v. Schonberg siden oversatte for Frankenaus Maanedsskrift.

I denne Vinter foretog jeg mig nu atter, i Selskab med min Broder Marcus Gerhard en Rejse til Lund, hvor jeg i Uger, maaskee Maaneder, levede hos min trofaste Ven,

---

*) I Lærde Efterr. 1799 S. 602.

Magister, nu Rigsantikvar, Sjoborg, lykkelig ved at kunne forsøde vort Thevand med — Honning. — Under dette Ophold lærte jeg og nøjere at kjende og skattere Rosenskolds Værd.

Det Skandinaviske Literaturselskab gik imidlertid frem i sin Virksomhed, ihvorlidet det saae denne paaskjønnet af det store Publikum. — Seidelin fandt Intet for ham at høste af Museum, og frasagde sig Forlaget. Jeg drømte endnu om Held, paatog mig dette og indgik Fællesskab med Sukkerraffinador Andreas Frederik Beyer, en retskaffen, driftig Mand, gift med min ældste Syster, saaledes at Han skulde bestyre det Merkantilske. Paa vort Forlag udkom da i 1800 to Bind, som, foruden nogle Recensioner, indeholdt Bidrag af Hauch, P. E. Müller, Ramus, Baggesen, Gamborg o. Fl. Om Krigsaaret 1801 hedder det: mellem Vaaben Muser tie, og i det følgende Aar bragtes Museum ikkun til fem Hæfter. Vel indeholdt disse de kosteligste Stykker af Falsen, Schmidt-Phiseldeck, Moldenhawer, Skule Thorlacius, Engelstoft, Finn Magnussen, Herholdt, Viborg, Münter, Abrahamson, Manthey og Stolz, af hvilke jeg havde oversat Moldenhawers fra Tysk. Denne rige Udstyrelse uagtet, var Afsætningen saa slet, at Forlæggerne lede betydeligt Tab. Almenheden forlangte lettere Føde, og Bidragene vare vist i det Hele taget for lærde. Til Sverige gik, upaatvivlelig formedelst de svenske Bidrags Sjeldenhed, yderst faa Exemplarer. Vi opgave derfor Forlaget, hvilket Bogtrykker, nu

Oberstlieutnant, Andreas Seidelin, Broderson af den første Forlægger, paatog sig, paa Vilkaar, intet Honorar at betale. Og saaledes forsvandt for mig det sidste Glimt af Haab om nogen Pengefordel af Sekretariatet, hvilket imidlertid anden Gang var mig overdraget. Dog udgav jeg i 1804, som Tillæg til Aargangen 1803 af Museum, en Udsigt over den nyeste svenske Digtekunst, hvilken modtoges med samme Bifald, som mine andre Arbejder af det Slags.

Under alt dette havde jeg havt en Prove paa Professor, nu Konferentsraad, Schlegels Omhue for mig. Han anbefalede mig hos daværende Kanselliepræsident, Statsminister Frederik Moltke til Sekreteer ved Protokollen i Højesteret. Moltke lovede at foreslaae mig, og jeg overleverede nu Ministeren min Ansøgning. Vel indtraf ved Proven det Vanheld, at der netop den Dag vare Delinqventsager for, af hvilke Endel affærdigedes paa een Formiddag, da der i dem baade procederedes og voteredes meget hurtig. Min Pen kunde desaarsag ikke følge med det mundtlige Foredrag, og mit Tilførte var ufuldstændigt, uordentligt, urigtigt. Forfærdet blev jeg derfor, da Justitiarius Jacob Edvard Colbjørnsen ved Rettens Ophævelse samme Dag forlangte min Protokol, hvorimod Cand. juris, nu Konferentsraad, Rosenkilde, som var foreslaaet til den anden ledige Sekreterspost, sad paa Prove, jeg troer, en heel Uge. Intet uden Colbjørnsens Bekjændskab med mine Kundskaber og Evner, saavelsom hans billige Tænkemaade kunde redde mig. Han skrev en udførlig

Forestilling, hvori Han Ingen af min Proves Svagheder dulgte, men hvilke Han dækkede med et: ubi plurima nitent, non ego paucis offendar maculis o: Ej enkelte Pletter mig stode, hvor mange Skjønheder sees. Om Rosenkildes Prove hed det ligefrem, at den var god. Endnu mødte en Hindring, som opholdt Afgjørelsen en otte Dage. Kronprindsen holdt mig for et uroligt Hoved, og, først efter at Moltke havde overvundet denne hans Mening, udnævntes jeg, tilligemed Rosenkilde, den 24 Januar 1800, til Sekreteer, da jeg fik Plads efter Caspar Rafn og foran Rosenkilde. De tre Protokolsekreterer afvexle saaledes med deres Forretninger, at hver Maaned sidde To, imedens den Tredie er fri. Februar faldt i min Lod, og kun kort varede det, førend Colbjørnsen viste Moltke min Protokol, for at Han kunde overtydes om, at min Proves slette Udfald udsprang af Mangel paa Øvelse og af Forvirring, samt at Alt nu var, som det burde være. Jeg fungerede og som Sekreteer ved Højesterets Aabning i Marts. Da Rafn snart efter gik af, blev jeg første Sekreteer. Min Lønning som Sekreteer var kun 300 Rdr. aarlig, og strax maatte jeg anskaffe mig Sekreteerskappen, saavelsom en Stadsklædning. Staalkaarden havde jeg fra mine første Studenterdage, thi i disse var det endnu Skik, endog for de yngste Studenter, ved Bryllupper og andre Højtider, at bære Kaarde. Hver Gang maatte jeg i Retten gaae i Sko og Silkestrømper, og Haarskjærer maatte jeg holde; thi det runde Haar havde endnu ikke trængt sig op til Højesteret. En Sekreteer maatte have Pudder i Haaret og

Pidsk i Nakken. Højesterets Aabningsdag krævede en heel Gallaklædning. Alt dette kostede. For ikke, saaledes som de andre Sekreterer plejede, at tage Protokollerne hjem med, og i dem da at indføre de skriftlige Noter, hvorved de i Tilfælde af Ildebrand eller Indbrud kunde forkomme, indfandt jeg mig i Højesteretssalen en Times Tid førend Retten blev sat, og indførte. Colbjørnsen kom i Almindelighed kort efter did og skrev Erklæringer, hvorved han blev opmærksom paa min betænksomme Fremgangsmaade. Han fattede alt mere Godhed for mig og bød mig i sine Selskaber. Jeg var endog hos Ham, naar Han havde kun et Par Gjæster. En Nat havde jeg været paa Bal hos Ham og sagde Ham Farvel Klokken Fire om Morgenen. Klokken otte fandt Han mig ved Bordet i Højesteretssalen og sagde da: bene et sapienter o: godt og viselig. Ogsaa i Marts 1801 var jeg tilstede ved Højesterets Aabning. Da jeg sidst i Maaneden en Morgen vilde gaae i Retten, erfoer jeg paa Gaden af en Bekjændter, at man fra runde Taarn af kunde see den engelske Flode forcere Sundet. Jeg ilede derop, saae Nogen og glemte Højesteret. Da jeg endelig kom her, var Retten aabnet. Justitiarius kaldte mig til sig for at iretteſætte; men da jeg fortalte ham, hvad der havde sinket mig, hvilket jeg for Assessorerne kort efter maatte gjentage, var Alting godt, og Højesteret ilede endog, efter Sagens Ende, samme Formiddag af Kanselliet at begjære dens Moder udsatte indtil roligere Dage. — I Højesteret havde jeg lært at sætte Pris paa, foruden Colbjørnsen, den kloge Jacobi, den kyndige Graah, den

veltalende Falsen, den brave Benzon, af hvilke de to Sidste værdigede mig at drage mig ind i deres huslige Kreds. Falsen glimrede, iblandt andet, naar han voterede i Odelssager, og Benzon viiste altid den samvittighedsfuldeste Stræben efter Ret.

Imedens jeg var Sekreteer i Højesteret, arbejdede jeg kun lidet for Literaturen. Til de lærde Efterretninger leverede jeg en og anden Recension, saavelsom nogle Meddelelser af fremmede Tidskrifters Domme over dansk Literatur, „som Literærnotitser, Bidrag til at kjænde Udlændingers Begreb om vor Literatur". Vel viiste jeg her den Upartiskhed endog at give en Lovtale over min Avindsmand Torkel Badens **Hercules furens***) og en Dadel over min saa elskede Baggesens: Eventyret i Rastadt. Ikke desmindre lagdes jeg dog for Had ved Meddelelse af en Fordommelsesdom over Heibergs Heckingborn, hvormed jeg ojensynlig ej kunde være enig. Heiberg har, om jeg saa tør sige, hævnet sig paa mig, ved adskillige Gange i **Revue encyplopædique** at omtale mine Arbejder med al Agtelse, og jeg veed faae Mennesker, hvis gunstige Dom har været mig saa højligen kjær, som Hans. Nogle Uger i 1800 redigerede jeg under Nyerups Fraværelse de lærde Efterretninger. — At jeg iovrigt i mine Domme ikke altid var fri for Sideblik, maa jeg bekjænde, f. Ex. i Bedommelsen over Læsendes Aarbog af K. H. Seidelin, men jeg havde af Dagen erfaret Hans

*) Lærde Efterr. 1800 S. 248.

fiendlige Stemming imod mig. Seidelin var en Mand af Hoved og Kraft. Til Nordia havde han leveret mig et herligt Stykke om Polens Deling, hvilket jeg, af Frygt for Censuren, havde frataget nogle af de fyndigste Steder.

I 1801 oversatte jeg: af Fransk Florians Gonsalvo af Cordova, i to Bind; af Tysk, paa Eggers's Anmodning og efter Haandskrift, hans Bog om Danmarks og Englands gjensidige Retsforhold.

Efterat jeg nogen Tid havde været Sekreteer, erfarede jeg, at en Hof- og Stads-Rets Assessors Post var ledig. Da nu Højesterets Protokolsekreterer, ifølge en kongelig Resolution, havde Udsigt til saadan Post, meldte jeg mig hos Moltke, men fik til Svar, at Kandidat, nu Konferentsraad, Højesterets Assessor, Dr. Lassen alt havde faaet den. Noget derpaa bleve to Assessorpladser ledige og jeg meldte mig atter, men erholdt da den Besked af Moltke, at han havde bestemt mig til Potitierets Assessor, samt at de to Pladser vare tiltænkte Kandidaterne Ørsted og Dall. Mismodig forlod jeg ham, og vilde træde ud af Forgemakket, da mødte mig Edvard Colbjørnsen, som spurgte om mit Ærende. Jeg gik hjem og beroligede mig med Visheden om Moltkes Yndest, hvilken han, ogsaa som Formand i Skandinavisk Selskab, havde bevist. Men kun en kort Stund havde jeg været hjemme, forend jeg fik Bud fra Moltke om at komme til ham næste Morgen. Da sagde Han mig, at Colbjørnsen havde overbevist Ham og at Han vilde foreslaae mig. Under 29 April blev jeg udnævnt til Assessor i Hof- og

Stads-Retten med 500 Rdr. aarlig. Den siden saa berømte Ørsted blev samme Dag surnumerær Assessor. Da jeg takkede Colbjørnsen for dette Bevis paa hans Gunst, ønskede Han at see mig snart igjen i Højesteret, som Assessor, og haabede at den daværende Assessor Auskultans der, Berner, ikke skulde gaae mig i Vejen; ligesom jeg og havde idetmindste Embedsalderen for Lassen. Da jeg imidlertid allerede havde klippet mit Haar rundt, bad han mig vogte mig for at dele Skjæbne med Collet, som og ved sin Indtrædelse havde afskaaret sit Haar. Det var som en Anelse.

I Hof- og Stads-Retten havde jeg indtil Slutningen af Aaret 1802 Sæde i den dømmende Ret, og i dette Tidslob begyndte jeg i sidstnævnte Aar, med mine Kolleger, Morgenstjerne, Lassen og Ørsted at udgive Juridisk Maanedstidende, en Fortsættelse af Førstnævntes, i 1796 udkomne, Juridisk-praktiske Maanedstidende; men som, foruden mærkelige Hof- og Stads-Rets Domme, skulde indeholde Afhandlinger. Saaledes indrykkede jeg deri et Par af mig for Adjunkturen holdne Forelæsninger, af hvilke den Ene: om Enkers juridiske Stilling foranledigede Anmærkninger af Ørsted. — Som vikarierende Dommer i Et af Vidnekamrene havde jeg det Tilfælde, at En af det nye Jerusalems Tilhængere, Instrumentmager Appelberg, vægrede sig ved Eden. Jeg tog denne Lejlighed til en Forespørsel i det danske Kanselli med et Forslag til en ny Edsformular. Kanselliet spurgte Højesteret, denne Fakultetet. Derved blev det*).

*) Kanselliskrivelsen i denne Anledning findes i Reskripterne for 1802.

Længere hen begyndte jeg ogsaa at udgive et Maanedsskrift af blandet Indhold: Ei blot til Lyst, hvis Titel var laant af den Indskrift over vor Skueplads, Carstens og Jacobi havde kaaret, Hauch holdt i Ære, men Waltersdorf da forviist. Ogsaa det modtoges af Kjændere med Opmuntring, og om de to første Bind skrev Nyerup, at Alt deri læstes med Fornøjelse og Somt deraf var dejligt, samt at det bidrog anseligt til at hævde den ærefulde Post, jeg fremfor nogen anden i vor lærde Republik havde valgt at staae paa, den, at være, saa at sige den svenske Literaturs Apostel. Foruden mine egne Arbejder var det udstyret med Bidrag af G. H. Olsen, Nahbek, Schack Staffeldt, Stoltz, d'Albedyhl, G. L. Baden og mine Brødre Christen Georg og Johannes Nicolai. Desuagtet naaede det kun fjerde Bind, som udkom 1803. — Til 1802 hørte og et Par Oversættelser fra det Franske: af Konkordatet imellem den franske Regjering og Pave Pius den Sjette, og af Bernhardin Henri de St. Pierres Paul og Virginie.

Den 13 Februar 1802 døde min uforglemmelige Velynder Jacob Edvard Colbjornsen. Faa Mænd havde min Hengivenhed som Han. Ganske hørende til den gamle Verden, iagttog Han paa det omhyggeligste de indførte Former og følede sit eget Værd; men miskjændte ikke Andres, og viiste Enhver i rigelig Maade al Opmærksomhed. Han var elegant i sit Væsen. Aldrig saarede Han ved sin Tale, men var selv ømfindlig ved Angreb. En Advokat lod i Højesteret ved Ommeldelse af den classenske Direksion, hvoraf Col-

bjørnsen var Medlem, falde et Ord om Bestikkelser. Strax reiste Denne sig, tog sin Hat og gik. — Som Videnskabsmand fortjente han i høj Grad Navn af human Lovkyndig. Det var de af ham, som Professor, holdte latinske Forelæsninger, Nørregaard lagde til Grund for sin danske Privatret. Ved en Lejlighed indhentede man fra England et Responsum af Ham. Men ikke blot i Lovkyndighed og klassisk Literatur var Han hjemme. Han læste endog arabiske Digtere. — Schlegel har skrevet om Ham som Videnskabs- og Embeds-Mand, og strax ved Hans Død lagde G. H. Olsen en Krands paa Hans Grav i en Vexelsang imellem Astræa og Muserne:

Atter gik en Hædersmand til Hvile
Fra et lysende og daadfuldt Liv.

Min Velynders Død gav Anledning til en vigtig Begivenhed i mit Liv. Jeg paatog mig at indbyde nogle unge Piger til ved hans Jordefærd at tage Del i Afsyngning af G. H. Olsens Digt. Iblandt dem var Susanne Margrethe Orholm, en Datter af forhenværende Sokaptejn Jørgen Orholm, Datterdatter af min i Aaret 1801 tabte Velynder P. C. Abildgaard. Hun var dejlig, munter og talentfuld, kun sexten Aar gammel. Jeg havde blot seet hende et Par Gange, men aldrig talet med Hende. Imidlertid havde Hendes Skjønhed gjort levende Indtryk paa mig. Hun modtog Indbydelsen og sang i Holmens Kirkes Kapel, tilligemed ni andre unge Piger. De Ti forestillede Astræa og Muserne. Efterat have aflagt et Takkebesøg hos Hende og hendes Mo-

der — Faderen var som Koffardikaptejn i Ostindien — fortsatte jeg mine Besøg nogle Gange, indtil jeg, om Aftenen den sjette Marts, fattede Mod og friede. Hun svarede Ja. Moderen samtykkede. Og næste Aften bekræftedes Forlovelsen hos Sekreteer, siden Etatsraad, Stoud, gift med Hendes Moders Syster. — Stoud var ikke uden Digtertalent, han havde tænkt over Modersmaalet og skrev en Bog om Embedsstilen. Han talede adskillige levende Sprog, deriblandt Italiensk. Hver Vinter læste Han i senere Aar en ny latinsk Digter. Af Videnskaber var Han især fortrolig med Statshusholdningen. Men sin Villie vilde Han drive igjennem og kunde saavel være Fiende, som Ven. Jeg var saa uheldig, ej altid i Ham at finde den Sidste. — Min sande Ven G. H. Olsen skrev et smukt Vers til min Kjæreste, da Hun gav mig sit Ja *).

Efter et halvt Aars Forlovelse ægtede jeg den 17 September 1802 min Kjæreste. Brudevielsen forrettedes i Lundehuset af hendes egen Sognepræst Dr. Kofod, i Overværelse af Professor Nyerup og min Broder Christen Georg, som Forlovere.

Mit Ægteskabs første Aar vare i det Hele høist lykkelige. Vel begyndte de saagodtsom med en haard Sygdom for min Kone, men næst Gud og hendes Ungdom reddede Hende de brave Læger Saxdorf og Herholdt. Ogsaa vare vore Kaar trange. — Min Lønning, fem hundrede Rigsdaler,

*) See Poulsens Nytaarsgave for 1804.

fortæredes ganske, dels af Indskud i Enkekassen, hvori jeg havde villet betrygge min Kone 400 Rdr. aarlig, hvilket, formedelst den fjortenaarige Forskjel i vor Alder, fordrede en Obligasion paa meer end 1500 Rdr., dels af begge mine Bestallinger, baade som Assessor, og som Sekreteer; thi for denne Sidste var, jeg veed ikke af hvad Aarsag, ingen Betaling bleven krævet, saalænge jeg sad i Højesteret. Bestallingerne alene kostede mig henimod 500 Rdr. og til Enkekassen erlagde jeg syv, otte Hundrede. Hvad jeg skulde leve af med Familie, maatte jeg altsaa især skaffe tilveje ved literært Arbejde, dels ved Manuduksion, men maatte dog undertiden tye til Velynderes Understyttelse. Alt dette lod sig imidlertid overvinde. — Min unge Kone delede med Taalmodighed og Kraft de tunge Kaar og bortloe mine Sorger. Hun sang med sin søde Stemme:

Mig Tornene gjerne maae stikke,
Naar Roserne blomstre for Dig.

Til at holde mig opreist, bidrog og det Venskab, Skuespiller Heger, Etatsraad Olsen, Kammerjunker Oldenburg, Professor Nyerup, Sekreteer Gudenrath, Assessor Morgenstjerne viiste os.

Generalforsamlingen i det af Kongen garanterede Livrenteselskab af 1775 den 25 November 1802 viiste mig den Tillid at vælge mig til Direktor. De daværende Direktorer vare Major Krebs og Professor Horrebow. Foruden disse have efter hinanden med mig været Direktorer: Kammerraad Gude, Konferentsraad Mandix, Etatsraad Rahbek, o. Fl.

— I Aaret 1813 indlagde jeg mig, i Forening med Gude, en ikke liden Fortjeneste af Selskabet. Uagtet vi havde foreſtillet Finantskollegium, at de af Kongen til Selskabet udſtedte Obligaſioner ikke kunde maales med ſamme Maaleſtok ſom andre kongelige Obligaſioner, efterſom Kapitalen aldrig af Hans Majeſtæt blev udbetalt, reſolverede Kollegiet dog, at Renterne ſkulle ogſaa for Selskabets Obligationer være kun to Procent. Gude og jeg tabte dog ej Modet, men gik ind med ny Foreſtilling, hvorpaa da omſider faldt kongelig Reſoluſion, at det efter Omſtændighederne blev ved de fire Procent.

Aarene 1803 og 1804 vare imidlertid allermeſt lykkelige for mig ved mine to ældſte Sønners Fødſel. Den Ældſtes indtraf paa Jordemoderſtiftelſen i Kjøbenhavn den 2 Juli 1803: Klopſtocks, Abraham Kalls og Werlauffs Fødſelsdag. Han blev kaldet Jørgen baade efter ſin Farfader og efter ſin Morfader. Hans Oldemoder, Profeſſor Peter Chriſtian Abildgaards Enke, bar ham over Daaben; Mormoderen, Fru Orholm, holdt Huen. — Et Aar og tre Uger efter, den 23 Juli 1804, ſkjænkede min Kone mig min anden Søn, ſom blev opkaldt efter nysnævnte ſin Oldefader. Ham holdt over Daaben min Moder; Huen bar hans Moders Syſter Fru Stoud.

En Ubehagelighed var det mig, at jeg med 1804 blev flyttet fra den dommende Ret ind i Skiftekommiſſionen, hvorved jeg dels kom næſten ud af Embedsforbindelſe med nogle kjære Venner, nemlig: Morgenſtjerne og Ørſted, dels nødtes til daglig at være tilſtede næſten uden at have

Noget at bestille. Thi det var den yngste Skiftekommissars hele Forretning, at koncipere Kjændelser og Resolusioner, af hvilke der neppe faldt Een om Ugen. Jeg erindrer ikke engang nogensinde at have underskrevet Protokollerne. For at fordrive Kjedsomheden de lange Formiddage og gjøre mig Tiden nyttig, maatte jeg derfor foretage mig andet skriftligt Arbejde. Jeg handlede uden Skye, thi jeg fandt det ej alene rigtigt, men og priseligt.

Imidlertid gjorde En af mine Kjændelser megen Opsigt. Sagen var imellem Svogrene Overhofmarskalk Hauch og Dronningens Overhofmester Brockenhuus, og angik et Legat efter en Guvernante i den gamle Brochenhuses Huus, til Fordeel for Fru Hauch. Brochenhuus bestred Kodicillens Gyldighed, fordi den uden Underskrift og Datum fandtes i en Skatolskuffe iblandt Papirer uden Betydenhed. Min ældre Kollega med mig fandt dette grundet. Kjændelsen blev indanket for Højesteret. Her tillod Hauchs Sagfører den saa hædrede Justitsraad Schonheider sig endog at spotte mig som Kopist. Jeg tog skriftlig til Gjenmæle, og Schonheider maatte bøde 40 Rdr. Men uheldigviis havde Brochenhuses Sagfører den brave Wivet, henreven af Harme, overilet sig imod Schonheider. Denne fordrede, næsten grædende, Fyldestgjørelse, og truede med ellers at træde ud af Skranken. Wivet maatte ogsaa bøde 40 Rdr. Jovrigt blev Kjændelsen forandret. Jeg fortalte Almeenheden noget derom i Ej blot til Lyst. Schonheider talede om Revselse, men fuldførte den ej. Christian Colbjornsen derimod skrev det op.

En Lykke var det under alt dette for mig, at min ældre Kollega var den i Skifteveesenet saa erfarne Justitsraad, nu Konferentsraad, Stendrup, som ved sin hele Færd imod mig viiste sig min sande Ven. I Hans og Hans ypperlige Kones Huus nøde min Kone og jeg de gladeste Timer. — I Pengeforlegenheder rækkede han mig villigen hjelpsom Haand.

Dette Sidste var og Tilfældet med Kjøbmand Ole Lund, til hvem jeg uforsagt kunde henvende mig, vistnok kun om saare smaa Summer. Men ved Dækningen af den overhængende Mangel faaer man Mod til at tænke videre frem. Lund var en dannet Mand, som i Værelset ved Siden af sin Strømpebod læste i Rousseau og Voltaire.

Mit Erhverv ved literært Arbejde i 1803 og 1804 var ringe. Fra det førstnævnte Aar af til 1806 udgav jeg i Forening med Stephen Heger hos Popp et Hæfteskrift: Biografen, med Bidrag af Rahbek, Werlauff m. Fl. Jeg leverede Cook, Franklin, Schiller, Mohamed, Gramman Quassi. Men uagtet Skriftet indeholdt for det Meste veludarbeidede Stykker, døde det 1806 med første Binds Slutning.*)

I 1803 udgav jeg et Maanedsskrift: Læsning for Damer, som ikke naaede mere end to Bind. Det, som mere af mit, er ei længer at finde.

---

*) Efterat have kiøbt Forlaget paa Bogtrykker Popps Auktsjon lod Hofboghandler Beecken 1828 Titelbladet omtrykke og Bogen forvandle til et Heelt, hvilket den da og i Grunden gjerne kan ansees for.

Rahbek havde for længe siden bebudet en ny Udgave af Holbergs Skrifter paa Schultz's Forlag, men ikke opfyldt det. Efter Stephen Hegers Forslag udstedede nu i 1803 Nyerup og jeg i Forning med Ham en Subskripsionsplan paa Holbergs samlede Skrifter. Dette vækkede Vedkommende. Schultz betalte os tohundrede Rigsdaler for at træde tilbage, hvorimod han fik de, især af Heger, samlede Subskribenter. Imidlertid havde jeg med Nyerup og Heger den Fortjeneste af vor Literatur, at have bragt den rahbekschultzske Udgave af Holberg til Virkelighed.

Efter Udstedelsen af hiin Subskripsionsplan var der imidlertid opkommen en Misforstaaelse imellem mig og mine Medudgivere. Dette hindrede dog ej Nyerup fra at omtale nogle af mig til Poulsens Nytaarsgave 1804 leverede Digte fra Svensk, som „dejlige." Jeg har skrevet mangt et Lejlighedsvers, ogsaa oversat endeel Digte mest fra Svensk, næsten aldrig uden Held; men er dog ikke af Lauget bleven erkjændt for Mester, endog ofte forsætlig bleven tilsidesat.

Hvad jeg ogsaa i 1805 som Skribent fortjente, var Ubetydeligt. Jeg havde forhen een og anden Gang f. Ex. allerede 1796 i Euphrosyne, yttret mig om theatralske Anliggender. Nu fremtraadte jeg med et for Skuepladsen alene bestemt Ugeblad: Theatret, hvilket jeg selv forlagde. Men hvad det især indbragte mig, var Ubehageligheder fra Skuespillernes og Oversætternes Side. Baade hjemme og i Skuespilhuset maatte jeg friste Forhaanelser. En ypperlig Skuespiller (Frydendal) var forbittret over, at jeg havde anført Exempler

paa, at Hukommelsen undertiden slog ham fejl, en gammel Ven af mig (Lindgreen) kunde ikke fordrage, at jeg fandt ham, den fortræffelige Arv, paa sin urette Plads som Storvizir, en udmærket franskfødt Sanger af liden Vært (Dupuis) opløftede et Skraal, fordi jeg ikke ansaae ham for skabt til den, ogsaa ved sin Høide udmærkede, Dannerkonge, Erik Ejegod. Jeg opgav Bladet, men troede at en Udvidelse af dets Plan vilde fremme dets Afsætning. Til den Ende besluttede jeg i et nyt Blad at optage Politiken, og give dette Titel af: Theatret det Lille og det Store, hvilket Beeken paatog sig at forlægge og som udkom 1806 og 1807.

For at bøde paa Tarveligheden af mit literære Erhverv, paatog jeg mig at være juridisk Konsulent for en Bekjendter af min Kones Familie, islandsk Kjøbmand, Grosserer Kyhn. Han forstrækkede mig med Penge. Jeg skrev til Gjengjæld Indlæg for Ham, hvilke, underskrevne af Prokurator Fugl, bleve fremlagte. Jeg holdt dette for aldeles uskyldigt, da jeg som Skiftekommissar ikke var forpligtet til at tage Del i den dømmende Rets Arbejder. Ogsaa mødte jeg for ham i en Sag ved Birketinget, fordi jeg betragtede min Prokuratorbevilling ved alle Over- og Underretter i Danmark, undtagen Højesteret, endnu for gjældende uden for Hof- og Stads-Retten, hvorhos jeg var sindet ganske at gaae tilbage paa Sagførerens Bane. Endelig gjorde jeg med Ham en Reise til Lemvig, for at være paa Raad i en Herregaards Kjøb, men da jeg opdagede, at hans sande Plan var Proces imod hans fraskilte Kones Mand, forlod jeg ham og rejste hjem igjen.

Efter Alt dette unddrog jeg mig hans Forretninger, da jeg fattede Mistanke om, at han brugte falske Papirer og falske Vidner. Han blev arresteret og tilstod. Jeg blev indviklet i Sagen imod ham. En Kommission blev nedsat, bestaaende af min Fiende Etatsraad Haagen, min Dusbroder Justitiarius Bagger og min Medbejler paa Embedsvejen Caspar Lassen. Jeg skrev selv mit Forsvar, men Kommissionen frakjændte mig Embede og Bevilling, skjønt den i Dommen erklærede, at der end ikke var Formodning om at jeg var Medvider i noget Falsk, „men jeg var", hed det, „ved Pengelaan afhængig af Manden". Jeg lod Dommen trykke og udviklede Sagens Beskaffenhed for Almenheden i et Par Smaaskrifter: Forelobende Underretning om Justitssagen imod Assessor J. K. Høst og Provelse af Kommissarernes Dom, hvilken Provelse jeg indgav til Kanselliet, men som ej ændsede den. Derhos indstævnede jeg Dommen til Højesteret for at underkjendes. — Kommissionsdommen var Anledning til det oprigtige Venskab, hvormed daværende Læge ved Wartow, nu Professor, Stabschirurg, Overlæge ved Almindeligt Hospital, R. af D. og D. M., Wendt, indtil denne Dag har hædret mig. Han kjobte hos mig den forelobende Underretning, netop da jeg med Rolighed modtog Dommens Forkyndelse. Ved at læse det lille Skrift, har Han maaskee fattet end bedre Tanker om mig.

I min Familie var imidlertid ogsaa foregaaet alskens Omvexlinger. Min Broder Johannes Nicolai, der i sit syttende Aar havde begyndt Skribentbanen, havde, efter at have

taget latinsk juridisk Examen, anlagt Bogtrykkerie og Adressekontor i Mariboe. Han havde ikke blot ved Oversættelser, men ogsaa ved juridiske Afhandlinger og originale Digte, selv ved tyske Skrifter, lagt Kundskaber og Talent for Dagen. Til mine Tidsskrifter havde han leveret endel Bidrag, deriblandt en lykkelig Oversættelse af Stenhammars Laura. — Broderen Marcus Gerhard var i 1801 rejst til Kiel, hvor Han, yndet af Weber, Fischer og de flere Lærere, tog medicinsk Examen. Broderen Andreas Petrus var, efter 1804 først og ene iblandt Alle at have ved Odense Skole taget Examen artium, gaaen ind i Landetaten. Ogsaa de to Sidstnævnte bidroge til at forsyne mine Tidsskrifter. Den yngste Broder Frederik Barisien nød endnu Undervisning i Kjobenhavn.

For Højesteret, som havde Chr. Colbjørnsen til Justitsiarius, førte Justitsraad Wivet mit Forsvar. Denne trofaste Vens Bestræbelser vare frugtesløse. Kommissions-Dommen blev vel ikke, som det hedder, in terminis stadfæstet, men Resultatet var det samme: jeg tabte min daværende Stilling, tilligemed Udsigten til, efter Tingenes sædvanlige Gang, i Tiden at vorde første Assessor i Højesteret, hvilket min Eftermand som Sekreteer nu endel Aar har været.

Imidlertid levede jeg ikke uden Behagelighed. Jeg havde af Rahbek laant et Theater, to Stuer og en Have, og herpaa spillede, foruden Ham, som endog fremsagde Prologer, f. Ex. paa min Kones Fødselsdag, min Kone og jeg, Mad. Lange,

nu Spindler, Jfr. Marie Olsen og Berg, nuvæ-
rende Dr. Thortsen, siden afdøde Kopist Tryde, Skue-
spiller Haack m. Fl. Slægt og Venner vare Tilskuere og
toge efter Forestillingen til Takke med Smørrebrød og Puns.

I Løbet af denne Tid indtraf Kjøbenhavns Belejring.
Jeg fandt mig foranlediget til at gaae ind i Studenterkorp-
set, lærte nogle Gange Exercits, stod een Gang Vagt, skrev
tre Krigssange, men blev som Husfader, af min humane
Kaptejn, Weidemann, fritagen for at møde under Bombar-
dementet, uden i Tilfælde af Generalmars. Ved Bombar-
dementets Begyndelse flygtede jeg med Kone og to af Mæs-
linger syge Børn fra St. Pedersstræde næsten ved Volden til
Stouds i Lovstræde. Da her Dagen efter faldt en Bombe i
Sideværelset, tyede vi til Almindeligt Hospital, derfra tredie
Dag til Christianshavn. Strax efter Kapitulasionen forlod
jeg Korpset.

Højesteretsdommen berøvede mig ingenlunde med mit
Embede enten min Aands Kraft eller Venners Ynde st. Her
gjældte ikke Ovids:

Donec eris felix, multos numerabis amicos,
Nubila si fuerint tempora, solus eris. o:

Smiler Lykken Dig til, af Venner tæller Du mange;
Graaner Himmelen kun, Du staaer alene igjen.

Hvad mig selv angik, skrev jeg min Troesbekjændelse som saa:

S'il faut choisir, si dans ce tourbillon
Il faut opter être Dupe ou Fripon.

Mon choix est fait: Je benis mon partage,
Ciel! rends mois Dupe, mais rends moi juste et sage!

o: Er Valget mit; i denne Hvirvel her
Skal, Et af To, jeg sviges eller svige;
Mit Valg er gjort — min Skjæbne er mig kjær —
Jeg Klogskab vil, ej Hjerte, mig frasige.

Uforandrede viiste sig Gudenrath, Pram, Baggesen, G. H. Olsen, Rahbek, C. F. Hornemann, S. N. J. Bloch, Kammerjunker Oldenburg, som søgte at trøste mig med en Pengeunderstyttelse, og den herlige unge Mand J. K. Jakobsen, som efter Saxdorff havde været mig den omhyggeligste Huslæge, og ligesom denne, uden at tage Skilling eller Hvid derfor, hvorimod Han endog gjorde mig Nytaarsforæringer.

Et Bevis paa vedblivende Agtelse efter mit Fald nød jeg ogsaa derved, at jeg af et nystiftet Disputereselskab: **Societas latina**, iblandt hvis Medlemmer vare Lægerne J. K. Jakobsen, Homann og O. Bang, Juristerne Joh. Nic. Høst og Stellvagen, valgtes til bestandig Formand. — Jakobsens Udnævnelse til Regimentschirurg i Odense fremskyndte vel dette Selskabs Undergang. Før hans Afreise foranstaltede jeg en Afskedsfest paa Skydebanen, hvortil jeg forfattede en Sang. — Efter Ham var Wendt saa god at tage sig af min Families legemlige Vel, siden ofte af det ekonomiske.

Jeg erhvervede nu mit Udkomme især ved Arbejde for Landsover- samt Hof- og Stads-Retsprokurator, siden Kansellieraad, Fugl, som derfor betalte mig 50 Rdr. maanedlig.

Senere skrev jeg ogsaa Indlæg for Prokurator Lange, Højesterets Advokat Wivet og Prokurator Bjerring. Fra den Sidste havde jeg kun Kapersager og erholdt anstændigt Vederlag. Wivet havde Ret til min hele Tjenstvillighed.

Imidlertid vedblev jeg og med literært Arbejde, og skrev for Beeken og Bonnier. Paa den Forstes Forlag udkom 1808 en kort Udsigt over Gustav den Fjerdes Levnet og Regjering, saavelsom 1809, kort Udsigt over Gustav den Fjerdes sidste Regjeringstid — Begge Smaaboger uden Værd. Ogsaa fortsatte jeg for Ham mit Theaterblad. Som Theaterkritiker kunde jeg ingenlunde maale mig med saadanne Kunstdommere, som Rosenstand, Tode og Rahbek. Skuepladsens Bedømmelse havde for Resten i den sidste Tid været i meget unge Hænder: Studenterne Peter Thomas Thortsens og Niels Tønder Lund Gunnerus's, af hvilke den Første i sit tyvende, den Anden i sit attende Aar, havde sat sig paa Dommersædet. Thortsen forenede virkelig Hoved med Kundskaber og skrev ret godt, havde og en hengiven Ven i Rahbek. Gunnerus var vel ikke uden Hoved, men vild, og fejdede baade med de to Nysnævnte og mig. Jeg kunde have anvendt min Tid bedre. — Paa eget Forlag udgav jeg i 1808 en: Kort svensk Sproglære for Danske, men ligesom jeg aldeles ingen Fordel havde deraf, saaledes nød jeg end ikke den Fornøielse at see den modtagen med et Velkommen af nogen Skriftdommer. Dog havde jeg den Fyldestgjørelse at have givet mine Landsmænd, ligesom den første svensk-danske Ordbog, saaledes og den første svenske Sproglære, hvilke

endnu efter saa mange Aars Forløb ere de eneste. Ogsaa fandt Bogtrykker Græbe ni Aar efter, at kunne foreslaae mig en ny forbedret Udgave af Sproglæren paa hans Forlag. Af Nyerups Ønske i 1799 om en Sproglære, de svenske Blades Fortsættelse, en svensk Boglade i Kjøbenhavn og Agepost i Sverige, var kun Eet gaaet i Opfyldelse. — For Bonnier fortsatte jeg i 1809 og 1810, med Rahbeks Samtykke, det af Ham begyndte Hæfteskrift Komus og Momus. Men ligesom Han ikke havde fyldestgjort den almene Forventning ved sit Arbejde, og ikke morede saa meget ved den skriftlige Meddelelse af de Indfald og Anekdoter, hvormed han saa tit mundtlig havde vækket Latter, saa var jeg vist endnu mindre heldig med mit Efterslæt. Nogen Fortjeneste havde en af mig i 1810 leveret Udsigt over Fædrelandets Historie, hvilken vandt selv Professor Jens Mollers Bifald og fire Aar efter oplevede en ny Udgave. Kun var den ikke passende for Børn, for hvem den dog var bestemt, men meget brugbar til Begivenhedernes Gjenkaldelse. Da Bonnier, i Anledning af de poulsenske Nytaarsgavers Ophør i 1807, ved Nytaar 1810 udgav en: Aglaja, oversatte jeg dertil en Fortælling af Caroline Pichler: Falkenberg, og skrev for ham en Fortale til Bogen.

Fra 1809 af gav jeg igjen Bidrag til Aftenposten indtil dens Ophør ved Slutningen af Aaret 1810. Bladet havde neppe, med Undtagelse af Aargangen 1772, interessantere Tidslob for dannede Læsere end mine Aar; men for menige Mand egnede det sig vel ikke som i Holcks og Ballings Dage. Dets Ophør var derfor naturligt.

I 1810 begyndte jeg at arbejde for Boghandler Steen, der nu i fem og tyve Aar, ogsaa udenfor Handelsvejen, har givet mig Prover paa Hjelpsomhed og Venskab. Mit første Hverv var at fortsætte et, jeg troer af Werdelin begyndt, Ugeblad: Almenlæsning. Derefter oversatte jeg: Historiske Efterretninger om Carl Christian August, Sveriges Kronprinds, tilligemed den over Ham af Biskop Rosenstein holdne Ligprædiken, hvoraf samme Aar udkom andet Oplag. Jeg udarbejdede første Del af Napoleons Levnet, hvilket, foruden en talrig Subskripsion, værdigedes Kongens Opmærksomhed til den Grad, at Han tegnede sig for fem og tyve Exemplarer, et yderst sjeldent Exempel i de sidste Tider. Oplaget paa 2000 Exemplarer var ei tilstrækkeligt til at fyldestgjøre de Sogende. Bogen var skreven med Lyst og for sin Tid ret god. Selv min bestandige Fjende, Molbech, erkjændte den derfor. Jeg begyndte saaledes: „Iblandt Aarhundredernes store Mænd var Ingen stor som Han, paa hvem Europa nu saa længe med stedse voxende Opmærksomhed har fæstet sit Blik. Eller skulde det ikke med Sandhed være sagt, at Naturen i Ham synes at have prøvet hvad den kunde udrette? Hvo forenede, som Han, Statsstyreren med Hærføreren, stærk Villie med vældig Aand, fuldendte Indsigter med originalt Genie, Utrættelighed, Heltemod! Heller ikke har af alle Dødelige Nogen havt saa udstrakt og afgjørende en Indflydelse paa Menneskehedens Forfatning, som Han. — — Og nu den forunderlig slyngede Vej, ad hvilken Han ved de mest forbausende, hartad utrolige Sejre, med mageløs

Lykke har svunget sig op til den Svimmelhøjde, hvorpaa Han nu throner!" Hans største Sejer var det Ham imidlertid forbeholdt at vinde paa Sankt Helena. — Vistnok nedstemte jeg Tonen altfor meget i det andet Bind, utilfreds med, at Han ikke hellere havde fraſagt sig alle Erobringsplaner og i Frankrige lykſaliggjort Verden. Nuværende Deputeret i Stændernes Forſamling Algreen Usſing læste mig Texten derfor i et Flyveſkrift, ligeſom han i sin Tid har læst den for A. S. Ørsted, Øhlenſchläger, Thorlacius. — Jeg sandede iøvrigt, at Overgangen var naturlig fra den meſt beſtemte Republikanisme til erklæret Napoleonisme.

„Den bære Kronen, som er Kronen voren!"

Selv Baggeſen, som en Tidlang var Napleons Fiende, erkjændte Hans store Værd. — Faa har jeg imidlertid truffet iblandt mine Landsmænd, som følede varmere for Ham end Claus Frees Hornemann. Da Han i Aviſen læſte om Napoleons Skjæbne i Rusland, faldt han i Afmagt ned paa Gulvet.

Aaret 1810 tegnede til at vorde vigtigt for mig og for — Verden. Carl Auguſt var død. Den ſvenſke Thronfølgers Plads stod ledig. Det syntes det belejligſte Øjeblik til de tre ſkandinaviſke Rigers Forening. Haabet var at ſee den ſvenſke Thronfølge overdragen til vor Konge. Nogle Danſke, tildels af de betydeligſte Mænd, beſluttede ved Skrifter at virke paa Almenſtemmingen og navnligen paa de forſamlede Rigsdagsmænd i Örebro. Statsminiſtrene Schimmelmann og Frederik Moltke ſkreve, den Første paa Tyſk,

den Anden paa Fransk, for at vise Vigtigheden af de nordiske Rigers Forening*). Begge skreve uden Navn, da Anonymitetsforbudet ved denne Lejlighed med allerhøjeste Samtykke lodes uændset. Derimod fremtraadte Grundtvig under Navn. Han udgav: Er Nordens Forening ønskelig? Et Ord til det svenske Folk. „Række os Haand," saaledes sluttede Han; „ærlig og trofast, som vi byde den, og dette Haandslag skal være det sidste Slag i Norden! — Da skulle ny Bedrifter flette sig i den Hæderskrands, vi arvede efter vore Fædre, og Aanden skal oplives til en højere Kamp paa Videnskabs udstrakte Mark:

Da skal og Göternes kraftige Maal
Atter i Norden genfødes.
Blomsten skal vinde sig kærlig om Staal,
Klippen af Solen opglødes.
Ikke da mægter vel Øst eller Vest
Gøtalands Kæmpe at fælde.
Mindes Han Julens den hellige Fest,
Staaer Han som Nordenlands Fjelde —"

Under Navn af A. Nielsen, gav daværende Sekreteer, nu Etatsraad og dansk General-Konsul i Norge, Andreas Chr. Gjerlev: „Nordens Gjenforening. Et Ønske til det svenske Folk, i Anledning af forestaaende Rigsdag den 23 Juli 1810," med det Motto af Tacitus: **Non aliud discordantis patriæ remedium esse, quam ut ab Uno regatur** o: der

*) Moltkes Skrift staaer oversat i (Eggers's) Geschichte der neuesten schwedischen Revolution.

er intet andet Lægemiddel for det uenige Fædreland, end at styres af Een. Han viste deri, at kun ved Nordens Forening kan Nordens Uafhængighed, Selvstændighed og Lykke værdigen hævdes. Professor Rühs, som da opholdt sig i Kjøbenhavn, leverede og et Flyveskrift. Uden Mærke udkom: en dansk Mands velmente Opfordring til det svenske Folk, og: Noget om Örebroes Rigsdag Julius 1810. Endelig skrev jeg, under Navn af Kandidat i Filosofien J. N. Jürgensen, som af Tysk oversat: „En Verdensborgers Stemme i et stort Anliggende." Dette Ark bar Form af en Tyskers Brev til en Svensker. Efter et Blik over Noget af det meget Lysende i Frederik den Sjettes Styrelse fra 1784 af berørte jeg Vigtigheden af dette Øieblik, da en ny Thronfølger skulde vælges for Sverige. Derpaa søgte jeg at vise hvorledes Skandinaviens Broderfolk havde ifølge baade Pligt og Klogskab kun Eet at vælge: at forene sig. Sandheden heraf erkjændtes længe af Mange. Det bevidne baade den kalmarske Union og Begivenhederne i Anledning af den svenske Rigsdag 1743. „Enkeltstaaende," skrev jeg, „er hver af de tvende skandinaviske Stater svag — et Rov for en lysten Erobrer. Hvad hielper det at snakke om Ret, naar man ikke kan drive d.n igjennem! Man maa gjøre sig stærk, stærk nok til kraftfuld Modstand i Nødens Tid. Men — ikke gives der et tilstrækkeligt Middel hertil, uden enten Forbindelse eller Forening. Forbindelse giver kun upaalidelig Sikkerhed, aldeles ingen; der er ikke Frelse uden en Forening. — Men ogsaa udenfor de egentlige politiske Hensyn tale vigtige Grunde for Sam-

mensmeltningen. Hvilken rig Kilde til almindelig Velstand vilde det ikke give, naar alle tre nordiske Rigers Agerbrug og Skovdyrkning og Biergværksdrift samledes under een Styrelse! — Ogsaa Finantserne vilde baade, og nu — Oplysning, Videnskaber, Kunster. Selv hvad ellers lagde Hindring for en Nasionalforening finder ikke Sted. Skandinaverne have Alle een Religionsbekjændelse, ere af een Stamme, besidde et Modersprog." Til Alt dette kom den Fyrstes Egenskaber, der allerede med saa alment Bifald bar den ene skandinaviske Krone. Menneskevennen," saa sluttede jeg, „Hver den, der ønsker alle Skandinaviens Stater lige Lykke og Hæder, kan intet sødere Haab nære, end det, snart at modtage Tidenden om Sjette Frederiks Udkaarelse til i Tidens Fylde at vorde det hele, det stolte Skandinaviens Beherskер."

Med Etatsraad Olsen rejste jeg til Stockholm. Vi havde alle de udkomne Skrifter med. Undervejs mødte vi den aabneste Fængsemhed for Ideen. I Norkoping blev i Klubben Foreningens Skaal drukken. I Stockholm vidste vi at vinde Manges Deltagelse. Den Vigtigste var min Ven fra Lund, den kongelige Bibliothekar Wallmark, som, forhen Huslærer hos Minister Engestrom, endnu var en Yndling af Ham. Wallmark udarbejdede da ved Hjelp af de fra Danmark medbragte Skrifter, og indførte i sin, som det hed, halvofficielle Journal en Afhandling om Foreningens Gavnlighed. Sekreteer Granberg oversatte paa Svensk Sneedorffs i Skandinavisk Museum optagne Tale om

samme Gjenstand. Og Bibliothekaren, Kansellieraad Malmstrom oversatte fra Tysk en Udsigt over Frederik den Sjettes Jid som Kronprinds, hvilken jeg besørgede ind i Stockholmsposten; thi Malmstrom, mere ræd end Wallmark og Granberg, vilde ikke udsætte sig for Mishag af en anden Thronfølger, om vor Konge ikke blev valgt*). Wallmark og Granberg toge intet Hensyn. Wallmark var en af Sveriges virksomste Literatorer og en frisindet Politiker, god Filolog og Smagsdommer, men i Krig med den nye Skole, hvilken Han maaskee misdomte, ligesom Han af den blev misdomt. Endelig var Han den bedste Ægtemand, Husfader og Ven. Granberg havde gjort sig hæderligen bekjændt ved nogle Arbejder i den skandinaviske Historie, hvoriblandt Kalmarunionens Historie, og Gustaf den Fjerdes sidste Regjerjngsaar, oversat paa Dansk af Rahbek. — Af andre Mænd gjorde Olsen og jeg Bekjændtskab med den russiske Ambassador, General van Suchteln, forhen Mathematiks Professor i Leiden, hos Hvem der altid stode Kuverter for os, Stockholms Guvernor, Hermann von Unnas Forfatter, den ogsaa som Tonekunstner udmærkede Skoldebrand, og den danske Gesandt von Dernath, som virkede mere mod, end for, Foreningen. Jeg skrev til Erkebiskop Lindblom og Hofjunker Silfverstolpe i Orebro. Den Første gav idetmindste et venligt Svar. Alt troedes i Stockholm at gaae godt, da vore Venners Raad bestemte os til, haabefulde

*) Den findes paa Dansk i Aftenposten for 1810.

at vende tilbage. Men, kort efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn, fik jeg Brev fra Stockholm, at om Formiddagen, jeg troer den 20 August, var af den hemmelige Kommittee i Örebro den regjerende Hertug af Augustenborg valgt, men at dette Valg, ifølge et Snarbuds Ankomst fra den svenske Gesandt i Paris, endnu samme Eftermiddag omstyrtedes, da Prindsen af Pontecorvo blev kaaret til Tronfølger. Saaledes forsvandt dengang Lejligheden til Skandinaviens Forening. — Jeg høstede af min Reise, næst Gjensynet af gamle Venner: Wallmark, Lenngrén, Ruthström, og Forbindelse med nye: Granberg, Agrell o. Fl., ingen anden Frugt end en Irettesættelse af Moltke, fordi jeg ved von Dernaths Bord skulde, da nogen yttrede at Sverige ved en Forening vilde tabe sin Konstitusion, have sagt, at tvertimod vilde maaskee Danmark faae det at takke for Konstitusion, hvilket vistnok i alle Tilfælde var rigtig svaret.

For dog selv paa anden Maade at høste nogen Frugt af min Reise, søgte jeg efter Hjemkomsten om Tilladelse til i eget Navn at føre Kapersager, da jeg netop fra Vennehaand kunde erholdt nogle fordelagtige at begynde med. Kongen syntes ogsaa at være mit Ønske gunstig, thi i forseglet Brev bød Han Kanselliet at erklære sig over min Ansøgning. Men Generalprokuror Christian Colbjørnsen var mig ugunstig, og efter adskillige Maaneders Venten fik jeg Afslag.

Af literære Arbejder udgav jeg 1810 tvende. Det Ene var: Sveriges Kronprinds, Fyrsten af Pontecorvo Jean Baptiste Julius Bernadottes Levnet i kort Oversigt,

med Hans Billede. Herom domtes i Tyskland, at jeg havde fortalt „det Bekjændte med den Upartiskhed og Sandhedskjærlighed, og tillige i det behagelige og kraftige Sprog, man hos mig var vant til“*). I Danmark bleve mine literariske Arbejder alt sjeldnere offentlig bedømte. Jeg var ej af noget Laug. — Det Andet var: Mærkværdigheder i Dannerkongen Christian VIIs Regjering, hvilket, med alle sine Fejl, dog havde den Fortjeneste at være det første Skrift om hin Konge indtil hans Død. Ogsaa den blev rost — i Tydskland. Den havde god Affætning, skjønt den strax i Dagen blev angreben af en Anonym, formedelst en næsten ubegribelig Sammenblanding af Danneskjold Samsoe og Danneskjold Laurvig, to himmelvidt forskjellige Personer. Fra den Tid af var Christian den Syvendes Regjeringshistorie, tildels ogsaa Frederik den Femtes, en Gjenstand for mine Studier og Arbejder, og mine Bidrag til Hins Opklaring ere vel endnu de mest indholdsrige i det Hele**). Jeg mener ikke dermed, at jo Eggers, Nyerup, Rahbek, Mandix, Collin, Nathanson, David, hver i sit Fag, have, med Undtagelse af den struenseiske Tid, leveret mere klassiske Skrifter, men over det Hele har Ingen udbredt mere Lys end jeg. Til Vidnesbyrd tjene Christian den Syvendes Historie paa Tysk, Clio, Politik og Historie, Chronos.

---

*) Hall. Allg. Litt. Zeit. 1812, 2, 182 ff.

**) Selv i Sveas 13 B. 2 Hf. indrommes, at man med Nytte læser mine Skrifter over Christian VIIs Tid.

Efter min Hjemkomst til Kjøbenhavn skjænkede min Kone mig, den 5 Oktober 1810, vor første Datter, som i Daaben blev kaldet Emma Virginia, af hvilke Navne Moderen valgte hint, jeg dette. Det blev en ligesaa talentfuld, som smuk Pige. Men saa stor, som vor huslige Glæde var ved hendes Fødsel, saa bitter en Familiesorg rammede os faa Maaneder efter.

I Januar 1811 bortrev Døden min Kones Syster Marie Oxholm, i en Alder af omtrent femten Aar. Hun var munter, vittig, skjøn, højst elskværdig. Skjønt Sygdommen var smitsom, forlod jeg dog ej Hendes Helsotleje før det Allersidste, da jeg maatte det med Hensyn paa min Kone og mine Børn. Ved ingen Grav runde mine Taarer stærkere. Jeg skrev et hjerteligt Sørgevers.

Faa Uger efter dette Tab fik jeg Brev fra Stockholm med sorte Kanter. Min Ven Johannes Stenhammar havde efter sin Hjemkomst til Upsala gjennemgaaet en smertelig Operasion i Lungerne og syntes at være i Bedring. Skinnet bedrog. Han gik heden i en Alder af tredive Aar. Han var Magister og beklædte et Lektorat ved Linkopings Gymnasium. Efter at have begyndt et stort Navn, som af det svenske Akademie kronet Digter, var Lauras Sanger, efter Kellgren, i Kraft af dennes Anbefaling bleven hans Eftermand i Akademiet. Hans Mindetale over sin Forgænger er et sandt Mesterstykke. Den giver den ypperligste Skildring af sin Gjenstand og indeholder tillige det meest rørende Blik paa Talerens egen med Død truende Helbredstilstand. Han

fremstillede hvad der kunde give den, som stod ved Gravens Bred en styrkende Trost og viiste, at en Saadans Forfatning har sit Opløftende. Med det reneste Hjerte forbandt Han den lyseste Aand.

Mine to Sønner gik i Jacob Dreyers Skole. Den ærværdige Olding viiste en uovergaaelig Omhu for Opfyldelsen af det Kald Han havde valgt, efter at have opgivet Beværtningen for den af Ham stiftede og efter Ham benævnte Dreyers Klub. Da Han døde, satte jeg Sønnerne i Basedows Institut. Denne Mand havde, skjønt selv ustuderet*), et lykkeligt Greb paa at vælge duelige Lærere og vidste endog at paabyde Lærlingerne Agtelse. Men ogsaa Han levede kun et Par Aar efter mine Børns Indtrædelse i hans Skole.

I Aaret 1811 arbejdede jeg kun lidet for Literaturen, des mere sysselsat med Kapersagerne. Alt hvad jeg fra dette Aar erindrer, var at jeg fuldendte Fordanskningen af den berømte Gasparis Indledning til Jordbeskrivelsen, hvilken jeg ledsagede med hensigtsmæssige Anmærkninger, især i den mathematiske og fysiske Del. Skjønt hverken Mathematiker eller Fysiker, forstod jeg af vedkommende Skrifter at vælge og afbenytte de passende Steder til Gasparis Oplysning eller Fuldstændiggjørelse. Jens Møller roste baade Original og Oversættelse**). Ikke desmindre havde Bogen saa ringe Af-

*) Han satte imidlertid Pris paa at være Beslægtet med den berømte Forfatter til Philalethie, som han udtalede: Pilaleti.

**) Den danske Literaturtidende.

sætning, at Forlæggeren kort derpaa offentlig beklagede sig. Dagens daværende Udgiver, Rahbek, fandt sig derved foranlediget til en høist anbefalende Anmeldelse. — Iøvrigt leverede jeg til Nyerups Idunna fra Svensk et Brudstykke af Vallerius's Digt: Qvinnan.

Mere udmærket for mig var Aaret 1812. Jeg havde, under mine Studier for Syvende Christians Historie, samlet Bidrag til en Udsigt over den danske Stat ved Hans Regjeringstiltrædelse i Sammenliguing med det (da) Nærværende. Det var endnu langtfra noget Fuldendt. Men det traf sig, at en Student ved Navn Seerup anmodede mig om Noget, Han under sit Navn kunde udgive, og at jeg just paa samme Tid var i Trang for Penge. Hertil kom, at jeg, uden at jeg nu veed af hvad Aarsag, tænkte paa at forlade mit Fædreland og derfor havde tabt Lysten til mere at sysselsætte mig med dansk Historie. Jeg overlod derfor Seerup for godt Kjøb mine Samlinger og Han ej alene lod dem trykke som sine, men sendte til formuende Mænd Exemplarer med trykte Tilegnelser til Hver især og tillige ledsagede af Skrivelser, hvori han fremstillede sig som trængende Videnskabsmand. Selv Hans Kongelige Høihed Prinds Christian fik en Saadan. En besynderlig Maade at skaffe sig Penge paa, hvilken dog af Ingen vides nogensinde at være bleven revset. Bogen blev i Litteraturtidenden bedømt af Prof. Jens Moller, som erkjændte, at den var ikke uden Værd, men bemærkede, at man tydelig kunde see den uøvede Haand. Navnet paa Titelbladet havde saaledes kunnet forlede en saa øvet Kri-

tiker til en Misdom; thi de af ham brugte Beviser beviste Intet. — Mere Opmærksomhed tildrog sig et Hæfteskrift, der indeholdt Skildringer af Nutidens Feltherrer, og som i fire Hæfter omhandlede tretten af de da mest berømte franske Hærførere, i det femte, der blev oversat paa Svensk, Wellington og Blücher, som fældede den Største. Dette Arbejde var ret efter Tidens Fordringer og havde saa rivende en Afsætning, at det vel udgjorde den bedste Indtægtskilde for dets brave Forlægger Gall, som ikke længe efter dets Ophør trak sig tilbage fra Boghandelen. Skildringerne fandt i Rahbek en sagkyndig Vurderingsmand, som roste Fremstillingen for Nøjagtighed og Dommene for Rigtighed. — Af Oversættelser leverede jeg i dette Aar tre. Den Ene var Leopolds i Sverige berømte Sørgespil Odin eller Asernes Udvandring. Originalen var i Alexandriner, hvorfor jeg og oversatte det deri, men dette, saavelsom at det var skrevet i den franske Maneer, holdt det vel fra vor Skueplads, hvortil det dog af Theaterdirektionen var antaget. Sikkert vilde det ej heller efter Hakon Jarl have gjort Lykke her. Jeg havde imidlertid anvendt al Flid paa Oversættelsen og tilegnet Prinds Christian den, men dette hjalp heller ikke. Ligeledes oversatte jeg fra Svensk under Titel af: Axel og Valborg udenlands vurderet, en Kritik af min Ven Wallmark over benævnte Sørgespil. Vistnok indeholdt den mangen grundet Anke og god Bemærkning, men ikke var den uden Ensidighed og Ubilligbed, hvorfor jeg ikke burde have givet den paa Dansk, idetmindste ikke uden Tillæg, der lagde for Dagen,

at jeg dog ikke i Et og Alt underskrev Wallmarks Dom. — Fra det Franske oversatte jeg for den daværende dramatiske Skole et lidet Lystspil: Shavlet, der blev antaget og indstuderet, men aldrig spillet, ligesom det da heller neppe havde vundet stort Bifald. — Aldrig er noget fra mig kommet paa Skuepladsen, undtagen en Prolog og en Epilog for en Ven af mig, som var talentfuld Skuespildigter, men ikke endnu torde vove sig til at skrive et Vers. Prologen blev mærkelig derved, at den, mesterligen fremsagt af Madame Spindler, reddede Hans mindst heldige Arbejde fra Fald.

Lykkeligst for mig var Aaret ved en ny Banes Betrædelse. Det raadt mig i Sinde, at det kunde være hædrende og fordelagtigt for mig selv og behageligt og lærerigt for Andre, om jeg mundtlig foredrog hvad der var sket i vore Fædres Dage. Jeg besluttede at holde Forelæsninger over Christian den Syvendes Regjeringshistorie og havde den Fyldestgjørelse at faae vel halvfjerdsindstyve Tilhørere, deriblandt Mænd, udmærkede ved Aand og Indsigter, Alder og Værdigheder. Jeg nævner Baggesen, Pram, G. H. Olsen, Nyerup, Fr. Thaarup, Weinwich, Nathanson, Rask, Werlauff, Soldin, Generalkrigskommissær Munch, Legationsraad Hoyer, Kanselliedeputeret Bülow, men fremfor Alle Lægerne Ole Hjeron. Mynster og Joh. Heinr. Schonheider, saavelsom dennes Svigerson, Sekreteer Gad. Min genialske Ungdomsven Mynster viiste mig den Ære, under Forelæsningerne at optegne det Sagte. Schonheider og Gad indsamlede uden mindste Anledning fra min Side

hos mine Tilhørere en Vresskjænk for mig af 1000 Rdr., foruden hvad Enkelte af dem allerede havde ydet. Hertil kom, at Kongen, efterat have igiennem Kabinetssekreteer Jessen affordret mig en Liste paa mine Tilhørere, forundte mig et Grasiale af 300 Rdr. Forelæsningerne omtaltes i Dagen af Rahbek, som bemærkede, at man nu endelig syntes at lade mig vederfares Ret. Salomon Soldin anmeldte dem med Roes i Kjøbenhavns Skilderie. — Mindre Glæde gave mig nogle andre Forelæsninger over det svenske Sprog og den svenske skjønne Literatur, hvilke besøgtes kun af en halv Snes Tilhørere, hvoriblandt rigtignok vare Nyerup og Rask. Og da jeg var kommen til den Tidspunkt, i hvilken Dalin fremtraadte, og fra hvilken Rahbek ret con amore vilde have læst i Fællesskab med mig, trak han sig tilbage. Det havde krænket ham at see sig mishandlet for sin Kjerlighed til de svenske Digtere i Journal for Svenska Literaturen, hvor det hed, at han hele sit Liv igiennem med hvert nyt Skrift var gaaen decrescendo frem. Jeg var imidlertid bleven medtagen endnu værre og skildret som Organ for al aandig Usselhed, fordi jeg havde rost Leopold og flere af det svenske Akademies Medlemmer, saavelsom af de kronede Digtere, paa en Tid, da Geijer og Atterbom og Tegnér o. desl. endnu ikke havde viist sig paa Parnasset. Angrebet var af Atterbom, Molbechs Ven. Da Rahbek ikke vilde læse, begav jeg ogsaa, at fortsætte Forelæsningerne.

I det Skandinaviske Selskab, hvis Sekretariat jeg allerede 1806 havde frasagt mig, oplæste jeg i 1812 nogle Træk

til en Skildring af Frederik den Femtes Regjering, hvilke hortes ikke uden Interesse, selv af den danske Histories Fortrolige, som tilstode deriblandt at have fundet nye Ting. Jeg havde dog kun Adgang til trykte Kilder.

Min videnskabelige Virksomhed var i Aaret 1813 endnu større, i Forhold til, som mit Arbejde med Retssager tog af. Jeg begyndte, hos Schubothe, at udgive Clio, et Hæfteskrift, indeholdende Bidrag til Læsning for den fædrelandske Histories Yndere. Det var for en Del Frugten af hine Forelæsninger over Christian den Syvende og leverede især Grundrids af fortjente danske Mænd fra denne Konges Tid. I Spidsen var et Forsøg til en fædrelandsk Almanak, hvilken, saa vidt muligt, betegnede hver Aarets Dag med Navnet af en mærkelig Dansk, som den Dag var født. Det var G. H. Olsen, som havde samlet disse Navne og overladt mig sine Samlinger til Valg og Afbenyttelse. For Resten bestod Clio ikke blot af danskfødte, men og af under deres Ophold i Danmark hjændeværdige Mænds Levnet i Grundrids. Min Fader helligede jeg nogle Blade, men burde have givet flere. Der udkom to Hæfter, som med Bifald bleve modtagne. Jeg meddeler nogle Prover. Fra første Hæfte: Til A. G. Moltkes Retfærdiggjørelse siges Følgende, hvilket jeg nu vilde have udviklet langt bedre:

„Man har bebyrdet Moltke for at have misbrugt Frederik den Femtes Gunst til at berige sig paa Statens Bekostning. Han havde maaskee kun „omhyggelig og forsigtig

nyttet de lykkelige Omstændigheder til at forberede sig et varigt Held for sit hele Liv".

Man har bebreidet ham, at han skal have fremmet det Hang til Nydelser, der troes endog at have forkortet den ejegode Frederiks Dage. Men neppe kan det antages, at Moltke i alt Fald skulde have villet afdrage sin Velgjører fra Regjeringssysslerne for selv at herske desmere. Man har endelig skildret ham som Bondens Plager og Bondefrihedens Fiende. Unægteligt er det og, at han ikke besad de lyseste Begreb om Agerdyrkeres borgerlige Forhold i Staten ikke mindre end Menneskerettigheder. „Han var altid bange, at Nidkjerheden for Bondestanden skulde gaae for vidt og Dens Kaar forbedres paa Godsejernes Bekostning. Han kjendte ikke sine egne Bønders Forfatning uden af sine Forvalteres og Forpagteres Indberetninger". Imidlertid arbejdede han dog umiskjendelig for Bondens Vel, baade som Embedsmand og som Herremand. Først som Medlem af den ved Reskr. af 26de Novbr. 1757 beskikkede Kommission, siden fra Februar 1768 af som Medlem i den under 27de Oktober nedsatte Landcommission, og endelig fra 15 April s. A. af som Præses i General-Landvæsens-Kollegium, bidrog han især til Fælledskabets Ophævelse og til Indførelse af Forbedringer i Agerbruget, ogsaa til Hoveriets Bestemmelse. Den 31de Marts 1755 indbød Moltke efter Frederik den Femtes Befaling Alle til at indsende almennyttige Bidrag til Landhusholdningen, Kunstlæren, Handelskundskaben, Naturhistorien og Naturlæren, for paa kongelig Bekostning at vorde bekjendtgjorte.

Og en Frugt heraf var det af Moltkes Yndling, den fortjente Prokantsler Erich Pontoppidan, fra 1757 til 1764 i otte Qvartbind udgivne Oekonomiske Magasin, saavelsom Lütkens Oekonomiske Tanker til højere Eftertanke, ved hvilke begge Skrifter et nyt Lys i Oekonomie og Kameralistik begyndte at tændes. Deres Indhold viser, hvilken Ytringsfrihed i de Fag ved Moltkes Beskyttelse allerede fandt Sted. J. S. Sneedorff modtog fra ham Underretning om, at Kongen havde forundt Den patriotiske Tilskuer Frihed for at passere den da ellers endnu gjeldende Censur.

Om hans Fremgangsmaade, som Præses i General-Landvæsens-Kollegium, sagde i et Vennebrev en stemmeberettiget Dommer, Konferentsraad Joachim Wasserschleben: „Med de bedste og almennyttigste Hensigter forbinder Moltke en utrolig Varsomhed, hvilken er uundværlig, saafremt ellers det Gode skal skee, man af dette Kollegium kan vente". „Moltke", hedder det i et andet Brev, „fortjener, man sige hvad man vil, stor Højagtelse. Han er virkelig en hæderværd Minister af de fortræffeligste Egenskaber".

Og om Generalfeltmarskalk St. Germain dommes saaledes: „Han var, forsikre de som kjendte ham, en Mand af Oprigtighed, Fasthed og Ømhed. Man sagde ved den franske Hær om ham: han bærer Hjertet i Hænderne — Il porte son cœur dans ses mains — og: han har et haardt Hoved, men et blødt Hjerte — Il a la tête dure, mais le cœur tendre. Naar han fejlede, skete det for det meste af

Mangel paa Kundskab, næsten aldrig af Lidenskab, thi han forstod at beherske sig selv. Men ofte foer han vild i sin Dom over Andre, især over dem, som trædskeligen vidste at skjule sig under Ærligheds Maske, hvilket især viste sig i Danmark, hvor han endnu ikke havde havt Lejlighed til at underrette sig om Vedkommendes Karakter og Forhold. Han holdt ikke alene Religionen i Agt, men, selv katholsk, forsømte han sjelden den lutherske Kirketjeneste ved Armeen. Imod Lovene tog han i Danmark end ikke Landsmænd i Beskyttelse, og foretrak aldrig Franske for Danske".

I andet Hæfte læses om min Fader og Hans Ven Barisien dette:

„I Marokos lagde Høst sig ufortrøvet med saa megen Flid efter Landets Sprog, det Arabiske, at han allerede Aar 1762, da Kancellieraad Johan Frederik Barisien kom did som Konsul, kunde for ham oversætte arabiske Breve. Siden bragte han det endog til den Færdighed i at udtrykke sig mundtlig paa Arabisk, at han ofte uden Tolk talede med Keiseren Selv, hvis Yndest han og ved Snildhed og Aandsnærværelse strax fra sin første Audients af vandt og som han vidste at forøge til den Grad, at han fra Keiseren fik egenhændige Breve, hvilke han ej heller lod ubesvarede. Barisien var en dannet og ædel Mand. Som Forfatter havde han Fortjeneste ved sin Deltagelse med Gerstenberg, Kleen, Klopstock, Schonborn og Sturtz i de velskrevne Briefe über Merkwürdigkeiten der Literatur. Som Borger beseglede han sin Lydighed og sin Fædrelandskjerlighed med Døden.

Høst og Barisien bleve Venner. Og den Sidste anbefalede med Varme den Første til hans Foresatte, ligesom Denne igjen talede Hins Sag hos Kejseren. Mohamed hadede nemlig Konsulen, som den, der modsatte sig hans Ønske at see den hele danske Handel paa Landet forflyttet til Mogodor eller Suira, en Stad, Kejseren nylig havde begyndt at anlægge. Imedens der byggedes paa det danske Hus i denne Stad, hvormed man dog kun blev halv færdig, maatte han Aar og Dag opholde sig i et Telt, uophørlig plaget med Krænkelser og savnende det Nødvendige, paa et Sted, hvor der da ikke var andet end Sten, Sand og Vind. „Jeg kan ikke", skrev han under 23de Maj 1765 til Høst, som da opholdt sig i Marokos, „dølge for Dem, at den Maade, hvorpaa man vedbliver at behandle os, gaaer mig yderlig nær. Efter at have opofret Alt hvad der stod i min Magt for at vedligeholde Freden, kan jeg ikke andet end at drive paa at komme tilbage (til Salá); vil man da, at jeg skal omkomme i Sandet ved Mogodor? Mit Telt kan ikke mere modstaae Vinden, og jeg mangler Alt; skulde det ikke være Dem muligt, kjære Hr. Høst, selv at forestille Hans Kejserlige Majestæt alt dette?" Høst opfyldte sin Vens Forlangende; og, uagtet alle de Hindringer, en Udlænding i dansk Tjeneste, for egen Fordel, lagde i Vejen, fik Barisien omsider Tilladelse til at residere i sit gamle Hus i Rabát, dog kun paa det Vilkaar: at Høst da skulde som Konsulens Kalifa eller som Vicekonsul gaae til Suira.

Kun kort Tid havde Høst residered i Suira, da han mistede sin Ven Barisien; han glemte ham aldrig, og

nogle og tyve Aar derpaa opkaldte han En af sine Sønner efter ham."

Omtrent paa samme Tid begyndte jeg at udgive: Entwurf einer Geschichte der Regierung Christian des Siebenten, til hvis Udarbejdelse jeg anvendte god Villie, megen Flid og mange Hjelpemidler. Ogsaa blev den endog af Jens Moller værdiget adskillig Roes, kun at Han frakjændte mig Forstand nok til at bedømme Struensees og Guldbergs forskjellige Ministerier, hvorpaa jeg svarede vedbørligen. — I Tyskland blev Bogen med Bifald bedømt i Hallische Allgemeine Literaturzeitung, Göttingische gelehrte Anzeigen o. fl. St. Sartorius sagde i sin Udgave af Spittlers Geschichte der Europäischen Staaten: Bogen er god, Oversættelsen slet; Tysken slet, skulde det heddet, thi Bogen var oprindelig skreven paa Tysk. Jovrigt indeholdt virkelig især Afsnittet efter Struensee mangt et brugbart Bidrag til den danske Historie.

Til Aarene 1812 og 1813 hører endnu min Redaksion af Statstidenden. Den udkom da to Gange ugentlig og min Betaling for det Politiske hertil var 400 Rdr. Solv aarlig. Korrekturen maatte læses seent paa Aftenen, undertiden ud paa Natten, og naar Censor, Geheimelegasionsraad Manthey, slettede Steder eller Stykker ud, maatte jeg strax udfylde Hullerne. Imidlertid interesserede Arbejdet mig, indtil Napoleons Lykkes Stjerne var dalet, da vort Hof maatte forandre sin Politik, imedens jeg beholdt min. Censor strog nu saaledes bort, at jeg tabte Lysten, og fraságde mig Redaksionen,

ihvormeget jeg ved min Families Tiltagelse trængte til den Indtægt, da Kapersagerne vare ophørte. Men naar Noden er størst, er Hjelpen nærmest.

Aaret 1813 udmærkede sig i vor Literatur ved den saakaldte Jødefejde. Digteren Thomas Thaarup plettede sit Navn ved en Oversættelse af Friederich Buchholzes Skamskrift paa Jøderne: Moses og Jesus. Derpaa fulgte andre Angreb. Baggesen, Bærens m. Fl. fremstode til Forsvar. Efter den ved ædel Nidkjærhed for sin Nasions Oplysning hæderværde Grosserer Mendel Levin Nathansons Opfordring oversatte jeg Lueder om Jødernes Forædling og Villaumes Provelse af Skriftet: Moses og Jesus. Fortalen til den Første indeholdt en anonym Afhandling af Nathanson om Pengevæsenets nyeste Skjæbne og Forfatning hos os. Recensenten i Literaturtidenden anmeldte den med megen Agtelse, men fremførte nogle afvigende Synsmaader. Disse droftede Nathanson i et af mig udgivet Tillæg til Lueder. Bekostningen paa disse Arbejders Trykning udredtes af Nathanson, men Indtægten var mjn. Jeg kom derved i en for mig ligesaa behagelig, som fordelagtig Forbindelse med en Mand, i hvem jeg lærte at skattere, foruden et lyst Hoved, en sjelden Godgjørenhed, uden Forskjel paa Alder, Kjøn, Stand og Religion. Han værdigede mig baade i literarisk og anden Henseende sin Tillid, og viste mig en Velvillie, hvorpaa han i adskillige Aar gav Vidnesbyrd ved en rig ugentlig Understyttelse. Han var en hjelpsom Ven af Baggesen, Pram, Nyerup, Kunzen,

Clemens, Lorentzen, Eckersberg o. s. v. Han fattede Ideen om et holbergsk Gallerie, en Samling af Scener i Holbergs Skuespil, til at ledsage en Pragtudgave deraf, i Qvart, trykt med latinske Typer. Nogle Scener vare allerede tegnede af Lorentzen og Eckersberg, stukne af Clemens, da Omstændighederne nødte Nathanson til at opgive en Plan, hvis Udførelse af en Anden højligen maatte ønskes. Den nathansonske Familie gjorde hans Huus til det venligste Samlingssted for Mennesker, som havde Sands for det Gode og Skjønne.

Endelig begyndte jeg den 24 Oktober 1813 et Ugeblad i Qvart, med Bestemmelse udelukkende at meddele Bidrag til Kundskab om Fædrelandet, dets fordums Skjæbne og daværende Kaar, at henstille Ideer til Fremme af dets Tarv og Held, at yde Næring for Kjærligheden til og og Trofastheden imod det. Jeg gav det Navn af Dannora, hvilket forekom mig at være en passende Benævnelse til at udtrykke den inderlige Forening imellem Nor og Dan. Jeg var saa heldig at vinde dygtige Medarbejdere i G. H. Olsen, Sander, Lundbye, N. Blicher, C. J. Boye, O. D. Lütken, men fremfor Alle i Baggesen. Foruden nogle Artikler, leverede han en Mængde, over en Snes, Anmeldelser og Recensioner Skuepladsen vedkommende*). Skjønt han skrev anonymt, vidste dog Alle, at det var ham. Imidlertid vare naturligviis de Forsøg man gjorde paa at formaae mig til Navnets Opgivelse, forgjæves. Hans Bedømmelser

*) See Dannora 2 Qvartal Nr. 13.

vare vel de ypperste i Faget, vor Literatur kan fremvise: udforlige, dybtgaaende, smagfulde. Vel skaanede Han hverken Forfattere eller Skuespillere; men Han gav og Roes, hvor den fortjentes. Fremfor Alle, tog Han til Gjenstand for sin Dristning Oehlenschlägers Tragedier, navnlig Roverborgen og Hugo von Rheinberg. Men en Baggesens, endog overdrevent strænge Kritiker, burde have været Oehlenschläger kjærere end de blinde Forguderes ubetingede Lovtaler. Meget kunde han dog unægtelig have lært af sin ældre, indsigtsfulde Broder i Apollo, om han endog troede sig denne overlegen i Genius. Ogsaa var Baggesens Roes fuldvægtig, og hans Dadel kunde jo Oehlenschläger trøste sig med udsprang af Harme over hans Alt overglimrende Navn. Hvor rene Baggesens Bevæggrunde vare, naar Han dadlede Oehlenschläger, saavelsom naar han forsvarede Sander imod Molbech, veed Ingen bedre end jeg. Ogsaa enkelte Digte gav Han, som jeg ej veed, om de alle ere optagne i den efter hans Død foranstaltede Samling. Et af dem lod saaledes:

Den lyse første Junius 1815.

Ni Maaneders Længsel i Taarer randt hen
Og Moderen sukked til Børnenes Klage.
Naturen og Folket nu smiler igjen:
Vor Ven og vor Fader er kommen tilbage.

Jeg selv skrev især Anmeldelser fra Literatur og Theater, meddelte og nogle utrykte Breve fra Holberg til hans Ridefoged.

I Aaret 1814 skrev jeg og en Udsigt over den russiske Keiser

Alexander den Førstes Levnet; hvortil jeg betjente mig især af Venturini, Storch og Masson. Bogen blev, som mine fleste Arbejder i en Række af Aar, fordelagtig bedømt i Allg. Lit. Zeitung, upaatvivlelig af von Gehren.

At Dannora allerede efter et Aars Forløb sluttede sin Bane, havde ingen anden Aarsag end at Udgiveren ikke mere saae sig i Stand til at skaffe nye Subskribenter, det Foregaaende fuldstændigt og saaledes maatte gaae glip af det større Antal Læsere, Bladet ellers vilde have erholdt. Ved en ny Titel bortfaldt denne Hindring, thi skjønt med lignende Bestemmelse blev Bladet nu et andet. Dannora forvandledes til den nordiske Tilskuer. Men istedetfor et halvt Ark ugentlig, som Dannora havde, udkom af den nordiske Tilskuer et heelt. „Intetslags Æmne var udelukket fra Bladets Omgreb. Tilskueren havde Øiet aabent for alt Mærkværdigt, ikke blot i Norden". Ogsaa til dette Blad havde jeg adskillige Medarbejdere: Gutfeldt, Herholdt (under Mærket J.), Stadsfysikus Lund (λ), Lundbye, Olsen, Sander, Stoud; men ogsaa her bør jeg især nævne Baggesen, skjønt Han alt i Dannoras Tid havde begyndt sin lille Søndagsaften. Han leverede foruden andre Bidrag, f. Ex. om Valles halvfjerdsindstyvende Fødselsdag og Søndags Stroetanker (i Anledning af Sibberns Stroetanker), og nogle Digte, kun to, tre Theaterkritiker, men den Ene af dem, over Axel og Valborg, var udmærket ved Udførlighed og Strænghed. Fra en mig ubekjændt Haand modtog jeg ogsaa et vittigt Bidrag, der ikke stod i Skygge ved Siden af de baggesenske: Vet-

lerpigen, Tragedie i tre Akter efter Herman Wessel, foranlediget ved et Lystspil af samme Navn fra N. T. Bruns Haand, hvilket efter et Par Scener Opførelse blev udpebet af et stort Antal. Baggesen yttrede sig om hin Betlerpige, at Haarene havde reist sig paa hans Hoved ved Læsningen deraf. Selv gav jeg nogle Vers: nemlig ved min Broder Frederik Barisien Hosts og min Svoger Peter Lorentz Orholms Grave; oversatte svenske Digte; skrev om gale Hunde; om en skandinavisk Bogmesse; om Carnot og Davoust; anmeldte literarisk og theatralsk Nyt; meddelte endelig, i Anledning af Oehlenschlägers og Ingemanns Tragedier, historiske Efterretninger om Helge, efter Suhm og Mas-Aniello, efter Muratori, ligesom jeg i 1807 særskilt havde udgivet Noget om Hakon Jarl, efter Snorro og i 1809 om Knud Lavard. — Som Prove aftrykkes følgende Stykke, med Hensyn paa en Anklage af Gutfeldt imod vore Digtere.

Om hædrende Ligfølger.

„Det er bekjendt, at der i det gamle Ægypten var en Ret, bestaaende af fyrretyve Dommere, som, førend nogen Afdød maatte stedes til Jorde, skulde høre alle Klager imod ham og derefter afgjøre om han ved en ustraffelig Vandel havde fortjent den Ære at vorde begravet eller ej. Selv Kongerne vare ikke fritagne for denne Rettergang; og mangen ægyptisk Hersker, som havde styret slet, domtes til at forblive ubegraven. Denne, paa menneskelig Fordom beregnede Fremgangsmaade syntes fuldkommen hensigtsmæssig. De der

i Live sad for højt til at naaes af Straffens Sværd, kunde efter den Indretning dog allerede da forudfole det efter Døden ventende Hug. Og den uretfærdig Undertrykte torde vente en offentlig Frikjendelse, naar Had og Avind med ham vare gangne til Hvile. At ogsaa her Misbrug kunde indtræffe, at en heel Dommerstald, ligesaavel i Ægypten, som andensteds, kunde snuble, derom tvivler man vel ikke; men Grundsætningen var god. Den Vedtægt ophørte; en hæderlig Begravelses Vigtighed for de uvise Mennesker ikke. Østerriges anden Joseph erfarede det, da han vilde have det afsjelede Støv gjemt paa anden Maade end didtil.

Her i vort Danmark var længe Begravelse uden Højtidelighed og i uindviet Jord betragtet som en Straf. Rigmanden glimrede kun endnu ved Kiste og Ligvogn og Kareter o. s. v. Ved frivillig Deltagelse i Jordefærden at belønne sjeldne Fortjenester var ikke i Brug; Avisvers var Midlet, hvorved Højagtelse og Hengivenhed bevidnedes. — Daneskjalden Ewald var, om man ikke fejler, den første, der nød et saakaldet Nasionalfølge: Ligets Ledsagning til Graven af en ubuden Mængde. I Nat og Mørke havde han tilbragt sit Liv; efter hans Død, 1781, blev først hans Værd tilfulde erkjendt. Strax indtraf nu den Periode, da et Præsteparti klagede over: „at Danmarks Poet af mange gjordes til en Afgud, at Selskaber og Samtaler ophøjede hans Fortjeneste næsten over alle andre dødelige Mennesker, at Poeter og Versmagere fremstøde klyngeviis i de offentlige Tidender med Klynken og Klagen og Skrig og Taarer, at den Afdødes af-

skaarne Hovedhaar gjemtes og maaskee daglig kysfedes af nogle af hans Tilbedere, som hellige Reliqvier, da man kappedes om at kaldes Ewalds Venner og Dyrkere, fordi man derved troede at blive anseet for Smagens Venner og Dyrkere". — Efter syv Aars Forløb, den 2den Januari 1788, var det, at „paa Danmarks Skuldre bares Gerner til sin Grav". Femhundrede Mænd af forskjellige Stænder ledsagede den Ædle, vor Archimedes, til hans Hvilested. Man talede om at hans sidste Dage vare blevne forgaldede af Fiender. — Atter henrandt en Tid, forend den Udmærkelse igjen blev Nogen til Del. Da ydedes den det værdige Par, Fredsstifteren A. P. Bernstorff og Lysudbrederen Suhm. Disse Uforglemmeliges Bortgang var billig Gjenstand for Almensorg; deres Daad havde berettiget til almen Erkjendtlighed. Nu kom det i Brug ved frivilligt Følge at vise forevigede Hædersmænd sin Hojagtelse. Saadant var Tilfældet med Hygæas P. E. Abildgaard, Astræas J. E. Colbjørnsen, og saa fort indtil nu nys Uranias Bugge. — Men længe varede det ikke, forend en talrig Skare af saakaldte Frivillige til den Grad blev Moden, at det næsten ansaaes for Vanære, ikke i Avisen at kunne takke de Mange, som ved uventet Tilstedeværen havde aabenbaret deres Agtelse for den Afdode. Hvo der efter nogle Aars Fraværelse kom tilbage til Staden, vilde maaskee forundres, naar han, mødende en Ligbegængelse, hørte at det var, ikke nogen af Staten hojfortjent Mand, men en eller anden Spekhokermadame, man førte bort.

Stemmeberettigede Medmenneskers uskromtede Agtelse,

uafhængig af Vælde og Rigdom, af Titler og Ordner, er et Maal værdigt at stræbe efter. Men hvad skal man sige, naar man, uagtet

Selv Guldets Glands ved Graven svinder;
Og Diadem og Sejersminder
Er Evighedens Vægt for let;

naar man desuagtet seer hvilke Drivefjædre der saa ofte afgjøre Talrigheden af de Mænd, der ved selve Graven skrømte Ærefrygt for dens Minde, som nylig endog var hadet af dem! Eller er det ikke ofte at man, for ej at støde En og Anden, der presser Frivillige, gaaer med, hvor man ellers aldrig havde indfundet sig? — Men er den personlige Nærværelse et aldeles usikkert Bevis paa Personens sande Agtelse, hvad betyder da det hele Gjøglerie?

Mere betydende synes det derimod, naar Mange, som ventedes ved en Jordefærd, lade sig savne der, ligesom naar ikke blot de, der forhen højt forkyndte den afdøde Mægtiges Pris, men alle Digtere efter hans Død iagttage kold Taushed, naar f. Ex. Baggesen, Guldberg, J. L. Heiberg, Ingemann, Oehlenschläger, G. H. Olsen, Olufsen, Pram, Rahbek, Sander, Thaarup o. Fl., hverken følge Bondefrihedens Talsmand til Graven eller lægge en Blomst paa denne? — Men er det i saa Tilfælde ikke naturligere, i den Afdødes øvrige Færd at søge Aarsagen til det formeente Særsyn, end i Literaturens og Almenaandens almindelige Forfald? — I et hos Hr. Steen nys begyndt Blad: Adrastea er da og i saa Henseende yttret den For-

modning, at Vedkommende maaskee have taget Hensyn paa hin Forordning af 27de September 1799, hvilken man tilskriver ikke blot Literaturens, men Fædrelandets Synken. Om dette, og dette alene, har bestemt dem, maae — de selv afgjøre."

Jovrigt blev jeg ved den nordiske Tilskuer indviklet i en Retssag. Sekreteer Molbech, hvem jeg, for hans sande Fortjenester, havde givet Plads i Almanakken foran Clio, havde allerede i sit Maanedsskrift Athene for 1814 opholdt sig over, dels at Baggesen i sine Riimbreve havde kaldet mig en „Yndling af Muserne", dels at Jens Moller i sin Historiske Kalender havde forestillet En af Danmarks bedste Historieskrivere, som hældigen syslende ved Siden af mig. Jeg smilede ad disse Angreb. Men i benævnte Maanedsskrift for Februar 1815 sluttede han sin Literaturartikel med „et Par Ord om Dagbladet: den nordiske Tilskuer". Heri foregav han, aldeles uden Grund, at jeg ønskede det danske og det svenske Sprogs Forening, og lagde til, at Saadant ikke kunde ønskes uden af dem, der med Ligegyldighed vilde see Danmark tabe sin nationale Selvstændighed. Jeg fandt at denne Beskyldning egnede sig til Domstolenes Behandling og vilde derfor nøde ham til Sagsivelse. Til den Ende erklærede jeg ham i den nordiske Tilskuer for „en Logner" og, da jeg i den Anledning Intet hørte fra Ham, vedblev og gjentog jeg Erklæringen. Sekreteren udvirkede nu fri Sag og Prokurator. Men efter at Indlæg, ogsaa fra Molbechs egen Haand, imellem os vare vexlede, fandt Han dog rigtigst at

anholde om Kanselliets Samtykke til Prøvelse af Forlig. Vi mødtes for Kommissionen og afgjorde der vort Mellemværende, saaledes, at Sekreteer Molbech erklærede, Han ved sine Udladelser kun havde havt Hensyn til det Literære og ikke villet krænke min Borgerære, hvorimod jeg under denne Forudsætning tilbagekaldte min Sigtelse. Imidlertid bekjændtgjorde Han i sin Athene Forligsslutningen forvandsket, hvilket nødsagede mig til at udgive et Stridsskrift imod ham. — Sekreteer Molbech har siden fortsat sine Drillerier imod mig, saa ofte Han dertil har kunnet finde Lejlighed. — Dette hindrer mig dog ikke fra, at erkjænde ham for en af vort Sprog og vor Literatur særdeles fortjent Forfatter, som jeg kun beklager at see fortsætte sit Fiendskab imod afdøde Modstandere paa Parnasset, navnlig Baggesen, hvis Hjerte han ikke kan bedømme.

Ovenfor har jeg ommeldt Sørgevers over min Broder Frederik Barisien Høst og min Svoger Peter Lorentz Orholm. Den Første havde et Par Aar været Eskadronschirurg og som Saadan havt haarde Dage, i Jylland, adskilt fra Slægt og Venner, da Han, smittet ved en Vens Dødsleje, i en Alder af fem og tyve Aar, Paaskedag 1815, blev bortreven paa Frederiks Hospital. Han besad det bedste Hjerte, havde endog unævnt skrevet et og andet smukt Vers. Orholm døde faa Uger efter, omtrent i samme Alder, til dyb Smerte for sin Moder, som saaledes saae sig berøvet først sin Mand, der, jeg erindrer ej Tiden, var, med et Ham tilhørende og af Ham selv ført Skib, i det indiske Hav, bleven

Bolgernes Rov, dernæst sin yngste Datter og nu sin eneste Søn. Selv havde Hun længe været yderst svagelig.

Min Broder Johannes Nicolai havde, da Han i Mariboe ej fandt tilstrækkeligt Udkomme for sig og Familie, besluttet at studere Chirurgie og Medicin, og bragte det heri ved sit udmærket hurtige Hemme og lyse Hoved til efter et halvt Aars Tid med Roes at gjennemgaae et offentligt Tentamen ved Akademiet, hvorpaa han ansattes som Chirurg ved Felthospitalet i Frederiksborg. Men ogsaa dette svarede ikke til Forventningen. Han gik desaarsag tilbage til sit første Fag, og blev, efter to Aars Prove, Prokurator ved Landsover- samt Hof- og Stads-Retten i Kjobenhavn, hvor Han ved Retsind, Flid og Dueligbed vandt Agtelse. Efter adskillige Aar begyndte Han igjen at virke ved juridiske og andre literære Arbejder. — Min Broder Marcus Gerhard var, efter nogle Aars Praktiseren i Cappeln, som Doctor medicinæ, flyttet til Flensborg, hvor Han siden blev den mest søgte, men ogsaa den mindst lonnede Læge. Han er de Fattiges Hjelper i Noden. — Min Broder Andreas Petrus var forfremmet til Lieutenant og gaaen med Tropperne til Schleswig.

Imidlertid havde jeg i Vinteren 1814—1815 fortsat Forelæsningerne over Europas nyeste Historie, det vil sige: Napoleons Tidsalder, omtrent for et ligesaa stort Antal Tilhørere som forrige Vinter, og begyndt Forelæsninger over Fædrelandets Historie fra de ældste Tider af, fornemmelig med Hensyn, deels paa de for begge Kjon kjændeværdigste Begivenheder, dels paa hver Tidsalders Sæder, Skikke og Husliv,

og dertil indbudet baade Damer og Herrer. Men her indfandt sig kun Faa, især af Damer, og jeg afbrød snart. I de følgende Aar holdt jeg Forelæsninger, som, mig vitterligt, i Fædrelandet kun gamle Abrahamson for Artillerieskolen, og udenlands Schlözer, havde holdt: over Dagens Aviser. De vare meget søgte og yndede; jeg oplæste fra Aviserne i fremmede Sprog de af mig indstregede Steder med saadan Færdighed paa Dansk, at Tilhørerne holdt det for oplæst fra Dansk.

Foruden disse offentlige Forelæsninger for Almenheden, holdt jeg ogsaa i adskillige Vintre Forelæsninger over enkelte historiske Gjenstande i Selskabet Clio, hvilket havde laant mig dets Sal til Afbenyttelse ved hine. Jeg blev nogen Tid efter af dette Selskab hædret ved at erklæres for dets første ordentlige Medlem, og paatog mig ofte, efter Anmodning, at være dets Taler ved høitidelige Lejligheder. Jeg blev hæderlig omtalt, dels alene, dels iblandt Andre, i Sange af Pram, Dampe, Liunge, hvilken Sidste, uden lærd Opdragelse, allerede i sit attende Aar begyndte at vise sig, og nu som Publicist har en Hovedrolle i vor Literatur. Selskabet talte iblandt Sine mange Udmærkede: Pram, Gudenrath, Nyerup, Baggesen, Wendt, Finn Magnussen, Sokrigerne Jessen og Sølling, o. Fl. af hvilke de fire Første med mig delede det Hverv at holde Forelæsninger*). Foruden at det underholdt sig med saadanne var det som en anden Klub: man fandt Da-

*) See en Afhandling af Gudenrath i Politik og Historie.

gens Literatur, spillede Kort og Billard, rygede Tobak, spiste til Aften. Endel Medlemmer forlangte engang Baller, de Øvrige modsatte sig. Der blev udnævnt en Kommission til at afgjøre Sagen; jeg blev dens Formand. Et lige Antal stemmede for Baller. Jeg gjorde nu Udslaget til disses Fordel, men underskrev herved imod mit Ønske Selskabets Dødsdom, thi nu gik en stor Del af Ballernes Modstandere ud. I Clios Sted oprettedes et Selskab, Nordia kaldet, hvoraf, foruden Endel af de Ovennævnte, ogsaa Etatsraad Frederik Thaarup blev Medlem, og hvori jeg med Flere ligeledes holdt Forelæsninger. — I Selskabet Clio stiftede jeg især et mig kjært Venskab med Overauditør, nu Borgermester i Aarhus, Justitsraad Fleischer. Han er en Mand af Kraft og god Villie, og viste mig siden mange Prøver paa den oprigtigste Velvillie. — Til Selskabets Medlemmer hørte, som anført, Dampe. Denne Mand var tidlig bleven moden. Han var, om jeg ei fejler, kun tyve Aar gammel, da Han, 1810, blev Doktor i Filosofien og Ægtemand. Som Overlærer ved Latinskolen i Slagelse, havde Han Del i Avisen sammesteds, men Han stiklede paa Fruentimmerne der og blev ilde liidt. Han rejste til Kjøbenhavn og anlagde en lærd Skole, hvormed Han, selv en udmærket Filolog, havde temmeligt Held. Men nu begyndte Han at skrive ubetænksomt og dristig om den herskende Religion og paadrog sig Undertrykkelse af det ene Flyveskrift efter det andet. Hans Sind blev end mere forstemt ved huslig Ubehagelighed af værste Slags. Han blev misfornøjet med Alt, og hans religiøse Forstemming ud-

bredte sig nu ogsaa til de politiske Forhold. I hvor ubekjændt Han i Grunden var med de nyeste Statsomvæltninger, fattede Han dog Tanker og lagde Planer, der vare ligesaa affindige, som de med Understyttelse vilde have været farlige; thi Han var en ægte Folketaler, havde en flydende Tunge, hensynslos Dristighed og en Stentorstemme. Men allerede deres Rasenhed maatte borge for at de ikke kunde blive understyttede. En enfoldig og fattig Haandværksmand var den Eneste, som tilegnede sig dem. Min jævnlige Omgang med Ham, indtil i den sidste Tid, anledigede, at jeg af Ham maatte høre Endel om hans Forehavende, men som jeg fandt af den Natur, at deraf Intet kunde befrygtes. Jeg betragtede det Hele som Galskab. Da Han imidlertid blev anholdt og kom under Forhør, maatte jeg og paa Grund af vort Bekjændtskab give en udførlig Forklaring, for den til at undersøge Sagens Sammenhæng allernaadigst anordnede Kommission, hvorved jeg havde det Lod, at imedens Forklaringen fyldestgjorde baade Kommissionen, hvis Præses den ædle Kjærulff var, og Dampe, hvilken kun i et Par Smaapunkter modsagde den, og iøvrigt var tilfreds, vare der de, som holdt mig for Deltager i hans Planer og ventede at see mig tiltalt med Ham, Andre, der betragtede mig, som en af Regjeringen brugt Spejder og som den, der havde hjulpet til at forraade Ham. Jeg erfarede med lige Rolighed begge Dele, thi jeg havde anvendt Alt for at bringe Ham paa rette Vej og Alt for at fremstille hans Færd som en Vildelse, hvorfor jeg selv ansaae den. Som bekjændt, blev Han dømt

efter Loven, men benaadet, og hensat i Fængsel. Foruden de Velgjerninger, hvorved Kongen formildede hans Skjæbne, viiste ogsaa Ministeren Kaas sig saa ædelsindet, at laane Ham Bøger af sit Forraad til Læsning i Kastellet. Hans Skjæbne var saa meget mere beklagelig, som Han med et udmærket Hoved forbandt en, indtil sin Anholdelse, urokkelig Vedhængenhed ved, hvad Han holdt for Sandt.

Navnet Dampe bringer mig de Højtider i Erindring, hvilke efter mit Forslag fandt Sted; thi Han skrev en Sang ved den for Prof. Dr. Johan Heinrich Schonheider i 1818. Aaret forhen havde jeg givet Tanke til en Jubelfest paa Skydebanen den 2 Juli i Anledning af, at Abraham Kall 1777 var bleven Dekanus paa Klosteret. Pram var min nidkjæreste Medhjelper, men hindredes i at bivaane den. Indbydelsen til Kall skete ved det skandinaviske Selskabs fire Stiftere: Nyerup, Baggesen, Pram og mig. Rahbek holdt en Tale og Mange skreve Sange til Mandens Ære. I 1818 blev Schonheiders Doktorjubileum festligholdt i det musikalske Akademies Sal. Pram var her endnu virksommere. Han skrev Kantate og holdt Tale.

I 1816 begyndte jeg hos Bonnier et nyt Dagblad i Qvart, Dagsposten, hvilket var bestemt for indenlandske og udenlandske Nyheder udenfor Politikens Landemærke, det vil sige, som ei angik Staternes indbyrdes Forhold, indtil Forlæggeren maatte kunne forhverve Privilegium for de politiske, hvilket dog nægtedes. Censor, Assessor Kierulff, nu Overpræsident og Politichef, Kommandør af Dannebrogen og

Dannebrogsmand, var særdeles liberal, og, da jeg gjorde ham opmærksom paa min og mange flere Videnskabsmænds Fortolkning af Ordet politisk, lod Han ustroget hvad Han nogenlunde kunde, indgav og en Foreſtilling desangaaende til Kanſelliet. Men dette ændſede ikke hans Grunde og indſkrænkede ſaa meget muelig Bladets Kreds. Desuagtet blev Bladet for ſit Indhold læſt og yndet, det meddelte ogſaa mange hiſtoriſke Nyheder, ſom ſavnedes i andre danſke Blade. Med Dagspoſten forenede jeg efter nogen Tid et literariſk Søndagsblad, ſom leverede mange intereſſante Bedømmelſer og Efterretninger. Men en Sygdom voldte i September, at Bladets Udgivelſe et Par Dage blev noget forſømt. Forlæggeren greb Lejligheden og overlod Udarbejdelſen til En, der gav bedre Kjøb. Søndagsbladet fortſatte jeg et Aars Tid paa Beekens Forlag.

Til mine literære Arbejder for Aaret 1816 hører og en liden Haandbog i den danſke Statiſtik paa Ludwigs Forlag, under Titel: Fædrelandet. Den var for det Meſte et Udtog af Frederik Thaarups udforlige Vejledning, men efter en anden Orden, da den efter Schlözers Forſkrift afhandlede: forſt Landet, dernæſt Folket, endelig Staten. Provſt Birch i Fyen benyttede den ſom Et af Hjelpemidlerne til hans ſaa højt agtede Almenſkrifts forſte Udgave og Engelstoft anbefalede den til Brug ved juridiſk Examen. Oplaget maa have været ſtort, thi, uagtet Bogen ſikkert havde god Affætning, ſolgtes dog efter Forlæggerens Død over 700 Exemplarer paa hans Auktion.

Til den af Nyerup udgivne Poesiesamling, Hertha for 1816, havde jeg og leveret Bidrag.

Uden Udsigt til Forfremmelse i Fædrelandet, besluttede jeg i Sommeren 1816 at søge min Lykke ved Universitetet i Norge. Jeg var siden 1799, fra samme Dag som Pram, Medlem af det norske Videnskabers Selskab, havde, efter Indbydelse bivaanet Frederiksuniversitetets Stiftelsesfest i Kjøbenhavn 1811, besøgt Venner og Velyndere i Treschow, Sverdrup, Skjelderup. Hertil kom, at jeg og havde Saadanne iblandt de Formaaende i Sverige. Ansøgningen om et juridisk Professorat i Christiania sendte jeg did og bad tillige min derværende Ungdomsven Morgenstjerne tale for mig til Vedkommende. Ogsaa sendte jeg en Gjenpart af Ansøgningen til Kongen af Sverige, i den Tanke at Han havde en betydelig Stemme i Embedets Besættelse. I Sverige var Rosenskold den jeg især vendte mig til*). — Den 12 August fik jeg Brev fra Denne om at ile til Ramløse Kilde, hvorved Han er Læge. Min Ven underrettede mig om, at mit Ønske var kommet i Betragtning og at Kronprinsen, nu Kong Carl Johan, som da opholdt sig der, vilde tale med mig. Næste Dag kjørte jeg med Ægeposten til Helsingoer og Kl. 6 var jeg i Ramløse. Men Rosenskold var ikke hjemme; han var i Helsingborg. Ogsaa Premierminister Engeström traf jeg ikke. Efter nogen Venten

*) Om Morgenstjerne, Rosenskold o. Fl. Mere ved Slutningen af Bogen.

kjørte jeg tilbage til Helsingborg. Næste Morgen kom jeg igjen til Ramløse. Rosenskold fortalte mig, at Kronprinsen havde ventet mig og at der havde været dækket for mig. Taffelet bestod af Kronprinsen, Prins Oscar, Minister Engestrøm, General Tavast og Rosenskold. Kronprinsen skulde samme Dag reise til Lund. Rosenskold foreslog mig at følge med did. Imedens Han klædte sig paa, sad jeg i Forværelset og læste i en Roman af Joseph Bonaparte. En Yngling, som jeg tog for en Lieutenant, traadte ind og spurgte om Professoren. Jeg svarede paa Svensk. Den unge Mand, som strax hørte at jeg var en Udlænding, talede nu Fransk. Gjenstanden var Napoleon, Carl Johan, Opholdet i Ramløse. Endelig aabnede Rosenskold Døren og udbrød: Deres Kongelige Højhed. Det var Oscar. Denne overrækkede fra sin Fader Rosenskold en Guldbaase. Nu sagde min Ven ham, at jeg var den Fremmede, som i Gaar Aftes var bleven ventet. Den 15 August fortes jeg af Rosenskold til Engestrøm, som lovede alt Godt, men føjede til, at man i saa Fald haabede, at jeg vilde cimentere Foreningen imellem Norge og Sverige. Jeg fandt, at jeg som ærlig Dansk ikke kunde fremme en saadan Forening, naar den ej omfattede Danmark og ej gik ud fra Danmark. Jeg lod mig ikke forestille for Kronprinsen. Dog saae jeg ham den Dag Napoleon var født, som da, større end nogensinde før, sad fangen paa St. Helenas Klippe. Jeg reiste tilbage og bekymrede mig ikke mere om min Ansøgning.

Kort efter havde jeg i Dagsposten indrykket Noget fra

en fransk Avis, hvilket mishagede Tavast. Han gjorde Larm for det udenlandske Departement, dette skrev til Kanselliet, dette til Politiet. Jeg maatte forsvare mig, og sikkert ved Censors Liberalitet faldt det Hele bort. Jeg derimod fandt mig kaldet at skrive Engestrom til og forestille ham det lige Uværdige og Ukloge i at vække Splid imellem Nasioner, for hvem indbyrdes Enighed var vigtig. Tavast var ilde liidt i Danmark, ikke saaledes som i sin Tid den værdige Svenske Sprengtporten og flere Hans Eftermænd. Tavast blev efter faa Ugers Forlob tilbagekaldet.

Nu indtraf en vigtig Begivenhed i mit Liv. Direksionen for Universitetet indbød dem, som vilde promovere ved Reformasionsfesten den 31 Oktober 1817. Opmuntret, især af Nathanson, meldte jeg mig og vilde skrive to Disputatser, en for den juridiske Licentiatur og en for Doktorgraden, navnlig den første og anden Del af en Afhandling om Æresfornærmelser med Ord efter de gjeldende danske Love. Direksionen forespurgte sig hos Kanselliet om Noget kunde være til Hinder. Kaas, Cold, Knudsen og Ørsted vare enige i, at Intet var, og i Statsraadet formaaede Rosenkrants Paastand, at jeg havde svenske Forbindelser, Intet imod Kongens Naade, saavelsom J. G. Moltkes, Kaas's og Mallings Understyttelse. Direksionen viste mig nu den Agtelse, at fritage mig for at tage Licentiatgraden og at lade mig forsvare Afhandlingen for Doktorgraden. Alle medgaaende Omkostninger, til Disputatsens Trykning, Universitetet og Dekanus, m. m. udredede Nathanson. Min Dag var

den 24 Oktober. Stud. juris Drejer responderede. Disputatsionsakten, som varede fra Kl. 9 til 12 og fra 4 til 8, var udmærket hædrende for mig. Den blide Bornemann begyndte Oppositionen med megen Skaansel, hvorved jeg fik Mod. Saa kom Kolderup-Rosenvinge, som vel ikke var mig god, men, da Han aabnede Kampen med en Sprogbemærkning om Forskjellen mellem derivare og mutuare, tog jeg ham for Filologen J. L. Heiberg, den brave Peter Andreas's Søn, og behandlede derfor den dygtige Lovkyndiges, tildels altfor ubetydelige, Argumenter med saadan Munterhed, indblandede endog Fransk i mit Forsvar, saa at min Modstander forfejlede den Sejr, hvorpaa Han havde regnet. Kandidat, siden Kammerraad, Kall viiste mig al Agtelse. Efter ham fremtraadte Hurtigkarl, som havde skrevet en meget smuk Indledning til sin Opposition, hvori Han iblandt andet yttrede, at der, hvor jeg nu stod, kunde jeg have staaet, jeg troer, en Snes Aar forud. En ung Mosait, Joel Jacob, gav ved sine fremsatte Bemærkninger Beviis paa gode Kundskaber. Efter Ham fremtraadte Rahbek, som sagde mig skjønne Ting om vort Ungdomsvenskab, og iøvrigt anbragte et Par Betænkninger, som: om Suhms Gravskrift over Hertugen af Orleans ej var Æreformærmelse, fordi denne var Udlænding, og om Tonen kunde gjøre noget til Æreformærmelse. Ham afløste en anden Ungdoms Ven, Pram, som ligeledes blot vilde sige mig Artigheder og næsten kun havde det imod Disputatsen, at den ej udgjorde en stor Bog. Pram gjorde mig desuden en negativ Tjeneste.

En Fiende af mig meldte sig ligeledes til at træde op efter Rahbek. Schlegel underrettede Pram herom. Denne besluttede at forekomme min Modstander. Idet Pram nu sprang frem, udbrod Manden: „nu skal Fanden bie længer; med Ham faaer det ingen Ende." Derpaa gik Han sin Vej. Pram var færdig i ti Minuter. Det var interessant at høre Rahbek og Pram ikke havde glemt deres Latin. Endelig sluttede Schlegel, som Dekanus, det Hele paa en Maade, der ikke var mindre behagelig end mine øvrige Venners Færd. Den 1 Novbr. fandt Promotionen Sted i Trinitatis Kirke, da Promotor Schlegel proklamerede mig under Benævnelse af "vir de literis meritissimus". — Med mig bleve kreerede til Doktorer i Lovkyndighed Kammerherre Adeler, Etatsraad Caspar Lassen og Professor Kolderup-Rosenvinge, hvilke Alle vare budne til Kongens Taffel, hvorimod jeg maatte nøjes med at spise hjemme. Men det gik mig da ikke værre end den eneste som blev Doktor Theologiæ dengang, Stiftsprovst Hertz, Professor Klingberg og alle Doktorer i Filosofien. Et Par Dage efter havde jeg Audients hos Kongen, som morede sig over, at Pram endnu ej havde glemt sit Latin, og ønskede mig til Lykke.

Hvad mine Indsigter i Lovkyndighed angaaer, da havde jeg for Examen med Flid og Nøjagtighed læst i den danske Ret, foruden Lov og Forordninger, Norregaards private Ret og Grundlaget dertil, E. Colbjornsens latinske Forelæsninger, i den romerske Ret Heineccii Recitationes, og virkelig studeret Naturretten, foruden i Norregaard, i

de mest berømte Naturister fra Puffendorff og Wolff af indtil Hufeland og Kant. Efter Examen lagde jeg ikke det juridiske Studium paa Hylden, hvilket jeg ved adskillige Recensioner gav Bevis paa. Dog dyrkede jeg især Lovkyndighedens, navnlig den danskes, Literatur, og kunde jeg ikke bringe det til at faae min bebudede Haandbog i den Sidste, udarbejdet, leverede jeg dog et brugbart Bidrag dertil for adskillige Aar i en Afdeling af Juridisk Lommebog for 1804, hvilken jeg hos Simon Poulsen udgav som Fortsættelse af den Bog, under samme Titel, hvoraf Bårens nogle Aar forud havde udgivet tre, fire Aargange. — Som Protokol-Sekreteer i Højesteret havde jeg Lejlighed til at høre indsigtsfulde Juristers Meninger, og som Prokurator, samt siden Assessor i Hof- og Stadsretten ovedes jeg i at anvende det Lærte. Jeg bestræbte mig altid for at finde det Rette, og har aldrig fordrejet Retten, eller dømt efter Vild og Venskab. — Jeg var saa meget mere brugbar som jeg vidste, hvor jeg skulde tye hen om Hjelpemidler og forstod hurtig at bruge dem. Mine Forelæsninger vare, for Hastarbejder at være, virkelig ikke uden Fortjenester. Adskillige af mine Recensioner hørte til de gode. Min Doktordisputats var udarbejdet med Tænksomhed, og skjønt misdømt af et Partie, ere dens Sætninger endnu Sandheden nærmere end Modstandernes.

Kort efter at jeg var kreeret, gik jeg til Grev Joachim Gotthold Moltke i det Ærende at takke Ham for den Bistand, Han i Statsraadet havde ydet mig. Den hæderværdige

Oldinq, hvis Udvortes paabod Ærefrygt, som Bernstorffs, sagde, at Han var i min Gjeld. Hvi saa? spurgte jeg, De har, svarede Han, forsvaret min Faders Minde. Ved nærmere Bekjændskab med mig skal De erfare, at der er endnu meget mere at sige til hans Retfærdiggjørelse imod Historieskrivernes uforskyldte Angreb. Jeg vil gjøre for Dem, hvad jeg kan, tænke paa en Plan til Deres Vel og anbefale Dem til Kongen. — Han rejste derpaa til Bregentved. Efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn søgte jeg Ham om Tirsdagen, men blev anmodet om at indfinde mig igjen Fredagmorgen Kl. Ti. Da jeg til berammet Tid havde ringet paa Porten, fik jeg af Portneren den Besked: nu døde Han. Jeg vilde samme Formiddag have Audients hos Kongen for at overrække Ham en Bog. Dødsfaldet havde endnu ej naaet Forgemakket. Jeg fortalte Oberst Lützen det. Han sagde, at efter den, som var inde, kunde jeg træde ind. Men strax efter kom Grev Adam Moltke, som naturlig nu kom først ind. Jeg fulgte efter og saae da — hvad jeg aldrig glemmer — hvor dybt Kongen var rørt ved Tabet af saa tro en Minister. — Kort derpaa henvendte jeg mig i Pengeforlegenhed til Grev Adam. Han svarede, at hans Fader havde overdraget Ham at hjelpe mig, og paa den fineste Maade gav Han mig 300 Rbdr. Endnu et Par Gange har jeg bedet denne ædle Mand om Understyttelse og erholdt den virkelig, som om det var en Sum jeg havde tilgode. Hvergang nød jeg tillige den Glæde af Greven at høre Bemærkninger, der vidnede om det lyseste Hoved og det bedste Hjerte.

Ligesom min Kone Juleaften 1813 havde skjænket mig min tredie Søn Einar Theodor Immanuel, saaledes gav Hun mig i 1817 den Fjerde: Frederik Eberhard Amadeus. Mine to ældste Sønner Georg og Peter Christian gik nu i Hojers Institut, og besøgte desuden Kunst-Akademiet, hvorfra jeg tit om Aftenen, som en omhyggelig Fader ledsagede dem hjem. De havde bestandig været mine Dienstene, ligesom de paa Grund af deres næsten lige Alder stedse vare hinandens fortroligste Venner.

I Aaret 1818 fik jeg atter en Fejde. Professor Jens Møller havde udgivet sin Lovtale over Daniel Ranzau og ledsaget den med en Fortale, hvori Han selv satte dens Værdi højt, højere end det kronede Prisskrift af Tetens. Historisk dygtigt, stod hans Arbejde imidlertid som æsthetisk Frembringelse lavt. Han havde i Literaturen gientagne Gange tilkastet mig Handsken. Jeg skrev hos Beeken et Flyveskrift om hans Lovtale, og havde vistnok i mine Bemærkninger Retten paa min Side. Professor Peter Erasmus Müller traadte i Literaturtidenden i Skranken for sin Kollega og fornægtede da sin sædvanlige Mildhed. Hans Angreb paa mig vare virkelig uretfærdige. Jeg tog atter Pennen og skrev et Par Ord til Professor P. E. Müller med Grundighed og uden Bitterhed, men som, vel tildels fordi det udkom om Sommeren, ingen synderlig Opsigt gjorde. Mod Professor Müller nærede jeg dog ingenlunde Uvillie med Hensyn til, at det var en Vens Sag Han førte; og vi talede siden roligen sammen om den Gjenstand. Des dybere groede Naget

hos Professor Møller. Tolv Aar efter optog Han i sit Theologiske Bibliothek nogle ligesaa ugrundede, som nærgaaende Bebyldninger, Ole Worm i Horsens i 1794 i en fortrolig Brevveksling med Nyerup havde fremført imod mig, at nemlig jeg — som havde bragt en anseelig Forsamling af Mænd til at fælde Taarer over Ludvig den Sextendes Skjæbne — vilde have alle Konger halshuggede, og at jeg — en Ven af Norbye — vilde have alle Kapellaner affatte, fordi jeg havde ført en literær Strid med Jens Winther Benzon, men med hvem jeg kort efter i det selskabelige Liv havde havt venskabeligt Mode. Neppe vilde enten Worm eller Nyerup have samtykket i Offentliggjørelsen.

Hvad iøvrigt mine Fejder angaaer, omtrent en halv Snes, i en Tid af syv og tredive Aar, da hørte der Meget til for at jeg skulde blive bitter og selv i saa Tilfælde krænkede jeg aldrig Sommeligheden; jeg taler ikke om, at jeg maatte bruge haarde Ord, naar jeg troede det nødvendigt at fremtvinge en Retssag. Nag bar jeg aldrig til Nogen. Og neppe var Striden forbi, førend jeg gjerne rækkede Haand til Forsoning. Som med Benzon, saa med Torkild Baden, hvis Angreb jeg (S. 43) saameget mere burde have kun løselig berørt, som jeg aldrig siden har fra hans Side mødt uvenlig Behandling, og jeg, ved hans Faders Død, erklærede, at jeg holdt Sønnen for hans værdigste Efterfølger paa Lærestolen. Med den ved Flittighed og Kundskaber agtværdige Odin Wolff omgikkes jeg venligen efter at have havt en Fejde med Ham ikke uden Indblanding af Sagen uvedkom-

mende Personligheder, hvorved Han troede at krydre Foredraget. Af dem, som fejdede med mig, have P. E. Müller og Jens Møller ved andre Lejligheder rost mig. Desuden erindrer jeg som literariske Modstandere Bredal, Grundtvig, Gunnerus, Matthias Hagerup, Neumann, Pavels, Sibbern, Atterbom, Rühs. Jovrigt kan jeg sige: **Principibus placuisse viris haud ultima laus est.** Offentlige prentede Bifaldsyttringer har jeg modtaget af W. H. F. Abrahamson, Baggesen, Malte Conrad Brun, Esaias og Rasmus Fleischer, Gudenrath, F. Hoegh Guldberg, Gutfeldt, Haste, Hedegaard, P. A. Heiberg, Lundbye, G. H. Olsen, Pram, Rahbek, Sander, Frederik Thaarup, Tode, Gjørwell, Stolk, von Gehren, Gråter, Sartorius og Flere. Til de Mænd, som offentlig have bevidnet mig Agtelse kan jeg og regne mine Tilhorere, hvoriblandt jeg har glemt adskillige af de Flittigste: min Ven fra Barndom af, Kammerraad Holst, Prokurator Bjerring, Sokaptejn Thomas Lütken, ogsaa de unge Grever af Danneskjold-Samsøe, saavelsom Sønner af Malling og Cold. Og erindrer jeg ved denne Lejlighed et meget hædrende Beviis paa Agtelse, Endel, jeg troer Tredive, af Artilleriets Kaptejner og Lieutenanter, med General von Beck i Spidsen 1818 eller 1819 viste mig, ved paa Tojhuset at hore nogle, mig af Lieutenant, nu Kaptejn, Olsen foreslagne, Forelæsninger over den danske Historie fra Suverænitetens Indforelse af. Iblandt disse mine Tilhorere mindes jeg Kaptejnerne Prunst, Falbe og Glahn, Lieutenanterne Anton og Moltke.

Ved at omtale min videnskabelige Stræbens Paaskjønnelse, har jeg Anledning til at erindre mine Studier. Tidlig studerte jeg Badens danske Sproglære, læste med Opmærksomhed Abrahamsons Recensioner, og tænkte selv over Sproget, hvorpaa jeg baade i mine Bedommelser og Skrifter gav Bevis. Af danske Historieskrivere overgik for mig Ingen i Behagelighed Frederik Sneedorff, som kun undertiden savner Korrekthed. Iblandt de Øvrige indtage Malling og Engelstoft en høj Plads. Prams Kraftfylde huede jeg særdeles. — Som Populærfilosofer skreve Eilschow, J. S. Sneedorff, Bastholm, Falsen og G. H. Olsen med megen Klarhed. Til den prosaiske Stils Mynstere høre Rahbeks prosaiske Forsøg og danske Tilskuer. Som Talere priste jeg fornemmelig Malling og Jakobi. Gutfelds Foredrag som Religionstaler henrev. Pram, Baggesen, Oehlenschläger og P. A. Heiberg satte jeg, iblandt Digterne siden Ewald, omtrent lige. Paa de akademiske Lærestole har jeg, foruden Fr. Sneedorff, med Glæde hørt Tode, Bugge, Rahbek, Winslow. Rahbeks pibende Stemme var vel ubehagelig i Forstningen, men ved Vanen tabte den sit Ubehagelige. Winslow stod som en Kejser, naar Han læste. I det latinske Sprog havde jeg studeret Schellers præcepta og Broder, var siden Medlem i Societas philologica og i Societas latina. Af Digtere fortrængte Horats i senere Aar, som sædvanligt, Virgil. Jeg er iøvrigt endnu overbeviist om at Virgils:

Magnus ab integro seculorum nascitur ordo.
Redit jam virgo; redeunt saturnia regna.

har Hentydning paa den christne Religion. Af græske Forfattere var Epiktet mig stedse den kjæreste. I Manddoms Alder læste jeg Ham og læste Ham igjen. I Hebraisk havde jeg vel kun læst Genesis og Josua; men bestandigen raadspørgende Simonis Ordbog. Arabisk, som jeg engang begyndte paa, glemte jeg snart; og det var netop, at jeg, for Fru Rahbek, kunde opskrive det arabiske Alfabet. Denne sprogkyndige Dame fik mig for Resten engang til at gjennemgaae Begyndelsen af en spansk Ordbog, Hun vilde udarbejdet. Skjønt jeg kun kjændte saare lidet til Sproget, sammenlignede jeg dog Hendes Arbejde med det spanske Akademies Ordbog. Min Kundskab i det Italienske var ej stærkere, dog oversatte jeg Noget af italienske Tidsskrifter for Efterretninger om udenlandsk Literatur. Paa Engelsk læste jeg kun lidet, dog forstod jeg endog hver engelsk Digter, deriblandt Byron. Mere bevandret var jeg i det Franske, og har i Literaturtidenden skrevet Recensioner, hvorover jeg nu undrer mig. Forkjærlighed havde jeg altid for Rousseau, Florian og Weiss, den schweizerske Forfatter til Principes philosophiques, moraux et politiques. Af Historieskrivere om Revolusionen læste jeg Ingen med større Behag end Mignet, dernæst Rabaud de St. Etienne og Lacretelle, saavelsom den udførlige Histoire de la révolution par deux amis. — Min Broder Johan Nicolai har Indsigter i de fire levende Sprog; i de to Sidste langt betydeligere end jeg. — Men fremfor Alt gjorde jeg mig fortrolig med Tyskernes og Svenskernes Sprog og Literatur. Ved mit

Ophold i Tyskland 1792 fik jeg Færdighed i at tale Tysk, hvilket jeg siden, under gjentagne Rejser i Hertugdømmene, og, efter et mislykket Forsøg med Christian des Siebenten Geschichte, bragte det til at skrive med temmelig Rigtighed, saa jeg i Tysklands mest agtede kritiske Blade erkjændtes for Mester af Sproget. Iblandt Historieskriverne læste jeg med Velbehag Herder, Schlözer, Spittler, von Halem, Posselt, Archenholz, Pölitz, Eggers, Jenisch, og høstede meget Gavn af Johan v. Woltmanns og Joh. v. Müllers Skrifter. Philipp Moritz var mig kjær som Autobiograf, Rejsebeskriver, Mythолog, Sproglærd. Af Filosofer har jeg studeret Feder, Garve, Kant (især Metaphysik der Sitten) og adskillige Kantianere, Reinhold, Richter, Schiller, Fichte, Sturz. Derimod kjænder jeg lidet til Schelling, Intet til Hegel. I Æsthetik var jeg fortrolig med Eberhard, Eschenburg, Schnell. Iblandt Digtere var min Yndlingslæsning Schiller, Göthe, Jean Paul. — Med det svenske Sprog har vel ingen Dansk befattet sig mere, end jeg. Dog har jeg aldrig kunnet drive det til at skrive, end sige tale det, fuldkommen. Sprogene ligne dertil hinanden for meget, skjønt det er en underlig Tanke, Nogle have, at hver Dansk forstaaer Svensk. En svensk Ven og jeg overbeviste En af vore største Digtere om det Modsatte, ved i vor Samtale at blande Ord, som i det Svenske have ganske anden Betydning, end i det Danske, saasom: Ovett, Grovhed, rolig, morsom, Spektakler, Skuespil, Gråde, Flode, Kone, liderligt Fruentimmer, Piga, Tjenestepige.

Derefter forelagde vi Ham til Oversættelse følgende Vers af Franzèn:

Nylig hann sin purpurslöja
Öfver cederskogen höja
Tidens sjette Dag.

hvilket man vist ikke uden at have lært Svensk skulde vide betyder: Allerede løftede Tidens sjette Dag sit Purpurslør over Cederskoven. — Jeg har læst de fleste ældre Digtere: Dalin, Gyllenborg, Creutz, Oxenstjerna, Kellgrén, Leopold, Adlerbeth, Fru Lenngrén, Lidner, Bellmann, A. G. Silfverstolpe, Franzèn, Stenhammar, Wallerius, ogsaa Tegnér; men kjænder kun lidet til Geijer, Lingk, Atterbom og de øvrige nyere. Af Historieskrivere læste jeg Dalin, Lagerbring, Hallenberg, af hvilke den Sidste tillige besad en høist sjelden Kundskab i de østerlandske Sprog. I Filosofien havde Sverige for ikke mange Aar siden endnu kun faa Lys. Boetius gav en Naturret, efter Kants System. Men af ingen Filosofiens Gren havde Kant mindre Fortjeneste end af Naturretten. Benjamin Höjer var langt mere Selvtænker, og Thorild var en ganske selvstændig Filosof. — Jeg har kun peget paa min Læsning. At den var langt mere udbredt, derom vidne dels mine Anmældelser og Bedømmelser i saa mangfoldige Tidsskrifter, dels mine Anførseler i alle mine videnskabelige Skrifter, af hvilke kun Mærkværdigheder i Frederik den Femtes Levnet og Regjering savne Paaberaabelse af Hjemmelssteder, fordi jeg først havde den Tanke, at samle

dem alle bag efter i Bogen. — Ogsaa i Lægevidenskaben og dens Hjelpekundskaber har jeg seet mig om. Det var engang, nemlig i min kritiske Periode fra 1805 af, min Agt at vorde Læge. Hos Schielderup har jeg med Opmærksomhed hørt Forelæsninger over Anthropologien, ogsaa hos Winslow over det lymfatiske System. I Loder, Schaarschmidt, Walter og af Menneskebeen har jeg studeret Osteologie. Jeg har gjennemlæst adskillige Dele af Consbruch; ogsaa jævnlig raadspurgt gamle Bangs og Callisens Læreboger og den danske Pharmacopoe. Over den forensiske Lægevidenskab hørte jeg i min Ungdom Tode. Jeg har oversat og udgivet Struves Sygetabeller med tilføjede Bemærkninger af Wendt. Til min kjæreste Omgang hørte den med adskillige af vore ypperste Læger, navnlig Wendt, min fortroligste Ven alt siden 1807, og J. K. Jacobsen, nu Regimentschirurg, Ridder af Dannebrog; og meget ofte havde vor Samtale lægevidenskabelige Æmner til Gjenstand.

Mine religiøse Overbeviisninger angaaende, da var jeg af min rettroende Lærer Kattrup opdragen i ægte Christendom, og befæstedes heri, saavel ved mine Forældres Exempel, som ved den brave Provst Hojers Undervisning. Jeg nød med inderligste Andagt den hellige Nadvere og hørte med sand Opbyggelse gode Prædikener. Med Hojagtelse betragtede jeg Ordets værdige Lærere, og i et Par af de fire Aar, i hvilke jeg af G. H. Olsens Venskab var en daglig Gjæst ved hans Bord, nød jeg den Lykfalighed at sidde ved dette i ligesaa lærerig, som behagelig Samtale med hans hæ-

derrige Svigerfader Balle, hvis Ynde jeg aldrig tabte. Ligesaalidt som den franske Revolutions Vildfarelser nedbrøde min Overbevisning om Majestætens Hellighed, ligesaalidt svækkede de min Troe paa Aabenbaringens Guddommelighed, Guds Trefoldighed og Christi Forsoning. Jeg veed aldrig at have skrevet et Ord, som kunde i fjerneste Maade stride mod disse Sandheder. Vel har jeg en enkelt Gang anmeldt Skrifter, som afvege derfra, men vist ikke med Bifald, og jeg har med Glæde omplantet den lille religiøse Bog Landsbyen Agnielas. Efterſnakkeren af Voltaire i Jesus og Fornuften har jeg altid vurderet efter Fortjeneste, og beklaget, at den ellers talentfulde Forfatter ikke fulgte Balles christelige Raad og søgte et filologisk Lærerembede, hvortil denne, af Ham saa miskjændte, Mand, lovede at understytte Ham og som Han med sin Indflydelse vist kunde have hjulpet Ham til. Thi neppe har nogen Biskop formaaet mere hos Regjeringen end Balle, ved den Ærværdighed, Han besad, og som Han forstod at gjøre gjeldende. Neppe har og nogen dansk Biskop de Fortjenester af Geistligheden, som Han. Og, imedens Han angav Malte Brun for formentlig politisk Brøde, viste Han sig yderst tolerant mod Christendommens Angribere, man tør vel sige, Bespottere. Aanderne maae kjæmpe, sagde Han med Luther. Derfor blev Han og hyldet som den ædle Mand af selv Repertoriets Udgiver, Malte Møller, og kunde føle sig ophøjet over Forhaanelserne i Kirchen- und Ketzer-Almanach. Da den ældre Udgave af Luthers Katekismus var oversat paa Dansk, sagde Han til mig: den Tid vil komme,

da man vil tale om Balles Tolerantse. — Skjøndt Balle ogsaa var lærd, især fortrolig med Kirkefædrene, besad Han neppe saa udbredt Lærdom som Münter, der ogsaa indlagde sig Fortjeneste, iblandt andet ved Landemode-Forhandlingerne; men Balle stod dog vist højere som Øvrighed.

Aaret 1819 gav mig en særdeles Afvexling af Ulykke og Lykke. Min Velgjører Nathanson saae sig nødsaget til først at indskrænke, siden ganske at ophæve sin Understyttelse. Imidlertid hjalp Gud i Noden paa en anden Maade. —

En stor Glæde ydede mig mine to ældste Sønners Konfirmasion til Mikkelsdag i Holmens Kirke, den samme, hvori baade min Kone og jeg vare blevne konfirmerede. Min brave Ungdomsven Gutfeldt var hertil deres Lærer. Efter Konfirmasionen blev m ældste Søn, som endnu var bestemt for Studeringer, en kort Tid underviist af nuværende Magister Elberling, men opgav siden den Bane og gik som Volontør ind i Admiralitetet i min, med min yngste Syster gifte, af mig højtelskede Svoger Sekreteer Ravns Kontor. Min næstældste Søn blev ansat i Hofraad Hambros Kontor.

I 1819 fødte min Kone mig en fjerde Søn, som blev kaldet Eigild Waldemar. Hun faldt noget efter i en langvarig haard Sygdom. Overalt havde Hun liidt af mange haarde Sygdomme. Jeg vil kun anføre et Par af dem. I 1803 havde Hendes Tunge været saa angreben, at Hun længe ikke kunde tale, men efterat have prøvet andre Lægers Raad, blev Hun helbredet af min Broder Marcus Gerhard. I Aaret 1817 fik hun et frygteligt Tilfælde, som varede

i nogle Uger og ikke kunde standses. Min Frænde den brave Giesemann kom til, men denne vidste intet Raad. Nu kaldte Wendt Saxdorff, som forsøgte Vandkuren. Efter dennes Anvendelse i sex og tredive Timer faldt min Kone i en Søvn, som erklæredes for Dødens Forbud. Men Morgenen derpaa fejrede den gode Natur, og Alt kom paa eengang i Orden, og Hendes fuldkomne Helbredelse baade glædede og fornoiede Lægerne ved deres Besøg. — Kun et Par Aar varede det, førend Hun fik et Tilfælde i Underlivet. Det var haardnakket, og Wendt kaldte, skjønt Han altid besad min fuldkomneste Tillid, dog, til min Kones og Hendes Families Beroligelse, Saxdorff. Denne havde en anden Anskuelse om Sygdommen; men da ogsaa Han forgjæves havde forsøgt adskillige Midler, anmodede Han gamle Bang om Bistand. Bang var i Synsmaade enig med Ham, men kunde ikke udrette mere. Nu taledes der med Professor Ludvig Jakobsen, som gik en ny Vej. Vel bleve endelig Sygdommens Tilfælde standsede — jeg tør ikke sige om ved en enkelt eller alle Lægernes Bestræbelser, eller ved Naturens Kræfter. Men Mindelse blev tilbage.

Til Aarets Glæder hørte derimod Gjensynet af min Ungdomsven Thorvaldsen. Vi havde i adskillige Aar, lige til hans Bortreise 1794, levet broderlig sammen. Jeg var, ligesom Pram, bleven tegnet af Ham. Ved Hans Hjemkomst efter fem og tyve Aars Fraværelse flokkedes gamle og nye Venner om Ham. Jeg besluttede at oppebie et lykkeligt Møde. Ved en Højtidelighed i Moltkes Billedgallerie, hvor Wein-

wich holdt Tale til Thorvaldsens Ære, var jeg indbuden. Jeg greb Lejligheden til ved hans Bortgang at gjøre Ham opmærksom paa de to Stykker i Salen, der forestille Adam og Eva. Han kjændte mig ikke. Jeg taug. Endelig blev jeg fra Prinsesse Wilhelmine Marie buden til Gjæst paa Skydebanen, da Hun gav Skive. Her fortalte man mig, at Thorvaldsen havde beklaget, Han ingensteds saae mig, da Han dog af min Broder i Flensborg vidste, jeg var i Live. Nu stod jeg op fra mit Sæde, gik hen til Ham og spurgte Ham: Gamle Ven! Kjænder Du mig ikke? Nei, svarede Han, jeg kan ikke begribe, hvem det er. Jens Kragh Høst, tog jeg Ordet. Du er meget forandret, udbrød Han. Ja! naturligviis, i fem og tyve Aar, gjenmælede jeg. Thorvaldsen brast i Graad og omfavnede mig. Fra den Tid af kom vi ofte sammen og jeg fulgte Ham til Selskabet Clio paa Dronningens Fødselsdag, hvor Baggesen, overrasket ved Hans Nærværelse, skrev den dejlige Sang, som staaer i Et af mine Tidsskrifter, jeg troer Morgenbladet.

Var dette Gjensyn af en Ven mig en Glæde, saa var Tabet af en Anden mig den føleligste Smerte. Efter sin Udtrædelse af Embedet havde Pram vel 2500 Rbd. aarlig, men havde, tildels ved Godgjørenhed, paadraget sig Gjæld, som Han gjerne vilde betale. Hertil kom Hans Kones Sygdom, der ikke alene kostede Ham betydelig, men ogsaa forsurede Ham Livet ved den Stemming, hvori den satte Hende. Han søgte et indbringende Embede, Toldforvalterposten paa St. Thomas, og erholdt den. Men nu døde Konen. Pram

vilde træde tilbage, men kunde ikke erholde Tilladelse. Hans Bortgang var et Tordenslag for hans store Antal af Venner, for Ingen mere end for mig. Jeg foreslog Baggesen, Prams forhenværende Lærling, nu Geheimekonferentsraad Bornemann, Gutfeldt, Kommandør, siden Admiral, Jessen, Nyerup, Rahbek, Professor Johan Henrich Schonheider, Thorvaldsen og Wendt at indbyde til en Afskedsfest paa Skydebanen. Et Par hundrede tegnede sig. Sange bleve forfattede iblandt Andre af Rahbek og Oehlenschläger. En Tale holdtes af Gutfeldt. Ved Maaltidet udbragtes Skaaler af Bornemann, Danneskjold-Samsøe, Løvenørn o. Fl. Ogsaa Grev Adam Moltke hædrede Festen med sin Nærværelse. Ved hver Deltagers Indtrædelse i Selskabet havde jeg overrakt Ham et paa min Foranstaltning hos Seidelin trykt Mindeskrift over Pram, prydet med Dennes af Thorvaldsen tegnede, af Flindt stukne Kobber, som havde staaet foran En af Minervas første Aargange og hvortil Pladen var mig skjænket af Direktør Schultz. Det blev siden, tilligemed de af Nyerup samlede Festsange, solgt hos Seidelin. Om Morgenen, da Pram skulde reise, kom Han til mig, og tog mig med i Vognen til Toldboden. Her stode mange Venner og Veninder for at sige Ham Farvel. Min ældste Søn var deriblandt. Min Broder Christen Georg saae fra Toldinspektørens Sal vort Komme. Han ilede ned og sagde mig, at Stoud var deroppe. Pram og Stoud havde været Uvenner, dels formedelst den Sidstes Skrift om Tabet af Norge, dels fordi Han

ved Sammensmeltningen af Toldkammeret og Kommertskollegiet var bleven sat ind over Pram, hvilket havde anlediget dennes Udgang. Jeg gik op til Stoud og forestillede Ham, at Han og Pram maaskee aldrig mere saaes, og bad Ham betænke, om det ikke var smukt, at de ej skilledes ad som Fiender. Uden Betænkning fulgte Han ned med paa Pladsen og kaldte den studsende Pram tilside. Efter en Samtale rækkede de hinanden Haand. Pram gik ombord med min Søn og mig, saavelsom Kommandør Jessen o. Fl. Paa Skibet gav Han min Søn sin Velsignelse, og mig det Hverv at takke Kongen for al bevist Naade. Det var en sørgelig Skilsmisse. — Da jeg for Hans Majestæt forrettede mit Ærende, forsikrede Han, at Pram skulde snart komme tilbage. Forsynet havde besluttet anderledes. Han døde 1821. Jeg skrev Hans Nekrolog i Statsvennen.

Om Pram har jeg allerede forhen meldet i dette Skrift S. 20, at Han var en mægtig Aand paa Parnasset. Havde han kastet sig paa et enkelt Fag, vilde Han deri neppe havt sin Overmand. Hans Emilies Kilde, Hans Philippa til Erik, Hans Damon og Pythias, Frode og Fingal, Ægteskabsskolen, Negeren, Drømmen, høre til vore skjønneste Digte; Hans Stærkodder er i sit Slags af stort Værd og indeholder en Rigdom af herlige Steder, hvoraf, om jeg ej fejler, Abrahamson har leveret et Udvalg og af hvilke jeg kun nævner: den Mand er uværdig til Livet at smage. Hans prosaiske Fortællinger: John Trell, Jørgen Kruskop, Sminken ere krydrede

med Salt og Lune. Hans Historieartikel i Minerva gav en træffende Skildring af Tidens Begivenheder i det mærkelige Aarti fra 1784 til 1794. Han vandt Priser for Skrifterne om en Nasionaldragts Hensigtsmæssighed og om et Universitet i Norge, skrev og om Vejsenhuset. Paa sine Reiser samlede han en stor Mængde statistiske Oplysninger, som desværre aldrig udkom. I endel Aar udgav Han en Handelstidende. Med Foie kunde Han sige: „Jeg mig har reist et Monument, ja jeg har reist mig Monumenter, for hvilke, mens der læses Prent, jeg mig Udødelighed venter". Det var skjønt, at høre, med hvilken Begejstring Han talede om de Æmner, Han var i Færd med at behandle. Naar han begyndte at tale om Noget, var Han uudtømmelig i Ideer. Paa et begyndt Arbejde anvendte Han ofte hele Nætter og med hvilken Glæde yttrede Han sig ikke, ihvor beskeden Han var, om sine fuldendte Arbejder! „Det er ret en dejlig Bog, jeg har skrevet", kunde Han sige, og ikke desmindre modtog Han med Rolighed de koldeste Bedømmelser, f. Ex. Abrahamsons over Damon og Pythias. Hans Forventninger vare undertiden kolossalske. Da Han i Forening med mig havde besluttet at foranstalte en Jubelfest for Abraham Kall, ventede Han et saadant Tillob, at der maatte dækkes paa Kongens Nytorv. Skjøndt Han var fremtraadt i den ewaldske Tidsalder, og var Samtidig med og mangeaarig Ven af Rahbek og Baggesen, med hvilke Han, som Forfatter, deler Æren, satte Han dog saa høj en Priis paa den dem Alle fortrængende Oehlenschläger, at Han endog ubillig imod Andre med

overdreven Underkastelse rækkede denne Palmen. Uretfærdig var Han i sine Domme over fremmede Digtere, af hvilke Han dybt nedsatte Schiller og Gothe, og derimod, med Tilsidesættelse af Shakespeare, hævede Voltaire, og endog paa sine gamle Dage vilde bringe denne igjen paa vor Skueplads, noget der var saameget mere ubegribeligt, som Han maaskee netop i Indbildningskraft stod høiest, og ikke med sin Korrekthed forbandt voltairisk Kulde. I Omgang var Han, med nogle Opbrusninger, hvilke Han strax igjen fortrød og oprettede, den blideste, venligste, tjenstagtigste Mand, og vidste, uagtet sine graae Haar, at vinde unge Skjønnes Yndest. Sin Kone elskede Han oprindelig med Varme og bar siden med Taalmodighed de af Hendes bestandige Sygelighed flydende Forstemmelser, hvilke imidlertid tilsidst vare en medvirkende Aarsag til Hans Ansøgning om Embede i Vestindien. Han var sine Venner en trofast Ven og forsvarede dem imod hvert Angreb. Dette viiste Han iblandt Andet, da Sibbern i Fejden angaaende Freyas Alter havde med Ubilligbed omtalt Rahbek. I sine egne Fejder kunde Han vel være hæftig, men var stedse fri for Personligheder, selv i den om de skjønne Videnskabers Selskab med Baden. — Iblandt Prams Venner erindrer jeg, foruden Rahbek og Baggesen, samt Alle dem, som undertegnede Indbydelsen til Hans Afskedsfest, J. Kierulff, Stephen Heger, Kammerraad Holst, Kanselliraad Liebe o. Fl. Da Han reiste til Vestindien, efterlod Han endel af sine Papirer til Nyerup. Imidlertid blev efter Hans Død en stor Mængde Saadanne, baade

Udarbejdelser af Ham og Breve til Ham, solgt ved offentlig Auktion, og faldt i Hænderne paa Overkrigskommissær Ost, som, efterat have velvillig tilstillet Adskillige af Brevskriverne deres, har bekjændtgjort Adskilligt af begge Slags Papirer, og deriblandt Stykker af sand Interesse, som Bidrag til Kundskab baade om Prams og Andres Karakter.

Ikke mindre sørgeligt blev mig Aaret 1820 ved en anden ikke mindre dyrebar Vens Bortrejse ogsaa for bestandig. Kort desforinden var Baggesen tilstede ved et Maaltid i Clio, hvor Han af det talrig forsamlede Selskab hilstes med en Afskedsskaal. Han svarede i følgende Linier:

Ja! Kjøbenhavn jeg nu forlader.
Trods alt det Skraal paa Byens Gader,
Jeg vel udholdt det Digterliv;
Men det udholder ej min Viv.
Dog, hvor jeg vandrer, fjern og nær,
Mit Hjerte stedse bliver her.

Baggesen forlod Kjøbenhavn, og drog med sin Kone, samt sin Paul, til Paris. Her blev Han kastet i Slutteriet af en Mand, som holdt Ham for en, ikke af Uformuenhed, men af Trodsighed, slet Betaler. Efter Frigivelsen mistede Han først sin Kone og derpaa sin attenaarige, allerede i Botanik udmærkede, Søn. Han begav sig siden til Carlsbad, hvor Han var i den beklageligste Sindsstemming, da Han i 1825 havde et Besøg af Wendt. Han troede sig glemt af Alle i sit Fædreland, men længtes ikke desmindre efter at komme hjem igjen. Hans Søn August, det herlige Hoved

med de mangeslags Kundskaber, vilde ledsage Ham, men Baggesen naaede ikke længere end til Hamburg, hvor Han døde i Hospitalet, hvorfra Liget førtes til Kiel, for at hvile ved Siden af Reinhold. — Det Indtryk, Tidenden om Hans Død gjorde i Kjøbenhavn, var saare forskjelligt fra det, Samme vilde have frembragt femten Aar forud. Thi hvilken dansk Digter var, før Oehlenschläger, yndet, hartad beundret, som Baggesen? Selv Ewald var det i Livet ikke saa almindelig. Fyrsten og Studenten kappedes om at tolke Baggesen deres Hengivenhed. Rahbek fulgte Ham i Lektoratet hos Hertugen af Augustenborg, men neppe i Dennes Fortrolighed. I det Schimmelmannske Ægtepars og Frederike Bruns Yndest stod Han højt anskreven. Som Embedsmand derimod, nemlig som Provst paa Regentsen, vidste Han ikke at skaffe sig den med Kjærlighed forbundne Agtelse, som før Hans Tid Hvid og efter Ham Nyerup.

Faa store Aander vare saa miskjændte som Baggesen. Hvo, der saae Ham nær hos og ej med en Medbejlers Øine, maatte elske Ham. Han kom jævnlig i mit Huus, snart aarle om Morgenen, snart seent ud paa Aftenen. Undertiden forelæste Han min Kone i adskillige Timer sine Digte. I Livets Gjenvordigheder kunde Ingen være mere trøsterig end Han. I Smaating forstod Han slet ikke at hjælpe sig. Jeg besøgte Ham engang paa Regentsen og fandt Værelset koldt. Der var Brænde nok under Kakelovnen, men Han vidste ikke Raad til at faae Ild lagt i. Jeg gik ned til Portneren og bad Ham om Hjelp. Husholder var Han, som

Digter, ikke. Han lod Kaffe til sig og sin Familie hente hos en Restaurator. Hans andet Ægteskab var, som man af Hans trykte Breve til Reinhold, veed, ulykkeligt. Efterat have tabt Grevinde Schimmelmanns og Konferentsraadinde Bruns Omgang, fandt hans Kone i Kjøbenhavn ingen Dame værd at leve med. Ikke desmindre offrede Baggesen Hende mange af sine selskabelige Glæder og plejede Hende i Sygdomstilfælde med al Omhue. Hvad Baggesen var, som Ven, det erkjændte, foruden mig, Pram, Nyerup, G. H. Olsen, Nathanson og Curländer, af hvilke især Olsens Huus skjænkede Ham, som saa Mange, en Rigdom af glade Timer; thi en behageligere Selskabskreds, end der, har neppe været i Kjøbenhavn. Kort spillede Han aldrig, men Han forstod at more hvert Selskab ved Eventyr og Vittigheder og Sange, uagtet Hans Stemme egentlig ikke var skjøn Sangstemme. Selv Børn skjænkede Ham deres hele Opmærksomhed, saa Han med Rette kunde sige: Naar Børn sig om mig klynge til muntert Eventyr, naar i den hele Klynge det Mindste selv ej knyer. Ligesom Pram var Han undertiden overspændt i Forhaabninger. Han troede at have opfundet en Forbedring af Kaleidoskoperne, saavelsom Sammensætningen af et nyt sinesisk Spil, hvorved Han haabede i Hast at vinde Navnkundighed og Rigdom. Fejlede Han, saa oprettede Han villig sin Forseelse. Han laae paa en Rejse med sin Kone i Krebshuset og fik for Natteleje og Fortæring en Regning paa ni Mark. Denne fandt Han ubillig og yttrede det for Krokonen, Madam Plambeck. Paa Vejen

til Ringsted overtænkte Han Sagen og skrev nu til den Sidstnævnte et Afbigtsbrev, hvilket Hun indtil den Dag i Dag har bevaret i Glas og Ramme. — I Krænkelser og Ydmygelser besad Han al Fatning. Da han havde skrevet Tryllеharpen, ændsede Han for seent, at Han allerede endel Aar forud, efterat have forfattet de to første Akter, havde faaet Musik dertil komponeret af Kunzen, og bad derfor Kuhlau komponere. Kunzen forbittredes med Rette. Men ved Generalprøven opdagede Baggesen, at Komponisten, der dengang ikke stod saa højt som siden, ej kunde føre an efter Ønske. Han gik nu til Kunzen og bad Ham om Bistand i Nøden. Kunzen, der nylig havde været syg, nægtede Ham den med Bebreidelser for sveget Venskab. Baggesen sagde da: „nu i Guds Navn! saa lad os dog ikke skilles ad som Fiender! Maaskee vi sees aldrig mere". Kunzen rækkede Ham Haand, og Baggesen ilede til deres fælles Ven Nathanson, glad over Forsoningen med Kunzen, ubekymret for Trylleharpens Skjæbne. Men i det Samme kom Brev fra Fru Kunzen til Nathanson, at Hendes Mand var død af Slag. Jeg besøgte Baggesen næste Morgen og fandt Ham syg og sengeliggende. Han spurgte, om jeg ikke havde hørt, at Han havde dræbt Kunzen. Det har jeg, sagde Han, ligesaalidet, som Han havde dræbt mig, om jeg var død. Vi vare Begge svage, og Kunzen var en hæftig Mand. — Da Trylleharpen anden Gang var spillet, gik Han op i Selskabet Clio, over hvis Værelser Han selv boede. Jeg fandt Ham der ved Aftenbordet. Han glædede sig; thi, sagde Han, nu seer jeg,

at, har jeg mange Fiender, saa har jeg og mange Venner. I det Samme hørtes Lyden af en trampende Skare udenfor. Det var et Antal, som bragte Baggesen et Pereat udenfor hans Vinduer, uden Skaansel for hans sygelige Kone. Baggesen smilede, taug og satte sig igjen. — Hvorledes Han kunde glemme Fornærmelser, viiste Han, da Han forsvarede Sander imod Molbech, og hvor lidt Han, som Smagsdommer, tog Hensyn paa private Forhold, da Han skrev Kritik over Komoedien Fastelavns Løjer, hvis elskværdige Forfatter var gift med En af Ham højtagtet og Ham hengiven Universitetslærers elskværdige Datter. — At ville afgjøre Kampen imellem Ham og Oehlenschläger synes at være en Urimelighed, da Hver glimrede i Sit. Og har Baggesen ingen Hakon Jarl, ingen Aladdin, ingen Nordens Guder o. s. v. o. s. v. skrevet, saa har Oehlenschläger heller Intet leveret, som komiske Fortællinger og Emma og: der var en Tid og boer jeg paa den tamme Bred o. s. v. o. s. v. Ogsaa sammenligne man Labyrinthen med Oehlenschlägers Reise! — Enhver, hedder det vel her, er god for sig. — Ved Baggesens Afreise holdtes ingen Afskedshøitidelighed, som ved Prams; efter hans Død rejstes for Ham intet Mindesmærke, som for Rahbek; men hans Indflydelse paa vor skjønne Literatur og vort Sprog ved egne Værker var og bliver maaskee kraftigere end Begges, saa man vel om Ham kan sige, at Savn af Monument er intet Savn. Hans tolv Bind forherlige Hans Minde.

Jeg finder det ikke upassende her at yttre et Par Ord

om Rahbek til Sammenligning med Pram og Baggesen. Saa høj Flugt som Nogen af disse tog hans Aand aldrig. I Indbildningskraft og Ild kunde Han ikke maale sig med Pram, i Vittighed og Skarpsindighed ikke med Baggesen. Al sin Fængsomhed for fremmede Ideer uagtet, skulde Han ikke kunne, og det saa hurtig som Baggesen, trængt ind i Filosofiens Dybheder. Han blev i sin æsthetiske Theorie omtrent staaende ved Lessing, Eberhard, Engel og Eschenburg, i sin Filosofie ved Mendelsohn. Med Kant var Han kun lidet bekjændt. Ogsaa Han var, ligesom Pram, ikke indtagen for Shakespeare, og, ifald det ikke var Spøg, vilde Han hellere have skrevet Wedel Jarlsbergs Pizarro, end Göthes Götz. Af Göthe satte Han vel mest Pris paa Werther og Wilhelm Meister. Hans Oversættelser af Schiller vidne ikke om forkjærlig Omhue for den store Digter, men ere for en Del øjensynlig Hastværk. — Over danske Forfattere vare hans Domme særdeles ensidige. Det kom Ham her ofte mere an paa hvem end hvad. Med en aabenbar Miskjændelse af Baggesen, af hvem Han da rigtignok betaltes med colnsk Vægt, tog Han ikke i Betænkning at sætte Thomas Thaarup ved Siden af Ewald. Og længe varede det, førend Han erkjændte Oehlenschlägers Værd, imedens Han i sin Exempelsamling anpriste mangt et ubetydeligt poetisk Forsøg. Grundig Filolog var Han ikke, men kunde dog endnu 1817 med Nigtighed og Færdighed opponere ved min Doktordisputats. I det Tyske var Han vel ingen Digter, som Baggesen, men fortsatte dog, ej uden

Held Lessings Matrone von Ephesus. Som Historiker besad Han vel ikke Prams Aand, men var dog fortrolig med Verdenskroniken og, maaskee mere end Nogen, med den franske Revolusion. Hans Hovedfag var bestandig Dramaturgien, og sikkert besad Han meget mere udbredt Indsigt end selv Baggesen, men stod dog vist som Kritiker under Denne, imedens Hans Breve fra en gammel Skuespiller til hans Søn høre til de ypperste Værker i sit Slags. Komikeren Holberg havde Han nøje studeret og gav derpaa i tre Bind Bevis, men indlagde sig ingen stor Fortjeneste ved kritisk Udgave af hans Skuespil. Andre Digte udgav Han med mere Held. Som Digter overgik Han vel alle Danske, maaskee de fleste Udlændinger, i Selskabssange; de gode Viser fra hans Haand i yngre Dage ere næsten Legio. Hans danske Tilskuer indeholder en Skat af kostelige Sager fra hans egen Haand; rigtige Blik paa Livet, herlige Forskrifter for Dyd, rige Træk af Lune og Vittighed. Hans prosaiske Forsøg vidne om megen Menneskekundskab og ere forfattede i en saare yndig Form, hvilken alt formeget savnes i hans senere Arbejder. Han gik i saa Henseende bestandig tilbage. Han skrev med en næsten utrolig Lethed og slettede fast aldrig ud, hvilket Baggesen derimod idelig gjorde, uagtet man skulde troe, at Alt var udflydt færdigt fra hans Pen. — Som Menneske besad Rahbek høist elskværdige Sider. Han var i Omgang meget broderlig og paadrog sig endog Adel ved sit undertiden bortodslede Du. Han forstod at indynde sig baade hos Unge og Gamle; næsten alle udmærkede Landsmænd var Han kjær;

men holdt sig mere end Pram, og især Baggesen, fra Stormændenes Kreds. Han var hjelpsom mod trængende Venner og maatte ofte bøde for sin Beredvilligheb til at staae bi i Nøden. I sit ægteskabelige Forhold var Han et Mønster og saagodtsom tilbad sin Kamma o: Karen Margrethe, der da og ved sit Hjertes Egenskaber fortjente det, ligesom Hun og i Aand i det mindste ikke veg sin Mand. Deres Bakkehus var derfor en Samleplads for Endel af Kjøbenhavns ypperste Hoveder, som aldrig forlode det uden at have høstet Glæde og vundet Kundskab.

Foruden disse tre Digtere har jeg levet i Samsund med mange Andre. Til mine første Ungdomsvenner hørte H. W. Lundbye. Han var neppe tyve Aar forend Han fremtraadte med vakkre Stykker og vækkede Rahbeks Haab om i Ham at see sin Efterfølger som dansk Tilskuer. Vel tidlig udgav Han sine samlede Digte, men deriblandt ere dog mange Qvad udmærkede især ved dyb Følelse. Ved det ædleste Hjerte og den reneste Karakteer vandt Han sine Omgangsbrødres varme Hengivenhed. Men som Konsulatsekreteer i Tunis kom Han for en Tid ud fra sin gamle Bane, og efterat være vendt tilbage, trykkedes Han af en ublid Stilling, hvorved Han vel blev hindret i at opfylde de vakte Forventninger. Døden endte hans Lidelser 1830.

Videre var af mine Ungdomsvenners Tal Frederik Høegh Guldberg. Ogsaa Han svingede sig vel ikke til den bebudede Højde, men Han har dog fra en Alder af lidet over tyve Aar leveret mange Poesier af Værdi og især ved sine Over-

sættelser af romerske Klassikere viist sig som dygtig latinsk Filolog. Modersmaalet har Han vistnok ogsaa med al Flid studeret, men dog ikke undgaaet at antage og forfægte en og anden Særhed, hvilken Han vist ingensinde driver igjennem. Skjønt Søn af en Statsminister og Lærer hos H. K. H. Kronprinsessen forsmaaede Han dog at søge efter Rang og Titler, og er endnu i en Alder af 64 Aar kun Professor og Ridder af Dannebrog, da Han sandsynlig ved at gaae en anden Vej nu havde havt det store Kors. Alt for tidlig tabte jeg hans venskabelige Omgang og, som jeg befrygter, hans Hengivenhed, som engang var mig særdeles dyrebar.

En tredie Ungdomsven var Schak Staffeldt. Havde Han ganske opoffret sig til Digtekunsten, vilde vist Ingen have været Oehlenschläger en farligere Medbejler; ikke at Han, som Denne, var Melpomenes ypperste Præst, men Han fremskred dog paa den stolteste Kothurne. Og Hvo der ikke ræddes for at bryde den haarde Skal, vil bag denne finde den herligste Kjerne. Beklageligt, at Han midt paa Vejen, upaaskjønnet og miskjændt, ombyttede Musernes Tjeneste med en Amtmandspost, i hvilken Han 1828 døde som en udmærket Embedsmand, uden at opleve nogen fuldstændig Udgave af sine Digte. Selv Riber, der neppe var en Stjerne af tredie Størrelse, fandt efter sin Død for sine Vers en Udgiver, og Staffeldt, der sikker hørte til Stjernerne af første Størrelse, har endnu Ingen fundet.

Næst Ewald og Rahbek var Tode den Digter, jeg længst har kjændt, fra Efterslægtselskabets første Dage, føl-

gelig ligesaa længe som Pram: den mest jovialske, lunefulde Mand. I den dybeste Kummer kunde Han ved en munter Gjenstand smile og lee. Han levede sin meste Tid i trange Kaar og fik først som Olding Korpus. Ulykkelig gift havde Han et Par venlige Børn, som vare hans Øjestene: Sønnen Didrik, der blev Doktor i Medicinen og Forfatter, og Datteren Agnete, der vel blev gift, men døde meget ung.

Endelig kjændte jeg fra 1787 af Edvard Storm, en ilde udseende, sygelig, men højst blid og venlig Mand, som tog sig meget af Ungdommens Opdragelse. Hans Yndling i Efterslægtselskabets Skole var Hjeronymus Laub, nu Præst i Frorup, som deponerede med mig, og for Rahbek, hvis Yndling Han en Tidlang ogsaa var, i nogen Tid skrev Theaterartikelen i Minerva.

Fra 1790 af kjændte jeg Malte Conrad Brun, hvis Digterværd ubegribelig næsten er glemt, uagtet hans Oder over Bernstorffs Død og Slaget ved Tripolis fortjene Sted iblandt vore bedste. Den talentfulde Digter blev siden En af Europas største Geografer. Han var i Samlivet ligesaa beskeden, som hensynsløst dristig i Egenskab af Skribent.

Til mine Ungdomsvenner hørte endelig Peter Horrebow Haste. Den elegiske Digter var en særdeles Ven af selskabelige Glæder og søgtes for sin blide Karakteer, saavelsom sine smukke Viser, af mange Kredse. I ældre Dage forlod Han Muserne for i Fyen at blive en dygtig Toldinspektor.

Paa en Maade Hastes Medbejler var Rasmus Fran-

kenau, nemlig til Kredsenes Yndest. Hans Sange aandede ligesaa megen Glæde som Haftes, men selv var Han, skjønt ogsaa behagelig, dog mindre Selskabsmand end Hiin. Han døde som Læge i Slagelse i sin bedste Alder, træt af Gjenvordighed.

En Tid Heibergs Fiende, som altid Christian Colbjørnsens Ven, var Frederik Gutfeld, mindre betydelig som Digter, end som Taler, og dette Sidste især ved det mundtlige Foredrag. Han var en aaben Karakteer og meget for selskabelig Nydelse.

Fra mine første Skribentdage nød jeg Werner Hans Frederik Abrahamsons Bekjændtskab og Yndest. Forfatteren af Min Søn om Du vil i Verden frem, Vi Alle Dig elske livsalige Fred og Være Fred med Eder Alle er megen Hæder værd. Størst var Abrahamson imidlertid som dansk Sproggrandsker, i hvilken Egenskab Han vel overgik selv Jakob Baden. Hans æsthetiske Domme ere derimod neppe frie for Ensidighed og Partiskhed, for Ex. imod Pram, vel ogsaa Tode. Sin Konge trofast hengiven, var Han en Ven af fornuftig Frihed. Skjønt født i Schleswig, bar Han en Uvillie imod Tyskerne, hvilken undertiden overdreves. Da Hegewisch, sikkert af Glemsomhed, ikke havde besvaret det Skandinaviske Selskabs Indbydelse til Medlem, kaldte Han det en Germanisme. Redelighed var Hovedgrundlaget i hans Karakter.

Fra 1794 af kjændte jeg P. A. Heiberg, der tilvisse har en høj Rang iblandt vore Digtere, saafremt uversifiserede

Skuespil altid ere Digte. Læs Hans Vonner og Vanner, Heckingborn, Virtuosen, Indtoget. Ogsaa har man kostelige Viser af Ham: Vor Klub er dog en herlig Sag og For ret os ved Jorden at fryde. Som Satyriker er Han sikkert En af vore Første. Derom vidne Rigsdalersedlens Hændelser og Sproggrandskningen. At hans Satire stundom var personlig, maa tilstaaes; men aldrig greb den ind i de private Forhold. Og da Han engang havde i en Fejde væltet sig ind paa den unge Tode, for at saare Faderen, gjorde Han en værdig Afbon. Var Han bitter, saa havde Han og de bittreste Fiender, og jeg har selv været Vidne, at En af disse, Christian Colbjornsen, paa Gaden ikke torde møde hans Djekast. Han var den gjæstfrieste Vært, i hvis Huus man fandt Falsen, Schwarz, Magens; ogsaa den falske Grouvelle. Han var for sine Venner en paalidelig Ven. Da Han skulde forlade Fædrelandet, skrev Rahbek i hans Stambog iblandt Andet:

For jeg igjen Dig til min Barm kan trykke,
For drømmer jeg ej meer om Borgerheld.

Underskrift: Din Medstrider og Medlider.

Af de Digtere, jeg i senere Dage kom i særdeles personlig Forbindelse med, var Ingen mig kjærere end Gottsche Hans Olsen, som kun Laugsaanden ikke satte paa rette Højde. Han skrev de kjærnefuldeste Districher, mangt et storre lærerigt Qvad: Aprils Krigssangen: Saa kæmped de Helte af anden April, og Edvard Colbjornsens Mindesang:

atter gik en Hædersmand til Hvile fra et lysende og baadfuldt Liv, hvilken fremkaldte mange Efterligninger. Ikke mindre hæderlig var hans Plads som populær Filosof. Hans Afhandlinger om Humanitet og Luxus ere ypperlige. Hans Kundskaber vare mangesidige. Han var Romersprogets Herre, og førte med J. E. Colbjørnsen en latinsk Brevveksling, hvoraf hans Andel fordunklede den saa beundrede Mesters. Af levende Sprog talede Han færdig fransk, engelsk og italiensk. I Filosofiens Literatur var Han vel bevandret, især som Statsfilosof udmærket. Skjønt Han aldrig tog juridisk Examen, havde Han grundig gjennemstuderet den danske private Ret, hvorom hans Exemplar af Nørregaard vidnede. Som Theaterdirektør var Han en skarpsindig Censor. Med al denne aandige Værd forenede Han det ædleste Hjerte. For at hjælpe Andre skillede Han sig ofte ved Ting, hvorpaa Han selv satte megen Pris, og bestandig var Han i sit Venskab, uagtet Lykken vendte dets Gjenstand Ryggen. Hans Huus var, som sagt, den behageligste Selskabskreds, som samlede Mænd af de forskjelligste Klasser, fra Overhofmarschal Brockenhuus af, indtil den yngste Skuespiller, og Forfattere af de forskjelligste Gemytter: Baggesen, Oehlenschläger, Ingemann og P. Wulff. Imedens de Ældre spillede Kort, dandsede de Yngre til Musik af En af hans Døttre. Gift med den fordringsfrie, oprigtige, huldе Elise Balle, Datter af Biskoppen, var Han Fader til sex Piger, Alle udmærkede enten ved Udvortes eller ved Talent. Faa Ligfølger have været anseeligere end hans.

Ogsaa Enevold Falsen gav, ligesom Heiberg, Bidrag

til Nordia; ogsaa Han var Digter, især Skuespilskriver. Hans snurrige Fættere og Dragedukken vare Originalarbejder af Fortjeneste. Desuden leverede Han mange Bearbejdelser. Af Ham ere: Gud Odin Han sendte Hermoder afsted og Til Vaaben see Fjenderne komme. Som populær Filosof havde Han vistnok ikke Gottsche Hans Olsens Læsning, men kom Ham dog nær, f. Ex. i Afhandlingen om Urbanitet. Ved hans Nedkaldelse fra Norge til Højesteret vandt denne Et af sine dueligste Medlemmer, som vist ikke agtede mindre paa Sagernes Fremstilling, fordi Han ved Bordet anvendte nogle af de overflødige Øieblik paa sine Theaterstykkers Udarbejdelse. Efter sin Opsendelse til Norge fattede den nidkjære Embedsmand snart en utidig Frygt for et rædsomt Ansvar og fandt Døden i Bølgerne.

Som Digter tænker man sig sjeldent Ove Malling. Han skrev imidlertid Skovbyggeren og Sangen: Hvor herligt, herligt gik det til. Og hvilken Veltaler var Han ikke! Hvilket Mesterstykke ikke blot for sin Tid var ej hans: Store og gode Handlinger, havde de kun været indskrænkede til det Halve! — Han var i sit Væsen en venlig og blid Mand, i sin Familie en elskelig Husfader, i Forretninger en let Arbejder. I den daglige Tale søgte Han vel efter Ord, men fandt og de mest passende. Jeg har kjændt Ham fra 1781 af og nød altid den behageligste Modtagelse. Det var utaknemmeligt, at jeg ikke nyttede hans Tilbud om at gjennemsee Haandskriftet til min Struensee, men jeg havde dengang ingen Tillid til Ham, da jeg troede

Ham indtagen for det Guldbergske Ministerium. Jeg burde have erindret, at Han i Statsraadet 1817 havde talet min Sag. En Egenhed var det, at Han i sine Breve underskrev sig: Ydmygst, hvilket vistnok er rigtigere end ærbødigst o. s. v.

Med Jens Zetlitz har jeg aldrig talet, men Breve har jeg faaet fra Ham, og Bidrag til Euphrosyne.

Ved Johan Nordahl Bruns Bispevielse hørte jeg hans gjennemtrængende Veltalenhed, og nogle Aftener derpaa spillede jeg hos daværende Kanselliraad, siden Etatsraad Thunboe, Lhombre med Ham og to andre nyskabte Bisper: Bloch og Sørensen.

Hvad endelig angaaer mit Forhold til Oehlenschläger, da begyndte jeg snart efter at hans Sol var fremstraalet, at gjøre opmærksom paa Pletterne i den, og tog siden Parti med Baggesen. Jeg veed mig imidlertid reen for alt misundeligt Hensyn, da jeg selv gik en anden Vej. Da, efter Baggesens Bortrejse, Nyerups Studenterjubileum skulde fejres, spurgte En mig, om jeg havde noget imod at Han bad Oehlenschläger om at underskrive Indbydelsen. Jeg svarede: ingenlunde, kun er det ikke værdt at anmode Ham om Underskrift som Medbestyrer, ved Siden af mig, som Baggesens Ven. Imidlertid underskrev Oehlenschläger, med den Ytring: at Han betragtede mig med andre Øine end Baggesen. Fra den Tid af holder jeg det Gamle for glemt. — Hans Kone har jeg, som anført, kjændt fra Barn af, og fandt i Hende og Fru Rahbek et vældigt Par Systre, af

hvilke Enhver udmærkede sig ved sine Fortrin og netop var mest skikket til at gjøre den Mand lykkelig, i hvis Lod Hun faldt. Jeg kan ved denne Lejlighed ikke nægte mig at lægge en Blomst paa deres Moders Grav. Fru Heger var den hjerteligste, interessanteste Kone, bar med Gudhengivenhed sit Kors, og viiste efter Evne, en forbausende Godgjørenhed.

Af vore Historikere har jeg kjændt foruden Nyerup, især Suhm, Kall, Sneedorff, Kjærulf, Engelstoft og Werlauff.

Suhm havde kjændt mig som Barn fra min Faders Huus. Jeg fornyede Bekjændtskabet i Anledning af hans Bibliothek. Her saae Han mig undertiden i Forværelset, hvortil hans Arbejdsstue førte. Han bød mig nu til sig, og jeg besøgte Ham ogsaa i Overød, med Nyerup. Han var det mest godlidende og gladsmilende Menneske, som kan tænkes. Der syntes at boe Himmelfred i hans Aasyn. Da jeg fulgte Ham til Graven, kunde jeg, formedelst Følgets Størhed, ikke naae længere end i Gaarden i Pustervig.

En sand Polyhistor var Abraham Kall, især dog Historiker, Græker, Mathemathiker; og saa sparsom Han var paa Skrifter, saa maadelig paa Lærestolen, saa ødsel og lærerig var Han ved mundtlig Meddelelse. Ogsaa var Han i ekonomisk Henseende meddelende, men efterlod sig dog en betydelig Formue.

Om Sneedorff har jeg forhen talet, og om Jørgen Kjærulf veed jeg blot, at Han var en retskaffen Mand, men om hvem det vel som Lærd hedder, at den har levet nok,

som levede for sin Tidsalder; thi Han har intet Værk efterladt sig, som trodser Tiden.

I Engelstoft, troer jeg, Fædrelandet kunde, efter Sneedorf, have fundet sin bedste Historieskriver. Det er beklageligt, at Han saa tidlig reves ind i Forretningslivet, hvorfra Han alt for silde trak sig tilbage. Hvad havde Saga ikke kunnet vente af Forfatteren til Bogen om Dronning Ingeborg? Ogsaa som Populærfilosof gav Han de bedste Forhaabninger i Skriftet om Nasionalopdragelse. Endelig har Han neppe sin Overmand som dansk Stylist. Læg hertil, at Han ogsaa har skrevet kostelige latinske Vers, saa fremlyser det, at Han har et mangesidigt Værd fra den videnskabelige Side. Som Menneske og Ven har jeg ikke seet Ham nær nok til at bedømme Ham.

Derimod har jeg seet Werlauff nær og havt mange Prover paa hans retsindige, velvillige Karakter. Ligesom i det Hele, saaledes isærdeleshed i den ældre og Middelalderens danske Historie holder jeg Ham for grundigere end Engelstoft, og vilde ønske at Han i saa Henseende understyttede denne ved en dansk Histories Udarbejdelse.

Ved Siden af Historikerne nævner jeg Statistikeren Frederik Thaarup. Han kaldes med Rette vor nyere Statistiks Skaber, med det Fortrin for Schytte, altid at anføre Hjemmelsmændene. Ingen har, som Han, nu i 45 Aar virket saa meget til vor Statskyndigheds Fremme. Ogsaa af Geografi og Statsøkonomi, samt ved Dagens Udgivelse vare hans Fortjenester sande. Paa Livets forskjellige Baner,

som Fuldmægtig i Rentekammeret, Professor i Statistiken, Foged i Norge, Amtmand paa Bornholm, Kommitteret i Generaltoldkammeret, Toldkasserer i Helsingoer, har Han stiftet Gavn. Ligesom Han med Pen i Haand stedse var den fredsommeligste Mand, i Fejder maadeholdende, saa er Han i Omgang høist elskværdig. Mangen Livets Storm har Han, tryg ved Selvbevidsthed og Gudhengivenhed, mødt med Digterens Ord: Stürme von Aussen, Ihr krümmt nimmer dem Biedern ein Haar.

Som Filosofer udmærkede sig i min Ungdom Riisbrigh og Gamborg, Christian Hornemann og Hermann Spleth, Berger og Birkner, Gudenrath og Schlegel.

Riisbrighs Læreforedrag var det mest gjennemtænkte og klare. Han gik uafladelig frem. Hans Hjerte var det ædleste. Han græd engang, fordi Han havde maattet give en Kandidat Nul. Da Nyerup var til anden Examen og ingen Rede kunde gjøre, vendte Riisbrigh sig til Tilhørerne med de Ord: jeg giver dog Kandidaten Laudabilis; thi jeg veed fra mine Examinatorier, at Han kan sine Ting.

Den retsindige Anders Gamborg gjorde i sin Tid mest Opsigt ved sin for de Dage frie Afhandling Nysa, hvorved Han paadrog sig nogle Gejstliges Forfølgelse. Han var Selvtænker, men ej uden Særheder, og heller ikke lyste Han ved Skarpsind. I sit Embede udmærkede Han sig ved den Samvittighedsfuldhed, hvormed Han af den Fattige ikke vilde modtage Honoraret for sine Forelæsninger.

Med Danmarks af alle Gode begrædte Christian Hornemann har jeg kun talet et Par Gange. Han var den kritiske Filosofies Anscharius her.

Udgaven af hans efterladte Skrifter blev egentlig besørget ved Herman Spleth, som snart derpaa fulgte Ham i Graven, uden at efterlade sig andet Minde end Erindringen i Venners Barm.

Fra Göttingen kjændte jeg Johan Erik Berger. Han forenede Blidhed med Kraft. Som Videnskabsmand hyldede Han Fichte og senere Schelling. Tilsidst blev Han Professor i Astronomien i Kiel. Hans Kone var en Datter af Christian den Syvendes Yndling Holck.

Til Filosoferne henregner jeg endnu Jakob Just Gudenrath og J. F. Schlegel, skjønt Begge egentlig Lovkyndige; men hvad er denne uden Filosofie? Fortrolig med sin Cicero, havde Gudenrath ogsaa studeret Montesquieu og Beccaria og Filangieri. Han var hjemme i sin Logik, derhos en fiin Kjænder af Romersproget. En ubøjelig Ven af Sandhed og Ret — værdig sit Navn af Justus — forstod Han ej den Kunst at gjøre Lykke. — Denne forstod desbedre hans Medbejler til det juridiske Lærerembede Johan Fredetik Schlegel. Dog banede Han sig Vejen til Lykke ved sande Fortjenester, ingenlunde ved Kryberie. Hans Naturret var Et af de første Forsog til den kritiske Filosofies Indførelse. Hans danske Statsret og juridiske Encyclopædie have stort Værd. Ogsaa som Statistiker begyndte Han at indlægge sig Fortjenester.

Anders Sandoe Ørsted har jeg før nævnt.

Iblandt de øvrige mange Lovkyndige, jeg har kjændt, var, foruden den forhen omtalte J. E. Colbjørnsen, hans Broder Christian, Frihedens Mand og Frihedsvennernes Helt, indtil Han selv fik Magten og saae dens Misbrug revset af Frihedens Venner. Han havde ypperlige Naturgaver, men ikke dybe Indsigter eller filosofisk Skarpsindighed. Det var mærkeligt, at næsten Ingen af vore Digtere fulgte Den til Graven, som de før havde kappets om at besynge.

Vel fulgte Lauritz Nørregaard, som Forfatter, mest en Wolff og J. E. Colbjørnsen, men som Docent besad Han en Klarhed, Mage til Riisbrighs og Winslows.

Lærdere var Magdalus Thestrup Cold, men Han læste for hurtig paa Lærestolen. Han efterlod sig, paa Doktordisputatsen nær, intet trykt Vidnesbyrd. Som Politimester havde Han ingen store Fortjenester. Men en frimodig Mand viiste Han sig ved sine Spørsmaal til Kanselliet i Anledning af Pressetvangsforordningen og fik snart selv Sæde i Kanselliet.

Det frommeste Hjerte forener Matthias Hastrup Bornemann med megen Flid og dyb Tænkning, men Han har altfor lidt Tillid til sine egne Granskninger.

Iblandt Lovkyndige, maa jeg, som min mangeaarige Velynder, nævne Overpræsident og Politichef Kjærulff, Kommandør af Dannebroge og Dannebrogsmand. Efterat have som Politiretsassessor antaget sig min Sag i literært Anliggende, har Han som Politidirektør og siden bestandig givet

mig mangehaande Prover paa sin Bevaagenhed. Jeg høitagter Ham, som en Landets og Kongens Ven, — justum et tenacem propositi virum — der, uden at ændse Mængdens Dom, handler efter sin Samvittighed, og forstaaer at forene Ordens Krav med Humanitet imod Lovens Overtrædere.

Af Læger har jeg kjændt særdeles Mange. I min første Barndom var Wilhelm Hennings, tilsidst Generaldirektør i Chirurgien, min Faders Huslæge. Han var saare omhyggelig for de Syge og, trods alle Miskjændelser af Ham, en høist jovialsk Mand. Engang sagde Han til mig om sine Forfølgere: de skal gjøre mig en Skade! jeg er fem og halvfjerdsindstyve Aar.

Efter Ham kom Elovius Mangor: den frimodige Fædrelandsven, men i sine Bedømmelser over politiske Skrifter neppe fri for Eensidighed. Han kaldte Callisen til Hjelp i min Faders Hælsot, men Døden var mægtigere end Lægernes Kunst.

Ogsaa i mit eget Huus kom i Nødens Øieblik Callisen til Bistand i de første Aar.

Vor første Huslæge var imidlertid Daniel Herholdt, den tænksomme Forfatter, som, i Forbindelse med Rafn og Viborg, gjorde sig et beromt Navn, uden dog at levere Værker af Omfang og Vigtighed, som Callisens.

Endnu mindre skrev Sylvester Saxdorff. Men denne fra sin tidlige Ungdom udmærket især som Fødselshjelper, skjønt og i Almindelighed som Læge, vidste ved sin rolige og sindige Færd at vinde de Syges Tillid. Han fulgte allerede som Dreng med

sin Fader den berømte Matthias Saxdorff til Qvinder i Barnsnød. Han vilde, ligesom alle mine Huslæger efter Ham, intet Honorar modtage og dog undslog Han sig aldrig for Bistand, naar det kneb.

Efter Saxdorff fulgte J. K. Jakobsen, som i Ordets egentligste Forstand var min Ven. Naar Han seent paa Aftenen forlod Selskaber, ilede Han i Sygdoms Tilfælde til mit Hus, og sit Venskab vedblev Han at vise mig under mine gjentagne Ophold i Odense. Hans Værd som Læge er almeenerkjændt. Det er en vægtig Anbefaling for dyrisk Magnetisme og Homoopathi, at de i Ham have en Ynder, ihvorvel jeg ikke veed, om Han helbreder homoopathisk.

Endelig blev Wendt min Huslæge, og ingen Mand skylder jeg saa Meget, som oprigtig, trofast Ven og Velynder. Ufortrøden besøgte Han min Familie i en Række af Aar i dens mange Sygdomme. Og Han var den, som ikke alene understyttede mig ved at være min Borgen, hvor det behovedes, men ogsaa gik til Øvrigheden og anbefalede mig, som rolig Borger. Allerede tidlig var Han en ypperlig Læge, som ved sit træffende Blik gav Utallige Helbredet igjen. Længe Fattiglæge, ansattes Han omsider som Overlæge ved Almindeligt Hospital, og bragte dette ved sine utrættelige Bestræbelser til en Højde, som har vundet Agtelse i Europa. Hans Konge betegnede sin Yndest for og Tillid til Ham ved flere vigtige Ansættelser: Revisorembedet ved det militære Medicinalvæsen og Stabskirurgikatet ved Armeen, saavelsom Udnævnelse til Professor og Rang med Oberstlieutenanter, samt baade Guld-

og Sølv-Korset. Højskolen i Kiel hædrede Ham med Doktorgraden. Flere Videnskabersselskaber optoge Ham til Medlem. Sine mange Embeder uagtet, har Han leveret endel høist gavnlige, trykte Arbejder, ogsaa i Botanik. Fortrolig som med Farmakologie, saa med Chemie, opdagede Han Sammensætningen af chaldarisk Ærts og meddelte en fattig Kunstner Opdagelsen. Til alt Dette kommer, at Han, en Aandsbroder af Tode, ogsaa ved lunefulde Sange har opmuntret selskabelige Kredse. Imidlertid sees Han aldrig, hvor det gjelder blot Forlystelse. Sin Glæde søger Han hos sin Familie og i sit Museum, hvor Han tilbringer den sene Aften og den aarle Morgen, medens den hele Dag er opofret til Hospitalets og Stadens Syge. Men ikke nøjet med at helbrede, hjelper Han den Trængende af egen Formue. Ingen Læge, ja ingen Videnskabsmand, anvender Mere, end Han paa at anskaffe sig de nyere Arbejder i Faget, hvorfor Han og ejer En af de betydeligste private Bogsamlinger i Landet.

Var Giesemann neppe nogen Læge af udbredte Kundskaber, saa besad Han dog et træffende Blik og rigtig Dommekraft, var omhyggelig ved Sygesengen og uegennyttig i sin Praxis, ogsaa foredrog Han tydelig og behagelig det, Han vidste.

Ikke mindre redebon til at hjælpe den Fattige end den Rige var den ypperlige Saarlæge Winslov, ligesom Saxdorff, et hædret Navns værdige Arving.

Med Colsmann blev jeg Student. Han var et middelmaadigt Hoved, men blev dog ved Flid første Indkaldte til anden Examen. At Han ægtede en Datter af Callisen

bidrog maaskee til at skaffe Ham ikke alene nogen Praxis, men endog et Professorat, saa Han kunde ende som Generaldirektør i Chirurgien. Efter hans egen Tilstaaelse skyldte Han især min Opmuntring, at Han som Student blev ret flittig og stræbte efter Palmen.

Iblandt Lovkyndige har jeg endelig ogsaa kjændt Johan Bærens. Han gjorde Nytte ved hvad Han leverede, ej blot til Lovkyndigheden, men til dansk Sproglære, Naturtheologie, Mythologie o. s. v.; kun arbejdede Han vel hurtig. Jovrigt vare vel hans Fortjenester størst af Fattigvæsenet.

Af Sprogkjændere nod Christian Rasmus Rask Europas Agtelse som stor Lingvist, Han var imidlertid ogsaa hartad kun det, og behandlede Sprogene næsten kun fra den grammatiske og lexikalske Side, uden at ændse Filosofie og Æsthetik. Ogsaa i de ovrige Videnskabsfag var Han ej hjemme, uden maaskee i Oldtidens Historie.

Et Par med det græske og romerske Sprog, saavelsom med Modersmaalet, fortrolige Lærde af min Kreds, ere Søren Nicolai Johan Bloch og Niels Lang Nissen, begge Mænd af Fortjenester, baade som Skribenter og Embedsmænd. Den Første har tillige skrevet læseværdige Ting over Opdragelsen. Som Theolog har Han stillet sig paa Rasionalisternes Side.

En dygtig Filolog var Peter Bergenhammer, der døde som Overlærer ved Odense latinske Skole, men næsten intet skriftligt Minde om sin Indsigt efterlod sig, undtagen en lunefuld Klage fra Bogstavet Q over dets Tilsidesættelse.

Han var en hengiven Dyrker af Bachus, men efter selv de rigeste Offere gik Han efter faa Timers Søvn i sin Skole, hvor Han, agtet og elsket af alle Lærlinger, ypperlig passede sin Dont.

Som Pædagog maa her ikke glemmes Pestalozzianismens Apostel Christian Strøm, nu Præst i Kregume, En af de blideste og i Selskabslivet behageligste Mænd. Han var forfalden til Rejser, og jeg kjænder ingen Mand, i hvem man kunde have fundet en behageligere Rejsefælle. Som Taler har Han udmærkede Gaver.

Det lyseste Hoved og den blideste Karakter var bleven Ole Hjeronymus Mynsters Del; og hans tidlige Død, 1818, var et sandt Tab for Videnskaben, saavelsom for alle dem, der kjændte Ham.

Ikke kan jeg slutte Rækken med nogen Værdigere, end Degen, Polyhistor som Kall. Han var især Mathematiker og Filolog. Og ikke blot i de lærde Sprog var Han stærk; saaledes som man ogsaa veed om Kall — saa stærk, at Han endog skrev græske Vers — men Han kunde skrive Tysk, Fransk, Engelsk, Italiensk og Russisk. — Det var beklageligt, at saadan en Mand skulde trykkes saaledes af Næringssorg, at Han tilsidst vilde have bortspillet sin gode Bogsamling ved Lotteri.

Af Kunstnere var Thorvaldsen, som anført, min Ungdomsven. Hans Jævnaldrende, Flindt, stak min Kone og mig i Kobber. Han syntes engang i sin Kunst at staae ved Siden af Thorvaldsen. Men nu giftede Han sig med

en svensk Froken, rejste ikke udenlands, fik Næringssorg, søgte sin Trøst i Flasken og døde i Fattigdom.

Kammerraad Holsts Svoger, Kobberstikker Angelo, modtog mig med Venskab i sin Familiekreds.

Af de ældre Kobberstikkere skjænkede jeg den venlige, beskedne Clemens min Hojagtelse ogsaa som Menneske.

Ved Skueladsen havde jeg mange Bekjændtere og faa Venner. Til disse hører i første Række Madame Lange, nu Spindler, der er gift med en oprigtig Ven og Landsmand af mig. Fra sin tidlige Ungdom af var Hun en talentfuld og almenyndet Skuespillerinde. Iblant Hendes Roller, fra den barnlig-naive Gurli af, udmærkede sig den gamle Hexes i Roverborgen, hvilken, skjønt i fuldkommen Modsætning til Hendes qvindelige Gratie, var et Mesterstykke, sikkert uovergaaet paa nogen Skueplads. Hendes gjæstfrie Modtagelse og vittige Samtaler gjøre mig endnu Hendes Huus til et kjært Tilflugtsted. Hun har i Livets afvexlende Stillinger vidst at bevare Kraft og Munterhed.

I de sidste Aar omgikkes jeg med Gjelstrup, der, efterat have forladt den af Ham prydede Skueplads, ganske opoffrede sig til Landskabsmalerie, og som, idetmindste for en halv Snes Aar siden, var den eneste danske Maler, af hvem der fandtes Noget paa Moltkes Billedgallerie. Rahbeks sidste Arbejde, faa Uger før Hans egen Død, var hans Nekrologi i et af vore Blade.

Endelig bør jeg ikke glemme mine Syskende. Min ældste Broder Christen Georg hensov, kun 50 Aar gammel,

til stort Tab for en talrig Familie, af hvilke en Søn og en Datter snart fulgte Ham i Graven. Det var Kongens egen Tanke, ikke nogen Indstilling, som gav Ham Ridderordenen; thi som Toldinspektør vare Hans Fortjenester sjeldne. Skjønt Han i dette Embede havde store Indkomster og var Exekutor ved Rejersens Fond, heller ikke levede overflødig, efterlod Han sig dog for sin store Families Skyld ingen Midler.

Min næste Broder Johannes Nicolai stræber endnu med hvilelos Arbejdsomhed, og giver det stolte Billede af en kraftfuld Mand i Kamp med en forfølgende Skjæbne. Efter at have fraſagt sig Prokuratorembedet og opgivet Bogtrykkeriet, har Han som Forfatter viist, at Han med det fortroligste Kjændskab til Lovkyndigheden forener en moden Indsigt i Tysk, Engelsk, Fransk og Italiensk.

Ikke mindre Helt paa Livets Bane er min Broder Dr. med. Marcus Gerhard i Flensborg, som, upaaskjønnet af de Rige, ufortrøden vedbliver at være de Fattiges Hjelper. Hans Løn, hedder det, er Guds Velsignelse. Og En af Byens Damer sagde engang: Hvorledes vilde det gaae de Fattige, naar de ikke havde Høst. At Han var Suadicanis Yndling, er Ham et Vidnesbyrd. — Begge disse mine endnu levende Brødres Venskab har forsødet mig mangen Kummer i Livet.

Andreas Petrus blev som Birkedommer paa Færøe rørt af et Slagflod, som bortrev Ham paa Stedet. Han forenede god og fast Villie. Som Militær var Han særdeles yndet af Prinds Wilhelm, som Dommer højt agtet af sine

Omgivelser. Han bode idet Han ventede endelig at see sin Fjernelse ud til Vesterhavet endt.

Endnu tidligere forlod, som forhen meldt, Frederik Barisien Livet, men efterlod i min Barm et evigt Savn.

Af tre Systre mistede jeg En i Hendes første Aar: Mille, som spæd, var saa smuk, at Hun kaldtes Vorbilledet. Men efterat være skamskjændet af Kopperne, havde Hun den Ulykke i en Alder af tre fire Aar at falde fra et Høeloft ned i en Krybbe, hvorved Hun brækkede Rygraden. En Pukkel voxede ud baade for inden og for uden og endte efter nogle Aar Hendes jammerlige Liv.

Min ældste Syster Elise blev gift med Andreas Frederik Beyer, en Søn af Provst Peter Grove Beyer. Han havde studeret Theologie og var af Grev Knuth kaldet til Præst, men kom ej til at tiltræde Embedet, fordi Patronen forud havde kaldet en Anden, som vel havde fraſagt sig Kaldelsen, men maatte igjen modtage den, da Kaldsrettigheden ellers var falden til Kongen. Beyer lagde sig nu efter Sukkerkogekunsten og blev Sukkerraffinador. Siden drev Han som Grosserer en betydelig Handel og havde en Tommerplads udenfor Vesterport. Men Uheld nødte Ham til at opgive sin Handel. Han kjøbte derefter et Par Bøndergaarde og lod opføre en Molle. Den dygtige Theolog er nu en dygtig Landmand, saare forstandig og tænksom. Fader til ti levende Børn er Han i sit Hus den elskværdigste Mand.

Min tredie Syster Anna Birgitte er Enke efter Secreteer Irenæus Ravn, En af de aabneste og hjelpsomste Ka-

rakterer. Et Slagflod rev Ham i Aaret 1826 bort fra Kone og fem Børn. Ingen viiste sig mere redebon end Han til, endog uopfordret, at vise mig den yderste Tjenstvilligheb.

Jo længere jeg kommer frem, des flere Velgjørere og Venner erindrer jeg. En af de Ypperste iblandt Hine var Kammerherre Berndt Anker, Kjøbmand i Christiania. Udmærket som Taler, var Han det og som Fysiker, i hvilken Egenskab Han deroppe, ligesom Hauch her, holdt talrig besøgte Forelæsninger for begge Kjøn. Med lidt Forfængelighed forenede Han det ædleste Hjerte og den beredvilligste Godgjørenhed. Mig understyttede Han efter et kort Bekjændtskab med mig, som Sekreteer ved Skandinavisk Selskab, med 500 Rdr. De oversendtes med et Brev, der sluttede: „Mine Tanker avle Taarer. Tusinder skrige (ved Hans Brug i Mos) om Brød og jeg kan ei give dem det. Pitt og Paul jage Skibene, som skulde bringe Korn, fra vore Kyster. Levvel og bedre end Deres Anker". Som Olding elskede Han reent og varmt.

En anden Velgjører var Brandmajor Kirkerup, som til Bryllupsomkostninger forstrækkede mig ligeledes 500 Rbd., uagtet Han kun eengang før havde talet med mig.

At jeg saa tidt har mældet om Pengetrang og Pengehjelp, har ikke sin Grund i nogen Kjerlighed til Penge; men fordi jeg troer at burde paaskjønne den Beredvillighed, hvormed jeg, frem for saa Mange, blev understyttet.

Endelig bør jeg endnu ikke glemme Boghandlerne, en

Klasse, med hvilken jeg har havt meget at skaffe. Iblandt de Hedengangne fandt jeg et Par deltagende Venner i Simon Poulsen og Schubothe, hvilken Sidste fældede Taarer, da Han engang troede mig i Fare. Om Poulsen har jeg talet.

Et Par andre brave Afdøde vare Ludwig og Lynge. Gall har jeg nævnt.

Af nu Levende har jeg arbejdet længst og mest for Beeken, en driftig Mand, som med Velvillie modtog mine Arbejder og viiste mig venskabelig Tillid. For Berlingerne redigerede jeg en Tid Statstidenden. Thiele gav jeg Bidrag til Aftenposten. Schultz og Elmqvist forlagde eengang hver en liden Bog af mig. For Bonnier skrev jeg adskilligt. Den, der holdt ud til Enden, var nærværende Bogs Forlægger, Steen, hvem jeg alt forhen har ydet min Tak. —

Jeg optager igjen den slupne Traad af Fortællingen om mit Liv og gaaer tilbage til 1821. I dette Aar arbejdede jeg især for Beeken. Hos Ham udgav jeg et Hæfteskrift, som under Titel af Politik og Historie leverede interessante og kuriose Dokumenter af den danske Historie og Udtog fra fremmede Skrifter. Det erholdt Bidrag af G. L. Baden, Nyerup o. Fl. og naaede fem Bind, hvoraf det Sidste tillige, for at begynde en ny Række, fik Titel af Tiden. Dernæst leverede jeg de fleste og vigtigste Bidrag til det af Beeken selv redigerede Ugeblad: Statsvennen. Endelig begyndte jeg ogsaa, om jeg ei fejler, i dette Aar paa Beekens Forlag et Ugeblad, der under Navn af Spogefuglen inde-

holdt morsomme Anekdoter og vittige Indfald. Desforuden udkom i dette og de næst følgende Aar fra min Haand hos Ham adskillige Skrifter. Deriblandt vare en Udsigt over Gustav den Fjerdes sidste Regjeringsaar, og en Større over Historien af den svenske Revolusion i 1810, et Udtog af Eggerss tyske Verk under samme Titel. I Korthed beskrev jeg, især efter Lechzen, Caroline Mathildes Levnet fra Hendes Landsforviisning af, efter Aviserne den engelske Dronning Carolines Historie, og efter et gammelt tysk Skrift Hendes Oldemoder, Prinsessen af Celles. Næsten alle mine Arbejder vare i den Tid Beekens Artikler. Dog udgav jeg en kort Tid hos Steen et Ugeblad: „Morgenbladet", hvortil Baggesen, Dampe, Liunge, Nyerup, Sander o. Fl. leverede Bidrag.

En Del af min Tid opoffrede jeg paa at samle Stof til en Historie af Struensee og Hans Ministerium, paa Schubothes Forlag og havde allerede udarbejdet en stor Del deraf, da Haandskriftet ved en Tjenestepiges Skjødesløshed blev tilintetgjort. Jeg maatte derfor begynde forfra og saae saaledes Udgivelsen et Par Aar forhalet.

Men nu indtraf en afgjørende Tidspunkt i mit Liv. Min Kone, der med mig deelte saa mangen Gjenvordighed, havde imidlertid fattet en fremmed Tilbøjelighed, hvilken Hun ej kunde bevinge. Jeg bar, hvad jeg ikke kunde forandre, og samtykkede i at miste Den jeg fra Hendes tidligste Ungdom, i tyve samfulde Aar havde elsket, og med Hende vore fire yngste Børn, for en stor Del ogsaa den næstældste Søn, for-

saavidt Han blev hos Moderen. Den Ældste derimod, min evig kjære Jørgen, forlod mig ikke, men ledsagede mig til min Broder Markus Gerhard i Flensborg, af Hvem vi med aabne Arme modtoges. Omhyggeligheden for os delede med Ham Hans forstandige Kone, og tre venlige Børn forskjønnede Huslivets Glæder.

I Flensborg var jeg temmelig blottet for literære Hjelpemidler og arbejdede derfor kun lidet. Men en behagelig Nydelse havde jeg i Forestillingerne af et Skuespillerselskab, jeg troer: det wollbrückske, hvilke undertiden ej vege den kjøbenhavnske Skuepladses. Iblandt mine Bekjændtskaber her erindrer jeg med Glæde, foruden min Broders Svigerforældre, Maler Helms og Hans Svoger, Organist Poulsen, Skolelærer Sørensen, min Broders Huslærer, som i sin bedste Alder døde for nogle Aar siden, Kontrollørerne Thams og Møller; Senator Andresen, en ganske heldig Lejlighedsdigter; Konrektor, nu Professor, Wolff; Apotheker Schönherr, Pastor Schytte o. Fl.

Med min Broder foretog jeg mig undertiden Landfarter, dels til syge Bønder, dels til hans Venner, deriblandt især Herremanden Wasmer paa Binenbeck, en dygtig Landmand, Husfader til en venlig Familie, og Justitiarius Jaspersen paa Østergaarde, ved Havet, en indsigtsfuld Oldgrandskter, Samler af sjeldne Dyr.

I December rejste jeg igjen fra Flensborg, hvor jeg efterlod min Søn, for at Han der skulde under min Broders Vejledning lægge Grundvold til det lægevidenskabelige Stu-

dium, hvortil Han havde besluttet sig. Paa Vejen til Kjøbenhavn opholdt jeg mig nogle Uger i Odense, overøst med Gjæstfrihed og Venskab af Regimentschirurg, nu R. af D., J. K. Jakobsen. Efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn fortsatte jeg Udarbejdelsen af min Struensee, understyttet især ved Suhms haandskrevne Dagbog for Aarene 1766—1775, som Nyerup laante mig.

Imidlertid vendte jeg ved Paaske 1823 tilbage til Flensborg, hvor jeg glædedes ved Gjensynet af Søn og Broder. Men snart droge Jørgen og jeg til Kiel, hvor Han vilde have studeret; dog kun faa Dage bleve vi der, fordi Han ej fandt sig endnu moden til Universitetet. Hertil kom, at min Broder, Kaptejn Andreas Petrus Høst, forfremmet til Birkedommer paa Fanoe, med Kone, ventedes at ville lægge Vejen over Flensborg til sin Bestemmelse. Hans Møde gav os tre Brødre glade Dage, men snart forsvundne!

Da jeg saae, at hverken min Søns Studier eller mine Arbejder kunde fremmes vedbørlig i Flensborg, droge vi i Efteraaret tilbage til Kjøbenhavn. Vi lagde Vejen over Svendborg, hvor Pastor C. V. Heber, Justitsraad P. H. Hastem. Fl. gjorde os Opholdet behageligt. Paa en Udfart til Skaarup fornyede jeg et gammelt Bekjændtskab med Seminariets Forstander, den værdige Amtsprovst Wedel, og mødte min Broder Christen Georg med Familie paa en Forfriskningsrejse. I dette Selskab var jeg en Eftermiddag paa Langeland. Ikke mindre kjært var det mig, paa Skjoldemose at gjensamles med Betty Berg, født Hensler, som jeg i

snart tredive Aar ikke havde seet. Hun vandt slux min hele Hengivenhed ved Godhed, Ynde og Dannelse. Hendes Mand er en udmærket Landmand; alle Børnene særdeles elskværdige.

Da vi vare komne tilbage til Kjøbenhavn begyndte min Søn at høre chirurgiske Forelæsninger, og jeg fuldendte paa Schubothes Forlag min Struensee og Hans Ministerium i tre Bind. Da de to Bind vare trykte, sendte jeg nuværende Exc. Generallieutenant von Bülow dem, med Bøn at forelægge Hans Majestæt, da i Jylland, dem til allernaadigst Samtykke. Jeg fik intet Svar. Efter tredie Binds Fuldtrykning lod jeg dette følge med den Bemærkning, at jeg ansaae Tausheden for Samtykke. Endelig overskikkede jeg Bülow selv et Exemplar, hvorhos jeg yttrede, at jeg nu lod Bogen komme ud, som formentlig bifaldet. Han takkede mig for Gaven. Bogen kom ud; og selv de, der ivrigst havde fraraadet mig dens Udgivelse, f. Ex. Johannes Bülow paa Sanderumgaard, erkjændte, at jeg havde sejlet Skjærene heldig forbi. Schubothe havde saadan Afsætning, at Han det Aar blev de andre Boghandleres Kreditor, istedenfor at Han plejede at være deres Debitor. Doktor Gustav Ludvig Baden priste Indledningen som et Mesterstykke, men, idet Han hyldede Juliane Maries Parti, haanede Han Struensees Forsvarer, som Struensee selv. Siden sagde Han mig den Behagelighed, at Han havde ønsket Struensee mig til Defensor, istedenfor Uldal. Professor P. E. Müller, siden Biskop, recenserede Bogen i Literaturtidenden, vel kølig, men dog ikke uden Erkjændelse af dens Værd.

Da Struensee var udkommen, begyndte jeg for Beeken at udarbejde et lignende Verk over det Guldbergske Ministerium, men da jeg ikke her, skjønt erkjændende Guldbergs Fortjenester, skrev saaledes con amore, heller ikke havde saa rige Kilder, gik jeg kun langsomt frem og bragte det ej længer end til tre trykte Ark. Derimod forfattede og fuldendte jeg i Vinteren 1824—25 paa samme Boghandlers Forlag Korfits Ulfelds og Hans Leonora Christinas Levnet, men hvortil jeg havde intet andet end trykte Hjelpemidler. Bogen blev aldrig bedømt i Danmark, men af den stemmeberettigede Estrup i Sorøe erklæredes den mundtlig for at indeholde en fuldstændig Samling af hvad der havdes trykt om det mærkværdige Par. Den blev tilegnet Mæcenas Bülow paa Sanderumgaard, som derefter meddelte mig et Par af Ham selv affkrevne Breve fra Leonora, hvilke jeg lod indføre i Ugeskriftet Aftenbladet. Paa Tysk blev Bogen, med nogle Forandringer, oversat, jeg troer, af en Præst, Paulsen i det Schlesvigske, men som aldrig havde den Artighed at sende mig noget Exemplar deraf. — Ligesom jeg i meerbemeldte Skrift efter Evne stræbte at stille Leonoras Englestikkelse i Lys, saaledes søgte jeg og at vise Hendes Mand fra en mindre mørk Side, end de Fleste af vore Historieskrivere have fundet for godt. Desuden troede jeg at burde, i Et af Sekreteer Liunges Blade, opstaae til Begges Forsvar, ikke blot imod en tysk Romanskrivers Løgne imod Dem, men imod Oehlenschlägers ubesindige Efterstnakken af Dinas nederdrægtige Beskyldning om Giftblanderie. — Endelig lagde jeg

i et af mig nogle Aar efter begyndt tyft Maanedsſkrift: Nordiſches Muſeum, Leonoras Levnet paa Ambolten igjen, men da Muſeum med andet Hæfte ophørte, blev ogſaa den omtalte Artikel afbrudt, for ikke mere at optages. Ulfeldts Skamſtytte ſtaaer i Kjøbenhavn, men denne Stad har ingen Æreſtytte, enten for Griffenfeldt eller A. P. Bernſtorff eller Peder Oxe, eller Niels Juul, eller Daniel Rantzau, eller Danneſkjold Samſøe, eller Holberg, eller Ewald, eller Suhm o. ſ. v. o. ſ. v. — En Prinds har paa Jægerspriis reiſt Mindesmærker over Danmarks Hojfortjente, men ſom ſtaae uændſede fjernt fra Hovedſtad og Landevej. Bondefriheden har af Statsborgere faaet ſin Stytte paa Veſterbro, men ſom, omgiven af fire ſkjønne Marmorbilleder, ſelv ikke upaſſende, af Riegels, blev ſammenlignet med en Pibekradſer. Ogſaa have Private ſat Stene Hartvig Bernſtorff, Rahbek og mange Andre til Minde. Men ingen over Georg Høſt, Jacob Baden, Baſtholm, Cornelius Krieger, Pram, Baggeſen, Nyerup. Saa lidt retfærdig er Menneſkenes Dom ogſaa efter Døden! Dog, ſom det om den i Bolgerne Omkomne hedder: „Af Himlen bedækkes, Hvo Urne ej har", ſaa gjelder det om hver værdig Hedengangen, at Savn af Monument er intet Savn.

Profeſſor Zacharias Eberhard Munck af Roſenſkold, havde i den ſenere Tid aarlig opholdt ſig kortere eller længere Tid i Kjøbenhavn. Den 18 September 1825, en Mandag Eftermiddag, forefandt jeg ved Hjemkomſten i min Bopæl fra Ham en Seddel, hvorpaa ſtod: i Morgen reiſe vi til

Sverige. Han meente ved vi sig selv. Jeg vilde gjøre det bogstavelig sandt. Derfor ilede jeg op paa Politikammeret og tog Pas, saa ud paa Toldboden og indtegnede mig til følgende Dags Paketbaad. Næste Morgen inden Klokken Otte stod jeg paa Skibet hos Rosenskold. Her saae jeg ligefor mig den guddommeligste Engel, jeg nogensinde saae, som jeg aldrig glemte, aldrig kan glemme. — Efter tre Dages Ophold i Lund drog jeg tilbage til Kjøbenhavn. Klokken Sex om Morgenen forlod jeg Lund, for Klokken Otte var jeg ombord i Malmøe, Klokken halv Tolv omfavnede jeg paa Kongens Nytorv min kjære Georg. I en Tid af sex Timer havde jeg besøgt to ved Havet adskilte Universitetsstæder.

En fjorten Dage efter min Tilbagekomst til Kjøbenhavn ansøgte min Kone om Skilsmisse, med Ret til at gifte sig igjen. Vi mødtes for Magistraten. Jeg samtykkede, med Forbeholdenhed af min Ret til ligeledes at gifte mig paa Ny. Hun bevidnede mig, da jeg fulgte Hende til Vogns, sin Erkjændlighed for min Færd imod Hende fra Hendes tidlige Ungdom af. Vi have siden aldrig talet sammen. En liden Udfart med Georg til Krebshuset og Soro skulde tjene til Adspredelse.

Imidlertid begyndte jeg i Forening med min Broder Johannes Nicolai et tysk Ugeblad: Aus und für Kopenhagen, men som kun naaede otte Nummere. Fire Aar efter begyndte jeg det, først, 1796, af Steffens og mig, siden, 1829, af min Broder Marcus Gerhard og mig tilsigtede Maanedsskrift: Nordisches Museum, men kom, af Man-

gel paa Understyttelse, ikke længere end til andet Hæfte, skjønt det modtoges med Bifald af nogle Kunstdommere, deriblandt J. C. Lange, til Et af hvis Ugeblade jeg forhen havde leveret Bidrag.

Foraaret efter Skilsmissen fra min Kone rejste jeg atter med min Georg, som jeg nu troede moden for Universitetet, til Kiel. Men her erklærede Han mig, at Han ingen Lyst havde til Lægevidenskaben. Vi droge derfor snart til Flensborg, hvor Han nu bestemte sig for Bogtrykkerkunsten. For at Han kunde lære denne, begave vi os til Odense, hvor Han begyndte Læretiden hos min gamle Ven Iversen; men da denne ikke havde andet at trykke end Avisen, vare Fremskridtene ringe. Jeg formaaede derfor, ved Justitsraad Fleischers Bistand, Overkrigskommissær Elmqvist i Aarhus til at modtage Ham. Efter sex Ugers Ophold i Odense lagde vi Vejen over Bogense til Aarhus; men i Bogense maatte vi for en min Søn paakommen Sygdom tove fjorten Dage, i hvilke vi nøde Velvillie af Sekreteer Brünnich, Lægen Larsen, Apotheker Hansen o. Fl. De tolv Mile fra Bogense til Aarhus i en aaben Baad, styret af een Mand, tilbagelagte i tolv Timer, gave den behageligste Sejlads. Af Elmqvist modtoges vi med aabne Arme. Fleischer var fraværende. Aaret derpaa fornyede jeg mit Besøg i Aarhus, hvor jeg da tog ind til Fleischer. Ligesom Hidrejsen var farlig og Storm tvang Dampskibet til at lægge for Anker ved Hesselø en i atten Timer, saaledes havde jeg nær endt mine jordiske Rejser, da jeg vilde tilbage; thi, som jeg om Aftenen kom

for ilde til Toldboden, havde Dampskibet allerede lettet, men laverede i Havnen. Jeg sprang i en Baad. Den kantrede, og jeg, saavelsom begge Matroser, styrtede i Bølgerne. Tre Gange var jeg nede, dog, næst Gud, reddede mig min Georg, Justitsraad Fleischer og Gjæstgiver Schucani.

Imidlertid havde jeg paa Tysk omarbejdet min Struensee og udgav den i to Bind hos Schubothe. Adskilligt var bortskaaret, Noget rettet, Meget tilføjet, især ved Hjelp af Suhms Dagbog fra 1766—1775 og de haandskrevne Kabinetsprotocoller fra 1772 til 1784. Omarbejdelsen modtoges med Bifald og endnu otte Aar efter anmeldtes den saare fordeelagtig i et tysk Tidsskrift.

Da min Georg havde fuldendt sine Læreaar, St. Hansdag 1828, gik jeg Ham i Møde til Korsøer, hvor jeg omfavnede Ham og min Christian, Fuldmægtig hos Amtsforvalteren i Nyborg. I Slagelse efterlod jeg Georg, som Svend hos Magnus, og gik tilbage til Kjøbenhavn, hvor vi atter, for en kort Tid, samledes. — Min senere Skjæbne være det Fremtiden forbeholdet at beskrive.

Siden 1829 har jeg mistet min dyrebare Moder, som hensov i Januar 1833, og min højtelskede Georg, som gik til Nyyork. Min Christian er endnu i Nyborg, gift med en fortræffelig Kone: Sophie Scalburg, og Fader til to nydelige Børn. I Kjøbenhavn leve min Broder Johannes Nicolai og min Syster Anna Birgitte salig Ravns, tæt ved Kjøbenhavn min Syster Elise Beyer, i Flensborg min Broder Markus Gerhard Høst.

Endnu vedføjes nogle Træk til Skildring af en og anden i de foregaaende Ark omtalte Personer.

Den huslig ulykkelige Tode hørte engang Kant benævnes den Store. Det kan Han ikke være, tog Han Ordet; thi Han er ikke ulykkelig gift. — Da Han, efter en af Ham, som Rektor magnifikus, holden Tale, nedsteg fra Kathedret, loe man. Hans Kone havde glemt at tage Assistentshusfedlen af Hans Kjole.

Den ædle Peter Christian Abildgaard var tillige saare klog. Da jeg ønskede en Velynder af mig optagen til Medlem i Skandinavisk Selskab og desangaaende henvendte mig til Abildgaard, som Formand, erklærede Han sig derimod. Jeg samlede nu, Ham uafvidende, Stemmer, og da, ved Foretagelse af Valg til en ledig Plads, Stemmesedlerne aabnedes, lode alle paa min Velynder. Jeg sagde da til Abildgaard: jeg havde troet Ham at være derimod. Jeg mærkede, svarede Han, at Manden dog kom ind. Hvorfor skulde jeg da modsætte mig? Det vilde have været spildt Arbejde. Kort efter skulde en Kommittee nedsættes og Abildgaard foreslog da Manden til dens Medlem. — I Videnskabernes Selskab havde Han foreslaaet En til Medlem for den fysiske Klasse. Dennes Medlemmer, som stemmede mundtlig, gave Ja. Men Abildgaard troede sig befojet til at antage, at Endel af dem vilde stemme imod i et almindeligt Mode, hvor Stemmerne gaves skriftlig, uden Navn. I dette gik Han derfor samtlige Klassens Medlemmer forbi med de Ord til Enhver: Deres Stemme behover jeg ikke; den har jeg.

Min Ven Sveistrup forenede de mangesidigste Kundskaber, i døde og levende Sprog, Filosofie og Lovkyndighed, Anatomie og Botanik, var heller ikke uden Digtertalent. Nedkommen fra Norge efter dettes Forbindelse med Sverige, søgte Han om Pension, beraabende sig paa, dels at Han ingen anden Konge vilde tjene, end Danmarks, dels at — Hans Kone ikke huede Norge. — Af Literaturlexikonnet veed man, at Han efterhaanden var Translator i otte Sprog, Lieutenant (læg til: Assistent paa Feltpostkontoret) og Notarius publikus, hvortil endelig kom Pensionist.

En ikke mindre afvexlende Skjæbne havde Bredo Henrich von Munthe af Morgenstjerne. I sit et og tyvende Aar Assessor i Hof- og Stadsretten, blev Han i sit otte og tyvende Højesterets Advokat, men mistede i sit trediivte begge Poster ved en Højesteretsdom, formedelst nogle Forsømmelser i Behandlingen af Vidnesager, Han efter Indtrædelsen i Højesteret havde paataget sig at udføre. Assessor Bærens meente, at hver Forsømmelse kun egnede sig til Mulkt, og at adskillige Mulkter sammenlagte gave kun — en større Mulkt. Morgenstjerne rejste nu til Lübeck, hvor Han, en god Landmand, forpagtede en Herregaard et Par Mile derfra, men maatte snart formedelst Vanheld forlade den igjen. Han blev nu Violinist ved et Skuespillerselskab i Bremen, og kaldtes derfra som Hertugens Kammermusicus til Oldenburg. Men i det Samme berøvedes denne af Napoleon sin Suverænitet og maatte indskrænke sig, deriblandt afskedige Morgenstjerne. Under Navn af Carlsson gav Han nu Koncerter i West-

phalen og Holland, indtil i Amsterdam, hvor Han blev syg. Efter Helbredelsen tog Han herfra med et svensk Skib til Skaane, kom saa igjen til Kjøbenhavn. Her fik Han en Huslærerpost i Mos, hvor Han, som man af Literaturlexikon seer, siden anlagde et Underviisningsinstitut, som Han senere forflyttede til Christiania. Saa blev Han efterhaanden Prokurator ved alle norske Under- og Over-Retter, Sokrigsprokuror, Højesteretsadvokat, Regjeringsadvokat. Han døde for et Par Aar siden som Sorenskriver i Bamble, Kanselliraad og Ridder af Nordstjerneordenen. Et lyst Hoved og uforsagt under Lykkens Omskiftelser.

En af de Mænd, jeg hidtil kun kort og koldt har omtalt, var Claus Frees Hornemann, en Mand i hvilken der var ingen Svig; den blideste Ægtemand og Fader, en trofast Ven og Velynder. Sandheden var Hans Maal, og om Han vel ikke altid søgte den paa rigtigste Vej, var Hans Villie dog uskyldig deri. Han kunde ikke forstille sig. Da Han havde bivaanet et Jubileum paa Skydebanen, sagde jeg til Ham, at nu kom Raden snart til Ham. „Nej vist ikke", tog Han Ordet; „det vil jeg ikke vide af. Oprigtig talet", blev Han ved: „det vil glæde mig". Ogsaa dulgte Han slet ikke sin Glæde over Kommandorkorset, og kom gjerne paa de kongelige Fødselsdage til Hove. Endnu i sin høje Alderdom elskede Han Malte Brun saa højt, at Familien længe maatte skjule dennes Død for Ham. — Ikke umærkeligt er det, at jo ældre Han blev, des friere syntes Han at blive i Religions-Grundsætninger. Ikke kollegialsk var det handlet af Hans

Kolleger P. E. Müller og Jens Moller, saavelsom Rektor magnificus Rahbek, at de ej vilde bivaane det Maaltid, hvormed Han i sit Hus fejrede sit Embedsjubileum. Selskabet bestod derfor, foruden af Familien, ikkun af de to Clausener, Stiftsprovsten og Professoren, Lægen Schumacher, Professor Nyerup og mig. At Hornemann intet offentligt Jubelmaaltid fik, kom af, at Han, sikkert overtalt af Andre, havde i Forening med Nicolai Kall frabedet sig et saadant.

Bilag.

I.

A.

Tale til Minde om Peter Olivius Bugge holden paa Skydebanen udenfor Vesterport i Juni 1794.

Ikke af Videnskabernes Laurbærblade, ikke af Borgerdaadens Egeløv skal den Krands flettes, hvormed Peter Bugges Venner have budet mig i Dag at omvinde hans Urne; hine blev det ej Ynglingens Lod at fortjene, ej heller maatte min uvante, bævende Haand forstaae at knytte dem. Nej! Venskabs, Broderkjærligheds Myrte skal den flettes af; dens simple Blade tabe — saadan er min Fortrøstning — under den uovede Haand intet af deres Ynde. Jævn, ukunstlet,

uden Glimmer, uden Pragt, som Bugges Vandel var, saa bør det Hans Minde at være, og Sandhed ene at styre min Pensel, naar jeg forsøger for Bugges Venners Erindring, at afridse Grundtrækkene af Hans ædle Aand og elskelige Hjerte; naar jeg med Dem overskuer, hvad Han var for sin end trange Virkekreds, hvad Han vilde blevet for Staten, for Menneskeheden.

Vor Bugge var en trofast Ven. Denne Roes tilkom Ham i sjelden Grad. Fuldkomment oplyst om, hvor saare ofte Skinnet blænder, styrtede Han ikke blindt hen i Venskabets Favn: med varsomme, med sikre Skridt nærmede Han sig did; men med hvilken Iver strøbte Han at strøe Roser paa Vanen for de engang kaarede Venner: hvor villigen rede var Han til for dem at opofre selv de kjæreste Glæder: hvor inderligen fro, naar Solen straalede blidelig til dem: hvor deeltagende bekymret, naar Himlen syntes dem mørk! Dog — hvi dvæle ved for Bugges Venner at udmale et Hovedtræk i Bugges Karakter, det Han ved Døden beseglede. Vor Bugge — sørgende siger jeg det, men Grunden til den Sorg er min Stolthed — Bugge blev et Offer for Venskab. Du, min Heger*)! og Du, min Lundbye**)! saae Ham lide ved sin syge Vens Leje, saae Hans Omhu for at adsprede dennes Kummersskyer; men ikke saaes Han at frygte for sig

*) Det var Joh. C. Heger, En af mine prøvede og inderligt elskede Venner, Talen, her henvendtes til. Han døde 1836.

**) Død 1830.

selv. Og denne samme Bugge, som saa aldeles glemte egen Fare ved Tanken om sin Vens, besad selv paa Dødssengen Aand nok til at forbyde hin Ven et Tilsyn, der ikke maatte have været mere end simpleste Gjengjæld. Dog jeg iler fra denne, ak! den sidste Prøve. — Eller skulde maaskee den hede Vennegraad, der randt ved Hans Bortgang, de taarevædede Krandse, hvormed allerede nogle Venner have prydet Hans Urne, den nidkjære Samstræben af Flere blant Disse til at høitideligholde Hans Erindring — skulde dette alt ikke tilstrækkeligen vise, hvad Han var for sine Venner? Men hvo vare da disse Venner? hvis Agtelse og Ynde st attraaede vor Bugge især?

Ikke higede Han efter ved Samfund med Rangsmennesker — til hvilket dog Lejlighed ei sjelden frembødes — at omhylle sig med laant Glands, eller ved tilsnegen Bevaagenhed at aabne sig saakaldte lykkelige Udsigter. Stormændenes Forsale vare ingensinde Hans Hjem; men ei heller flagrede Han om Flanerne, for at sanke Lykke og Vittighed af deres den tomhovdede Straajunker lyksaliggjørende og forgudende Smil.

Han Begges hele Intet viis erkjendte.

Ikkun en liden Kreds af jevnaarige Medstuderende havde vor Bugge hidtil levet med; Disse, ikke sammensankede i Klubber eller paa Kaffehuse, men selvvalgte fra det akademiske Livs første Dage, tyede efter fuldendt Dagarbejde til Bugges Værelse og tilbragte der Aftenen i muntre Samtaler.

Men ikke blot Ven var Peter Bugge. Venskab har Sted ene mellem de Gode. Ikkun den Gode formaaer at føle

Venskabs hele Værd, ikkun Han at opfylde alle dets Pligter. Vor Bugge fortjente Agtelse som Broder, som Søn, som Menneske. Vel var ikke vor tabte Ven En iblant de

Svage, som troe at Blods og Slægtskabs Baand er helligt,
Som Kjærligheds og Venskabs;

men ikke erkjændte Han derfor mindre, hvor ligesaa naturlig, hvor ligesaa høist elskelig den Brødres Fred og Enighed monne være, som den er sjelden; og friligen tor jeg opkræve Hans her i Dag tilstedeværende Broder, og Enhver, der udgjorde vor Afdødes jevnlige Omgang, som Vidner paa den uskromtede Kjærlighed, han bar til denne sin Broder, den Frygt for i mindste Maade ved Forurettelser at saare Ham. I sin sidste Sygdom, men imedens Han endnu havde Forstandens fulde Brug, havde Han engang, som Han troede, viist sig utaalmodigen vranten imod Broderen, men hvor ubeskriveligen misfornøjet med sig selv over denne under saadanne Omstændigheder a:d.les undskyldelige Sindsstemning følede Han sig i Øjeblikket, hvor uroligen længtes Han til Broderens Gjenkomst, for da at afgjøre sin formentlige Uret!

Men ikke alene den næsten medaldrende Broder elskede Han broderligen; ogsaa de Yngre vare Gjenstand for Hans samme Kjærlighed. Et Par Træk til Oplysning. En Familieomstændighed hindrede, at Hans yngre Brødre Sommeren for Hans Død ikke, efter Sædvane, kunde komme til at nyde de dem yderst kjære Glæder af flere Ugers landlige Ophold, og ogsaa paa Grund heraf smertede hint Vanheld vor Bugge paa det Bitterste. — Faa Dage, før Han gik heden, lod Han

En af disse sine Brødre indkalde for sin Seng, og gjorde Ham en Gave, til Erindring om sig, med de Ord: „Tag det, og bliv en brav Karl"!

Kjærlighed opstiger først, hedder det, før den udbreder sig til Siderne. Var Bugge en saadan Broder, hvordan Søn maa Han ikke have været? Jeg maatte kjende mere til Hans Families indvortes huslige Liv, for her at gaae ind i det Enkelte; men dette er vist, at der aldrig hørtes et uvilligt, et ubifaldeligt Ord imod det Ubetydeligste i Hans Forældres Handlemaade. Alt var Kjærlighed, Agtelse, Ærbødighed.

At gjennemgaae alle Bugges Fuldkommenheder, som Menneske, maatte være overflødigt; hvo der har trukket Forhænget tilside, og seet Mennesket iblant sine Venner, i sin Familie, kan heraf danne en aldeles usvigelig Slutning om dets Forhold imod Medmennesкene i det Store, og saa Mange, som kjændte Bugge, de kjændte og Hans yndige Beskedenhed, — hvilken, det skyldtes, at Han uden Misundelse saae jevnaarige, ingenlunde med flere og større Evner udrustede, Medstuderende for Ham ile ind paa den offentlige Bane — den mandige Standhaftighed, i Følge hvilken Han ikke lod sig rokke fra Grundsætninger, Han engang efter modneste Overlæg havde hyldet — og de mange flere herlige Egenskaber, der aftvinge hver Hans Ven det Udraab:

O! blev Du da kun viist os til vor Smerte!

Peter Bugge havde endnu ingen Laurbærkrands, ingen Egekrone fortjent. I Musernes Tempel maatte naturligvis den tyveaarige Yngling vige en Hornemann, en Aagaard,

en Sneedorff Pladsen; hvem veeg Han den i Venskabs, hvem i Dydens Tempel? Men den blide Morgenrode lovede for Videnskaberne en dejlig Dag. Ikkun sit femtende Aar havde Han fyldt, da Han erhvervede sig et hædrende Sted iblant Højskolens Borgere: end mere udmærkede Han sig ved den Prove, Han et Aar efter aflagde paa Indsigter i de egentlige Videnskaber: i Særdeleshed syntes mathematisk Genie at være ligesom i Arv gaaet fra Fader til Son; men Astræa, — i vore Dage saa arm paa oprigtige Tilbedere, der ikke bejle kun til Gudindens Stand og Guld — Astræa tillod ikke Urania at beholde en Dyrker, der lovede saa meget. For sit nittende Aar havde Han allerede fuldendt sin academiske Bane, og Hans Kundskaber, der ikke bestode i udenad lærte Forelæsninger; men som vare erhvervede ved selv at gjennemtænke Lovvidenskabens Grundsætninger, bleve atter ved Embedseramen kronede med Berommelse. Gjerne kunde Han nu, som andre Hans Medstuderende, ufortovet have kastet sig ind paa Embedsbanen; Faderens Indflydelse vilde vist have aabnet Ham Indgangen. Men nej! vor Bugge kjændte den Fordom, at den rigtigste og grundigste Indsigt i Lovens Aand og Bogstav, forenet med det lyseste og hurtigste Hoved, end ikke kunde danne en duelig Lovkyndig, naar hine ej understyttes af ved Øvelse erhvervet Kundskab om ofte ikke blot mod al Fornuft, men endog imod Statens Love stridende Vedtægter, af Praxis; en Fordom, saa meget mere almindelig og rodfæstet, som den er de Flestes Fordom; og beskeden veeg vor Bugge for den, skjønt Han i Videnskab overgik mange vore Dages

Sagførere. Han søgte at opfylde hin Fordring, og saae sig imidlertid om i flere Kundskabsgrene. Ikke før efter meer end et Aars Forløb gjorde Han, næsten ikkun efter Venners Overtalelser, det første Skridt ind paa de offentlige Forretningers Bane. Allerede havde Han begyndt at løfte Retfærdighedens for de Onde frygtelige Sværd, og med Varme indtalet den forfulgte Uskylds Rettigheder; allerede havde flere private Mænd betroet Hans Forsorg deres Vel; og vi saae Ham med en Iver, en Nøjagtighed, der ikke var Øjeblikkets Lune, at vaage over de Ham betroede Sagers Tarv — selv paa Dødsengen var disses mulige Forsømmelse Hans vigtigste, næsten Hans eneste, Frygt — da Lynet nedslog og — Bugge var ikke meer.

Danmark har, saa klagede Suhm ved Sneedorffs tomme Gravhøj, meget Vanheld med at miste brave og duelige Mænd i deres unge Aar, og sandelig — vor Bugge var brav og duelig. Vi nævne af Hans ypperlige Sjeleevner den sikre Hukommelse, som uden ængstelig Omhyggelighed bevarede indtil de ubetydeligste Frugter af Hans mangfoldige Læsning; og denne Hukommelse var forenet med den rigtigste Dømmekraft og ualmindeligt Vid, der især yttrede sig i træffende Satire, som oftest de bedste Hjerters Ejendom. Havde Fædrelandet kjændt Ham, som vi, som Hans Venner, ikke havde dets Taarer rundet mindre bittre ved Hans Grav; thi sandelig paa Hans Mindesteen bør at skrives: Han levede for Fædrelandet.

Og denne Astræas ædle Yndling skulde saa tidlig udri-

ves af vor Favn! De fortryllende Udsigter saa brat indsvøbes i kulsort Natten! Hans Venner saa snart sig berøvede Ham, af hvem de i Tvivlraadighedens Stund uskuffede hentede de sundeste Raad, i hvis trygge Vennesavn de fandt Læ for Skjæbnens Stormvinde! Dog — bort med Sorgens Taarer! Den døde aldrig, ved hvis Død de Gode græd, og Bugge gik bort, begrædt af mange Gode. I deres Bryst lever stedse fornyet Hans Minde;

og i Vaaren om Hans Urne smiler
Haabet, vi skal favne Ham igjen. —

Saaledes har jeg da, Venner! behængt Bugges Urne med den Krands, Deres Villie og mit Hjerte bød mig binde; men Held mig! at jeg allerede der fandt andre, skjønnere, Krandse.

(Til Hr. Thorvaldsen overrakte Taleren en Guldring med P. B., flettet af den Afdødes Haar, saa og et Exemplar af Kobberstykket.)

Min Thorvaldsen! ikke havde Du selv ved Omgang lært at kjende vor Bugge; men Du saae Dine Venners Taarer rinde: de sagde Dig nokſom, hvad Han var, og villig paatog Du Dig ved Penslen at efterligne Hans Træk. Af Vennehaand bydes Dig et Pant paa vor Erkjændtlighed.

(Til Hr. Angelo, som til Hr. Thorvaldsen.)

De, Hr. Angelo! var Bugges Ven, og dette bør vel især tilskrives, hvad De har gjort for at hædre Bugges

Minde. Dog smigre vi os med ogsaa at kunne tilegne os nogen Deel deri: ogsaa vi troe derfor at skylde Dem Erkjændtlighed.

(Til Hr. Professor Rahbek overlevertes et Exemplar af Kobberstykket.)

Værdige Mand! i det Mausoleum, hvor allerede lagdes Mindesteen for Dine egne Venner: German, Bernhoft og Flere, gav Du og Plads for en Mindesteen til Dine Venners Ven; der skal den trodse Tidens udslettende Haand. Hvor fortiener Du ikke vor Tak!

(Til Hr. Guldberg ligeledes).

Ogsaa fra Dig, min Guldberg! som deelte saa mangen skyldfri Glæde med vor Forevigede, finder jeg en yndig Krands; ogsaa Du, hvis Følelser heri ere vore, modtage en Erindring om Ham og om os!

B.

Midnatstimen*).

(Af den danske Tilskuer.)

Vær velsignet, Sorgens Ven, o Nat!
Efter tunge, møiefulde Dage;
I dit Skiød uhindret vil jeg klage,
Ak, jeg vandrer eensom og forladt!

---

*) En inderlig Vens Død har frembragt disse Linier. Med de herligste Evner forbandt Peter Bugge det ædleste Hierte. Hvad Fædrelandet vilde have faaet i denne fortræffelige Yngling,

Urørt hænger Liren og forstemt,
O, den var min fordums Trøst, min Glæde!
Blide Taarer den ei mere væde;
Sorgen bød, og Musens Fryd er glemt!

Skiælvende min matte Haand den tog,
Ak! men Sangen paa min Læbe døde;
Kun af Klage Strængene gienlød,
Da med uvant Plektrum jeg dem slog.

I din omme Favn jeg kaster mig,
Livets Kilde, Gjenskin af den Høie!
O Natur, mit taareblændte Øie
Længselfuldt om Trøst paakalder Dig!

Lær mig atter skue Dig med Lyst!
Lær mig kalde hine gyldne Dage,
Hine Glædens svundne Aar tilbage,
Da Din Guddom fyldte heel mit Bryst!

Moder! har Du intet Smil for Sorg?
Svandt da med min Ven min sidste Glæde?
Er da Livet Kummers mørke Sæde?
Findes Haabet kun i Dødens Borg?

---

der juist nylig havde betraadt det offentlige Livs Bane, vil Forfatteren overlade den Afdødes kompetentere Dommere at sige; men indtil En af disse lægger den fortjente Mindesteen paa hans Grav, tillade man det sørgende Venskab at pryde den med nogle faae taarevædede Blomster.

Mat jeg hviler i dit huldе Skjød,
O, i Dine Arme vil jeg finde
Sorgens skjønne Fryd ved Vennens Minde;
Thi med ham jeg Dine Glæder nød.

Hist paa Vandet bævrer Maanens Skin,
Popplens Top i Sølvglands sagte bæver,
Lig et Luftphantom en Dunst sig hæver
Hist fra Dalen, bortført af en Vind.

Tavs en eensom Vandrer gaaer forbi;
Oldtids Sagn, fortalt i barnlig Alder,
Her med stille Gysen han gjenkalder;
Aander svæve for hans Phantasie.

Ene den, hvis Hierte Kummer bær,
Fryder sig ved Tanken om de Døde;
Sommerdagens blide Aftenrøde
Hvilens Bud for trætte Landmand er.

Derfor tænker jeg med Glæde Dig,
Derfor lindrer denne ømme Taare,
Derfor, naar mig bittre Smerter saare,
Tabte Ven, Dit Minde trøster mig.

O maaskee, maaskee i dette Nu:
Kiærlig Du nedskuer paa mit Leje,
Og til himmelsk Fryd ad lyse Veje,
Herliggjorte Elskte, vinker Du!

Skuffes jeg af saligt Tryllerie?
Eller hører jeg en Lyd af Vinger? —
Af melodisk Gjenlyd Strængen klinger,
Meer end jordisk er dens Harmonie!

O, en sagte Hvidsken hører jeg!
„Stands, forladte Ven, Din mørke Kummer!
„Snart Du følger mig! — Som Syges Slummer
„Svinder Livet, kort som Barnets Leeg". —

Snart jeg følger Dig, — Nei, tabte Ven!
Ingen bittre Taarer meer skal rinde,
Livets Øieblikke snart forsvinde,
Snart til Dig, til Fryd jeg kaldes hen.

Lundbye.

C.

Ved Peter Bugges Grav.

(Af den danske Tilskuer.)

Vis er Døden! i hver Stand, hver Alder
Svæver den om Jordens Søn hver Dag;
Ak! men naar den fejre Yngling falder,
Varslende og tungt er da dens Slag.

Ungdoms Ven, som lige Aar os skjænke,
Kues ej ved Aands og Kræfters Savn,
Hildes ej i Egennyttens Lænke,
Fremmer tjæk sin valgte Broders Gavn.

Salige! Du gav mig med Dit Hjerte
Aldrig sveget Ret til Hjelp og Trøst,
Hver min Sorg blev Dig en fælleds Smerte,
Hver min Fryd blev Dig en fælleds Lyst.

Kun det Haab: at ved Dit kjære Minde,
— Som skal daglig vækkes frem igjen —
Jeg skal Kraft til stadig Retsind finde,
Letter mig min Vandring uden Ven.

Guldberg.

D.

Sang.

(Af Minerva.)

Naar Taaren haabløs triller ned
Ad, de forgrædte, blege Kinder;
Naar Hiertet ingen Tilflugt veed,
Og sidste Glimt af Trøst forsvinder,
Da seer vor Gud, hvad Støvet leed,
Og skiænker Haab om Evighed.

Hist ved en stille, ukjendt Grav
En Yngling svundne Fryd begræder;
Tabt er den Ven, ham Himlen gav,
Hans hede Taare Urnen væder!
Brudt er det lykkelige Baand,
Og Kummer hersker i hans Aand.

Men liig et Blus paa ukiendt Kyst,
Hvis Klipper bange Søemand svige,

O Haab! Du skiænker salig Trøst,
Og Dødens mørke Rædsler vige,
Vi kiænde froe, at Gravens Fred
Er Indgang til en Evighed. —

Thi naar en Ædel kaldes bort,
Da vil vi sukke, men dog smile;
Hans Tab er smerteligt, men kort,
Snart kaldes ogsaa vi til Hvile.
Vi mindes uden Sorg vor Ven;
Vi hisset skue ham igien. —

Til Graven vil vi vandre hen,
Med Markens Blomster den at pryde.
For Dydens lykkelige Ven
Skal Venskabs stille Taare flyde:
Snart stolte Marmorsteen forgaaer,
Men Dydens Minde evig staaer. —

Saa mindes vi, o Elskte, Dig
Med stille, veemodblandet Glæde!
Vi vide, Du er lykkelig,
Snart ogsaa vi hiin Egn betræde.
Ei klage vi, thi Evighed
Den Ven os skiænker, vi begræde.

Lundbye.

II.

Ved min Ven J. K. Høsts Opkomst af en farlig Sygdom.

(Fra Minerva 1794.)

O Gud, Du gav, Du gav mig Ham tilbage!
Jeg har min Ven igjen!
Du bød, da svandt de rædselfulde Dage
For Glædens Jubler hen.

Alt sused Dødens frygtelige Vinge;
Med Skræk den rusted sig,
Og ingen Jordens Glæde kunde bringe
Et Glimt af Trøst for mig.

Mit matte Øje stirred paa hans Leje;
Men ingen Taare randt.
Med bittert Smil jeg dadled Dine Veje
Og Mismod Tungen bandt.

Da saae Du til min Smerte — kjærlig sendte
Du Livets Engel ned.
Da straalte Haab, som hine Rædsler endte,
Jeg glemte, hvad jeg led.

Med Glædens Tak mit taareblændte Øje
Til Himlen hæved sig.
„Tilgiv mig"! bad jeg, „Fader i det Høje!
Kan Støv fornærme Dig?

Modtag min Tak! snart skal jeg atter hvile
Ved Venskabs ømme Bryst.
Snart dobbelt skjønt skal Livet ad mig smile
Og vække mig til Lyst.

Og naar med kjærlig Trøst Han da forjager
Hver Uro af min Sjel;
Naar Venskabs fulde Salighed jeg smager,
Og føler glad mit Held;

Da skal min Fryd, min Lovsang Offer bære,
Du Herlige, til Dig!
Min svage Priis forkynde skal Din Ære,
Min Fryd skal takke Dig"!

H. V. Lundbye.

III.

Ved vor humane Lovkyndige Jens Kragh Høsts Opkomst fra en farlig Sygdom.

(Fra statistisk, juridisk og literarisk Bibliothek.)

Themis et Gratiæ
in communi periculo
junctæ
inferorum Regem
genua tyranni rite amplexæ
supplices sic precabantur:
caput nobis tam carum tu Orco neges.

Inexorabilis Pluto
Supplicum dignitate et magnitudine rei
victus
justitiæ et humanitati
Demum cessit.
Sic terris reddita victima
invidenda
orco.

Af
Jacob Juſt Gudenrath.

IV.

Tilegnelſe af Florians fire Fortællinger: Selmours, Claudine, Selico, Zoraide og Abenhamed, overſatte paa Danſk: til min Ven og Lærer, Knud Lyne Rahbek.

Bortgangne Elſktes ſørgelige Savn
Med bittert Mismod fyldte mine Dage;
Men, Rahbek, i Dit trygge Vennefavn
Jeg fik min tabte Roligheb tilbage.

Mig dette Samliv lærte, ædle Ven!
Ej Torne blot paa Livets Vej at finde.
Derfor, naar ogſaa det er rundet hen,
Dog ſtedſe ſødt mig blive ſkal dets Minde.

V.

Den svenske Sanggudinde til den danske.

Af

Frans Franzèn.

(Efter det Svenske, 1795.)

Kom, min Syster, kom, lad os bestige
Haand i Haand det stejle Pinduss Top,
Og de Blomster skjønne, vnderige,
Langs med Kildens Bredde plukke op!

Siden vi os ved Oliven sætte
Og omkap sin Krands da binde Hver!
Egne Fejl vi af den Andens rette,
Medens Venskabs Tolk vort Øje er!

See, min Syster, skjønne ere Begge!
Min har Alvor: Din meer Vndighed.
Kom og lad os kysses, mens vi lægge
For Apollo vore Krandse ned!

VI.

Til en ung Pige, efter Franzèn.

(Med Musik af Justitsraad Heger.)

Unge Pige! i Din Vaar
Bind Dig Myrtekrandsen!
Dands, imens det til Dig staaer!
Snart er Du af Dandsen.

Morgenen ej sees endnu
Sig fra Dig at snige,
Før en yngre Rose Du
Prisen alt maa vige.

Spejlet brug, saa længe end
Det Din Roes istemmer!
Engang denne sanddru Ven
Du tilvisse glemmer.

Medens Du omkring Dig seer
Ynglinger i Flamme!
Pige! syng ved Dit Klaveer!
Skjæmt Du ved Din Ramme!

Snart igjen en Herre staaer,
Hvor nu Slaven smiler.
Barnet græder; Vuggen gaaer;
Og Klaveret hviler.

Smigreriets Sukkerbrød,
Eder, Vers, Romaner,
Gjøre Morgendrømmen sød!
Nære Dine Planer!

Snart Du med en falmet Barm
Vaagner Ægtekone,
Vaagner til Fortred og Harm;
Borte er Din Krone.

Hymens Roser Torne har,
Hvorpaa vi os rive.
Men langt værre dog det var
Pebermøe at blive.

Livets Blomster visne hen.
Lær dem at vurdere!
Dine femten Aar igjen
Faaer Du aldrig mere.

VII.

Tilegnelse af Nordias andet Bind til: Danas mest elskede Datter Louisa Augusta

God som Freja
Viis som Nornen
Skjøn som Valkyrien.

Kunde man blandt Sveas Sønner finde
En ved Botnens Bred, i Qvæners Land,
Een, som ikke hjændte Dig Fyrstinde,
O, at Nordia, fra Kodans Strand
Maatte sige Ham Augustas Værd,
Sige Ham, hvor Hun er Dana kjær!

VIII.

Afstaaelsen

til

min Ven J. K. Høst.

(Fra Nordias tredie Bind.)

Je paye; mais mon cœur ne croit pas etre quitté.

Voisenon.

Du ene Nordia vil styre, Ven! —
Med Haabets Fryd jeg dette Budskab hører.
Trygt glider Skibet kun mod Havnen hen,
Naar enkelt Mand dets Roer med Vælde fører.

Modtag mit Ja, min Høst — det skjænkes Dig
Du føle det! med villigt Broderhjerte;
Og stedse Du da ømt bevare mig
Det Venskab, jeg i hine Aar begjærte!

Din Vej er trang. Med uforfærdet Mod
Du ene skal det Sorgens Udbrud dæmpe,
Den vandrer let, naar Venner Fod hos Fod
Med fælleds Kraft mod fælleds Uheld kjæmpe.

Lad Tanken om den store ædle Sag
Besjele Dig, naar Modgangs Torden truer!
Lad Haabet om en solskjøn Morgendag
Bestraale Dig, naar idel Nat Du skuer!

Ej er det tungt at lide, naar Du veed
Af ingen Skyld; men ej at kunne lide,
O, det er tungt, er tifold Bitterhed,
Flye Broden Ven og Du som Mand skal stride!

Naar kivsom Pennefægter æfker Dig
Til Kamp, Du aldrig Skjældsords Styrke prøve!
Det tamgjør Dadleren at skue sig
For svag, til Dig Dit kolde Blod at røve.

Selv god, Du søge Godes Bifald kun!
Lad Daaren hist med Hobens Lovsang bramme!
Den roser nu og dadler næste Stund,
Endskjønt Du var og er og bli'r den Samme.

Dit Kald er stort: To ædle Folkefærd
Ved Nordia skal fælles Skatte nytte,
Og frydes ved at hædre fælles Værd,
At de igjen til varigt Held kan knytte

Et halvbrudt Venskabs Baand. Det er Dit Maal,
Og Broderfolkets Tak den Løn Du haaber.
Utrættet gak mod den med rolig Taal,
Skjønt Avind trindt om Dig sit Vee! udraaber.

Ej smerter Tornen, Ven, der saarer Dig,
Naar ikkun Du til salig Trøst kan skue,
At engang Rosen vil fremskyde sig,
Hvor idel Torne nu Dit Øje true.

F. Hoegh Guldberg.

IX.

I Jens Kragh Høsts Stambog.

Ej vil jeg klage, skjønt med blytung Vægt
Den bittre Tanke hviler paa min Sjel:
O Ven! min Ungdoms Ven, vi skilles ad!
Nej, skjønt Erindring om hver svunden Fryd,
Ved Savn fordobblet, af Forlængsel født,
Ned Kummers Mørke regner over mig,
Vil jeg dog tie. Ej umandig Graad
Skal vande Øjet; Haab bestraaler det.
Er Vennens Bortgang lig den Dags i Gaar,
Som eengang svunden er for evig tabt.
Lad Daaren, i hvis tankeløse Sjel,
Den ene Dag den Anden sletter ud,
Som Bølgen Bølgen. O, min Høst, lad Ham
Med Taarer jamre sig ved Venners Tab,
For Ham er Afskedstimen Venskabs Grav.
Men vi, som ledtes af en fælles Aand,
Som rænkeløse Ungdom samlede
I skyfrie Rosenkjæder, vi
Med Alvor skilles vel, men uden Graad.
Hvi sørge, som om dette Øjeblik
Vor Aand begrændsed? Er da Fremtid tabt?
Er Venskab kun for Øjeblik? Det Baand,
Som hæver Støvet og er Aanders Lyst,
Meer ædelt, renere end Kjærlighed,
Er det kun til for det Nærværende,
At nydes og forglemmes, Træet ligt,

Som skjænker matte Vandrer Skygge? Nej,
O Ven, urokkelig staaer Klippen hist,
Forgjæves raser Havet ved dens Fod,
Forgjæves knuser Stormen Egen,
Som voxer paa dens Side. Stolt dens Top
Sig mellem Skyer taber. Ogsaa staaer
Du Venskab, Tiden bruser ved Din Fod
Men om Din Isse straaler Evighed.
Maaskee, min Høst, vi snarlig samles skal
Ved Bjergets Fod, for med forenet Kraft
Dets Top at naae. Maaskee vil Skjæbnens Lov,
At vi adskilte skal bestige det.
Da trøster Haabet os om Fremtids Fryd;
Da ville vi hinanden vente til
Vi begge Maalet naae, og evig Fred
Os samler, for ej meer at skilles ad.

H. W. Lundbye.

X.

I Jens Kragh Høsts Stambog,

den 5. April 1796.

Mangen Ungdomsven os alt omsvæver,
Naar vi sørgende i Lunden gaae.
Og et venligt Aetherbilled bæver
Om os, naar vi ved Hans Gravhøj staae.

Kjøl og let er Gravens stille Slummer.
Fred den Yngling, som til Hvile kom!
Smigers Solvklang, Ærens blege Kummer,
Naaer ej de Fuldendtes Helligdom.

Saae Du ej, at Engens Lillie segned
I den kolde Aftendæmrings Luft
Og at Vennens Rosenlæbe blegned,
Da Han aanded Ærens Trylleduft?

Dog, min Høst, jeg vil ej længer klage.
Haabets Stjerne smiler til min Graad!
Du er i vor Vennekreds tilbage,
Og den kjælne Lina bli'r min Lod.

H. W. Heber.

XI.

Sang til en Veninde Fødselsdag.

(Fra Nytaarsgave for Damer 1796.)

I Lunden sølvblaa Bækken rinder
Med blomsterkrandset Bred;
Den Bæk en mødig Vandrer finder;
Ved den et Hvilested.
Hans trætte Øje fryder sig,
Thi den er ynderig.

Saa mangen Ædels Dage flyde,
Som Bækken, stille frem;
Livsaligt er det Syn, de byde
Enhver, som skuer dem.
Sin egen trange, haarde Vej
Man tit da mindes ej.

Den unge Vaar nu blid fremtræder
I Haabets skjønne Dragt;
Den melder os Naturens Glæder
Med Sang og festlig Pragt.
Men Dagen, som os samled her,
Gjør Vaaren dobbelt kjær.

Til Dig slig Lod, Veninde, smilte,
Og Du fortjener den.
Af den ledsaget, for Dig ilte
Et Aar nu atter hen.
End mange, mange vente Dig
Og see Dig lykkelig!

XII.

Til Jens Kragh Høst.

(En Epistel i Iris og Hebe 1796.)

Vi Mennesker, hvor nødig vi end vil,
Dog ofte standse maae, kan ej begribe,
Hvorlunde dette eller hint gaaer til.
Med al vor Klogt vi bringes tit i Knibe.

At Tingen skeer, det intet Spørsmaal er.
Men Maaden, Maaden Ingen af os vide,
Og tænke vi nu baade hist og her,
Vi paa vor Smule Vid forgjæves lide. —

(Forfatteren opregner nu Adskilligt, som Han vil kunne begribe, og lægger derefter til:)

Men Du, min Høst, er ubegribelig,
Jeg troer, at Solen længer Tid maa blive
Paa Himmelen og vise sig for Dig,
End for os Andre, som og stundom skrive.
Maaskee Minerva kjærligen sin Haand
Dig hjelpsom rækker, og Dit Arbeid fremmer,
Og gyder Kraft og Styrke til Din Aand,
Og viser, Hun sin Yndling ikke glemmer.
Nu Euphrosyne sees at kalde Dig,
Nu Nordia, nu udenlandske Blade;
Og aldrig, aldrig trættedes Din Flid.
Sand Virkelyst Dig aldrig kan forlade.
Og med en Faders Ømhed sørger Du
For hvert et Barn Du ud i Verden sender;
Dets Udstyr, det er skjønt og rigt — At Du
Godt Hjerneforraad har, man strax erkjænder.
Hvor saare godt, naar eget Arbejd man
Sin Existents, sin hele Lykke skylder;
Selvfølelse det gi'r; og Held den Mand,
Som ikke blot et Hul paa Jorden fylder!
Ja Aager Du med Tiden driver; hvert
Minutes Brug beregner Du saa nøje,
At faa tilovers bli'r naar engang overvært
Du bryder det og stundom vil fornøje

Din Vennekreds, hvor man Dig gjerne seer;
O lad os der, min Høst, Dig tidt modtage;
Ej altid Buen spændt man holde tør,
Og ogsaa Venskab bør sin Fordring have.

C. Hedegaard).

XIII.

Kjærligheds Philosophie.

Efter det Svenske.

(Af Nytaarsgave for Damer 1799.)

Amor, som end gaaer for Barn,
Rædsomt i Olympen larmer.
Her en Gud i Knøsens Garn;
Der Gudinden Han omarmer.
Daglig noget Puds Han spiller,
Hvormed Han ifleng dem driller.
Jupiter mod Bord og Væg
Slaaer, saa selve Thronen bæver;
Skalken leer, og Pilen svæver
Gjennem Gudens eget Skjæg.
Jupiter — Hvo undres her? —
Opbragt over Saaret er,
Sig som Guderkonge teer,
Og til velforskyldte Straf
Lader Knægten klæde af;
Kogger, Bue, Garn og Fakkel,
Baandet, som for Øjet bandtes,

Stort og Smaat, som hos Ham fandtes,
Tages fra den Stakkel.
Amors Bøn kan ikke bryde
Zeuses Dom og Skjæbnens Bud.
Men Cytheres Taarer flyde.
Hvilket Blik til Guders Gud!
Med sin Yndes Magt i Tonen,
Bleg, nedknælende for Thronen,
Hendes Haand, som grunded Rom
Og Karthago stødte om,
Leger med Alfaders Hage,
Og forvandler Skjæbnens Dom:
„Af de Ting, man tog fra Barnet
Een skal gives det tilbage!"
„Een" — da sees vist Amor tage
Buen, Faklen eller Garnet?
Ingen af dem, min Elise, —
Baandet! — Du maa ikke lee;
Drengen valgte som den Vise.
Hvo er glad, naar Han kan see?

XIV.

Tanker paa Døden.

Efter Starke.

Til Himmelen
Vi glade Blik opsende;
Vort Liv far' hen,
Dog signe vi dets Ende.

Frygt kan os ej den nære Død
Med alle Trusler indgive;
Legemet ikkun den nedbrød,
Gud ske Lov! Sjælen dog bliver.

Med skyldfri Fart
Lad os til Maalet ile!
Vor Dag svandt snart!
Vi snarlig gaae til Hvile.
Vejen til Graven er saa kort;
Stedse vi Gravhøje møde.
Knosen ret ofte river den bort
End i Hans Morgenrøde.

Hvor Mange her
Var' før, hvo det bestemte?
De er ej meer;
De Fleste ere glemte.
Hvorhen saa Mennesket end gaaer,
Hvor endog Øjet henvendtes;
Alsteds i Skygger for Ham staaer
Støvet af dem, som fuldendtes.

Saa Mangen alt
Vi kjende her i Livet,
Der glad tog Alt,
Hvad Ham af Gud blev givet.
Blomsten saa lilig i varme Haand
Midt i sin Kraft Han henvisned,

Indenfor Kistens kolde Baand
Mangen saa tidligen iisned.

Den spæde Søn
Ved Faderliiget græder.
Hiin Pige skjøn
Ej meer vort Samfund glæder.
Ofte til bedste Ungdomsven,
Længe hensluмret i Graven,
Ynglingen iler sorgfuld hen,
Oldingen kryber ved Staven.

Som Markens Sæd
Af Sommerluft omvajes,
Og aldrig veed
Naar den af Leen mejes;
Saa uvis er vor sidste Stund,
Som os til Høsten henbringer;
Ej skue vi usikre Blund,
Der os fra Støvet opsvinger.

Vor Vandels Sti
Til Himlen sig mon bøje;
Thi prise vi
Vor Fader i det Høje.
Faderen aander idel Fred;
Engang vil Graven os dække!
Faderen gav os Evighed;
Graven nu ej os kan skrække.

Saa lad os her
Da sværge Dydens Fane.
Om vi ej meer
Her mødes paa vor Bane,
Samler os Himlen dog igjen.
Engang vil Graven os dække.
Evig ej skilles Ven fra Ven.
Grav, Du ej meer mig kan skrække!

XV.

Gjekast paa Naturen.

Efter Leopold.

Uden Ophør, Dag fra Dag,
O, Natur! Du Dig fornyer.
Jordens Grønne, Luftens Skyer,
Alt har Ungdom og Behag.

Evig, gyldne Sol, den Samme,
Lader, uden Grændser spredt,
Du de røde Straaler flamme
Over Sletten vidt og bredt.

Klare Flod, end sees Dine Bølger
Glittrende mod Stranden slaae,
Som, da første Plov dem saae;
Dine Blomsterbredder følger.

Skov, af samme Fugles Sang,
Evig Dine Grene lyde,
Samme Skygger sees Du byde
Evig eensom Tænkers Gang.

Uden Vellyst, uden Smerte
Alt sin første Form end har;
Ene jeg, som har et Hjerte,
Er ej mere den, jeg var.

XVI.

Epilog,

i 1799 fremsagt af Skuespiller Knudsen paa Odense Skueplads efter Opførelsen af Forvandlingerne af P. A. Heiberg.

Med Glæde Kunstens Venner atter saae
Et nyt Thalias Tempel her fremstaae.
I Dette og min Iver vilde bringe
Til Altrets Fod en Gave, i hvor ringe.
For nedlagt Offer ønskede jeg Ene
At Eder tækkes, Eders Gunst fortjene,
Vandt min, ak svage, Evne saadan Løn,
Da var min Skjæbne blid og skiøn.

XVII.

Qvinden.

Brudstykke af J. D. Valerius's Digt Qvinnan.

Du nægter Qvindens Dyd, og Navn af Mand Du bær;
I Tidens Bog kast op! Med skamfuld Rødme lær,

Af Livets mindste Daad, at Hun et Værd dog ejer',
Saa stort, som selve Dit, om ej det mere vejer.
Med Sejrens store Kunst forbandt Hun Sejrens Mod,
Ej egne Taarer blot — Hun udgød Heltes Blod.
Saa sees forbauset, stum — Naturen sig forvilded,
Da Telesilla den, ej Mand, men Qvinde, bilded.
Var Kjønnet end ej født til med i Kamp at gaae,
Har Amazonen viist hvorvidt det kunde naae.
Det Septeret har ført; har støttet, styrtet Throner;
Nasioner givet Glands, lyksaliggjort Nasioner;
Forenet Mildhedens med Styrkens Majestæt —
Beundre det, Barbar! om Du ej elsker det!
Omkring mig, Aander liig, I svæve, skjønne Minder
Af ædel Qvindedaad, af lysende Heltinder.
Da Cato Dolken tog, og, vis paa Redningen,
Ej overlevende sin Frihed, faldt med den,
Du overleved ej Din Fader og Din Smerte,
O, Portia! Ham værd hensank Du til Hans Hjerte.
Pompejuss hulde Viv! Dit Øje brustet er
I samme Nu, som det Hans Kjortel blodig seer.
Stærk af det Taalemod, som under Taarer strider
Og trætter Ulykken forend den Sjel, som lider.
Octavia hist staaer, som med sin blide Røst
Antonius gjenfør til Pligten og sit Bryst.
Et Maal for Himlens Had med Haanblik overdynget,
Oedip, i Afgrunds Dyb, en nægtet Grav begjær
Og søger blot en Vej, som ud fra Livet bær.
Han lænkes, voldført mildt af Dattrens bløde Hænder,
Han i Antigone, Gud, Slægt og Land gjenkjænder;

Hun hænger ved Hans Favn, Hun ofte bryder ud:
„Lev, og jeg følger Dig! — dø, og jeg gaaer forud"!
Men vi ej Kjønnets Pris i Hedenold vil søge,
I Tider nærmest os det saaes sin Glands forøge.
For Gallien blodig Tid, Du Seklets Midnatsplet,
Da Øren Septer var og Rædsel Løsenet.
Fra Hvirvlen af den Storm, som Følelserne bryder,
En dristig Haand fremstaaer og redder nogle Dyder.
Vel led Corday sin Straf — Hun straffed en Tyran.
Ej Martyrkronen meer fortjente nogen Mand.
Blandt hine Afgrunde af Raseri og Fare,
Da den er tauft fordømt, som Hjertet tør bevare,
En Qvinde, Engle lig, fra Himlen stiger ned,
For under Brødens Tid at gaae i Herrens Sted.
Hun vælter Stenen bort fra offerfyldte Grave,
Som Bødlerne en Mark for deres Stordaad gave,
I den Forfulgtes Bryst medlidende og øm,
Hun spreder Ærens Krys, fremlyver Haabets Drøm.
Da Alt forloret var, Hun ene rolig svæved,
Med Trofasthedens Værd, med Dødens Mod sig hæved,
Hun delede hvert Slag, Hun ej tilbagedrev;
Ved Vandringsmandens Maal Hans Stjerne slukket blev.
Men Du, som dette Kjøn saa bittert forekaster
En mægtig Overvægt af Daarskaber og Laster,
Mon Ufuldkommenhed ej tilfaldt Manden med;
Han Qvindens Fejl modtog — ej Hendes Yndighed.
Fra Kroniken I frem skamløs Helena kalde,
At vise Skjønheds Sejr, imedens Stater falde.
Saa rødsomt malet staaer i Eders Mindeskrift

En Clytemneſtras Dolk, en Dejaniras Gift,
Blodtorſtig Medicis, ſom Hævnens Fakkel ſvinger
Og frydberuſet Jord til Jammers Hylen tvinger.
Nu vel! een enkelt mørk og ureen Draabe Vand
Den hele Kilde dog ej grumſet gjøre kan.
Nej! Efter Neros før hver Konges Værd beſtemmes,
End Qvindens lyſe Ret for nogle Skygger glemmes!
Man en Medea ſaae, for Eders Kjøn en Plet,
Men ſjeldnere Hun var end Dyderne hos det,
Saa rige Blomſterbed en evig Blanding ſkifter;
Hiſt ſtaaer kanſkee en Vært, hvis Aandedræt forgifter;
Mens tuſind blinke frem i ſkyldfri ſimpel Skik,
Som dufte Helbred ud og fryde hvert et Blik.
Ja, Slægtens halve Deel, ſom Du ſaa haardt forſkyder,
Med faae Afvigelſer mangt Fortrin dog frembyder.
Om fra Naturens Haand for tidlig Qvinden gik,
Om Hun af Ild og Luft ſit Væſens Dele fik,
Om Hun den ſtille Sands, den Varſomhed ej nærer,
Som mindre Dyd, end Laſt, for Faren Rædſel bærer,
Om Hendes Hjerte fromt, om Hendes Blidhed er
En tavs Erkjændelſe, at Ledning Hun begjær.
Vel! Men Hun ogſaa ej den Egennytte ejer,
Som tæller og ſom hvert Offer vejer.
Fra Hendes varme Sjel ugrændſet ſprudler hen
En Lidenſkabers Strøm, ſom Selvfornægtelſen.
Siig, iblandt Ynglinger hvo ſaaes ſom Sappho brænde!
Siig, hvo i Leucas Dyb ſig ſtyrtede med Hende?
Og Dido — iblandt dem Hvo lignes kan med Dig?
Hvo elſkedes, bedrogs, og ſtraffede blot ſig?

Det Qvinden eget er sig selv ej at erindre?
Hvor himmelsk Hendes Mod i Offrets Stund mon tindre!
Velgjørende og blid, lig Balsamtræets Saft,
Hun byder Lægedom, selv tabende sin Kraft.
Beskedent nærmes Hun for Fryd med os at dele.
Hun flyver, blødende, for vore Saar at hele.
Uværdigen forskudt i Lykkens Hovmodstid
Unddrager Hun sig tavs, maaskee med Strid,
Taalmodig, uden Knur, i Taarer Hun henflyder,
Til Hende Ulykken paa Ny „tilbage"! byder,
Hvor Hendes varsomme og bløde Haand forstaaer
Ved lønlig Trolddomskunst at pleje Hjertets Saar!
Spørg Armods Søn, om Han uhørt maa Hende bede,
Hun Hjelpen skjænket har, mens vi om Maaden lede.
O, høje Ædelsind! Du Himlens Aftryk er,
I Qvindens skjønne Sjæl den speiler sig kun der
Og Jordens Engle, I, ej skulde villig dyrkes,
I let tiltrods for vor ej af os selv bestyrkes!
Du, som mod Følelsen Dit Hjerte hærdet har,
Fald ned for dette Kjøn, Din Moders Kjøn, Barbar!
Den Skat bortkastes ej, som Du Naturen giver,
Ej bliver mindre stor, hvo meer elskværdig bliver.

XVIII.

Fiskeren, Aalen og Slangen.

Efter Tysk. 1797.

En Fisker i et Garn en Aal til Byen bar,
Men, som Han gik, Han stødte paa en Slange,

Som, — i en snever Dal det var, —
I Morgensolen varmed sig,
Den var saa fæl, saa frygtelig;
Thi blev vor Mand om Hjertet bange.
Forgjæves saae Han sig først rundt omkring;
Men Stien var for smal, et farligt Spring
Ikkun Hans Liv at redde er i Stand;
Han gjorde det og slap. „O, grumme Mand"!
Brød Aalen ud, „Du Slangen stoltelig
I Græsset lader bryste sig,
Skjønt tit dens Gift Din Broder dræber;
Og mig, som aldrig mindste Ondt tilføjer Dig,
Min Lod er Død, Du mig forfølger med Dit Net"!
Ham svared Fiskeren: „Ja, Du har Ret,
Hos os det Mode er,
Man Ufkyld efterstræber;
For Lasten Frygt man bær."

XIX.

Sang paa en Lærerindes Fødselsdag fra Hendes Elever. 1795.

Mennesker til Lys at lede,
Styre de usikre Fjed,
Lære dem, at ingen Glæde
Er som Dydens Salighed,
Hvo den aldrig troløs svigter,
Denne herligste blandt Pligter,
Den fortjener Himlens Løn.

Dem, vor Moder! den tilhører.
Modernavnet skyldes Dem,
Som med Moderømhed fører
Os til Dyd og Kundskab frem.
Tvende Mødre os blev givet;
Den ej blot, vi skylde Livet,
Vi og Moder Linde sik.

Glad Enhver af os paaskjønner
Dette vores sande Held;
Derfor lyde vore Bønner:
Det gaae Moder Linde vel!
Blide Hendes Aar henflyde!
Længe Hun sin Lykke nyde!
Leve mangen Fødselsdag!

XX.

Til Utgifvaren af Svenska Blade. 1799.

Ädelt var Dit Företag, och värdigt
Bródranitet, Sanningen och Dig!
Thy oss höfs et Sikte, härdigt
Mot det agg, kring Snillet lågrer sig.

Ja oss höfdes Dig, ifrån hvars panna
Ljungar löjets straffe mot dårarna,
Och der känslan lyser för det sanna,
För det skóna, goda, dygdiga.

Dana för, med Hjelm omkring sin tinning,
Spridda fasa blott kring Scandiens strand,
Nu, hon räknar för sin högsta vinning
Skydda lagren i sin Systers land.

Fordom fylde split och blodsbedrifter
Tideböckren om vår fosterbygd:
Nu hur lågar uti våra skrifter
Snillets strid og strid om ädel Dygd?

Ja, Du visat har förtjenstens venner
Huru Nordens Himmel äfven ler,
Att, om Snillets bloss hos oss ej brenner,
Det kan hända värmer mycket mer.

Dine skriftar äro då det tempel,
Der förtjenstens söner då och då
Kunna, högmod till et skräckerempel,
Visa, Ingan strafflöst hädes må.

Ynglingen, som stöttes spotsk tilbage,
För det han ej ägde mer än vett,
Kann i Dine sköna häfdar smaka
Lönen, som man vägrede hans svett.

Ack! men törnbevuren er Din Bana;
Råds Du ej Frondeurens galne Hot?
Tagger säkert enligt verdens vana
Skola såra där Din unga fot.

Sveas folk Dig då ett offer gifva,
För det Du ej fruktar tadlets sting!
Tanken om Dit stora kall upplifva
Dig, når fordom skändar rundt omkring!

M. Stolz.

XXI.

Nytaarsønske til J. K. Høst.

Som Solen, der straaler usvækket i Glands,
Og trodser hver Sky, som i underlig Dands
Den truer at mørkne for Jorden,
Saa straaler Dit Hjerte, af Tidernes Elv
Usvækket, saa trodse det, kjækt ved sig selv
Hvert Uvejr, der truer med Torden.

O, Ven! o, vor Lykke udfordrer saa Lidt,
Vort Liv er en Rejse, hver Dag er et Skridt
Paa Vejen, vi Alle betræde;
Pluk Blomsterne, Ven, og lad Tornene staae!
Og møde Dig Skyer, lad Skyerne gaae!
Kun Drøm er vor Sorg og vor Glæde.

G. H. Olsen.

XXII.

Til S. M. O., da Hun gav Høst sit Ja.

Stolt ved Din Udkaarnes Side,
Salig ved Hans Favnetag,
Seer Du hver en Dag henglide
Under Haabets Purpurflag,
Om de gyldne Timer dandse
Ømhed, Ynde, Herlighed.
Disse Gratier skal krandse
Dig som Brud med Himlens Fred.

G. H. Olsen.

XXIII.

Vaaren.

Efter det Svenske.

I Naturen hersker Freden blid;
Sefir aander; Sneens Dynge flyder.
Vær mig hilset, Vaar! Du skjønne Tid!
Alt i Haabet Sommeren jeg nyder.

Liflig stiger frem af Jordens Skjød
Stilken, hvorpaa knoppes Liljer spæde.
Syge! glem den Tid, da Nordstorm lød!
Drag igjen Dit Vejr med Haab og Glæde!

Lykkens Søn, som endnu ingengang
Sorgens, Mojens Byrde saaes at bære,
Hør den frie Lærkes muntre Sang,
Og forkynd, den lig, Din Skabers Ære!

Du en oplyst, sand og værdig Tolk
Af Naturens Skjønhed, Visdom være!
Er Du ikke meer end Skovens Folk?
Mon Du ikke Navn af Dyrets Konge bære?

See hvor skyldfri yndig Blomsten er,
Før den gaaer til Støv tilbage!
Yngling! Gavnlighed af Blomsten lær,
Førend Sorg omhyller Dine Dage!

Vintren flygter, liig en rædsom Drøm,
Naar Naturens Solverlænke brækker.
Livets Vaar bortfly'r med Tidens Strøm,
Som en Ven, der Savn, ej Taarer, vækker.

Olding, Du som favner Maalet snart,
Vaaren Dig, Dig Solens Straaler glæde!
Saa Udødeligheds Haab skal klart
Frem af Evighedens Taage træde.

Ej skal paa Din Morgengry,
Vaade, kolde Aftenvinde følge;
Ingen stormfuld Høstdags mørke Sky
Stjernehimlen for Dit Øje dølge.

Da skal følge Dig fra svundne Aar
Mindet om hver sand og ædel Handling,
Og Din Salighed, en evig Vaar,
Aldrig friste nogenslags Forvandling.

XXIV.

Midnatesang i Lapmarken.

Efter Skoldebrand.

Paa disse Fjelde, Øjet vendt fra Jorden,
Fra Alt, hvad Kval og Salighed udgjør,
Jeg hilser Dig, o Gud, som Dagen før,
Om Midienat til Ørkenen i Norden!
Her i en Skykreds luerød
For Klipper og for Dyr Du Lyset tænder,
For Dyr, som smægte hen i Nød,
Og Mennesker, ej meer Naturen kjænder,
Men her i disse Ørkners Favn
Har Freden sig et Tempel fundet.
Hid sminket Lyst ej Vejen kjændte,
Her aldrig Sangens Virak brændte.
Du som har Avind, Falskhed, Svig
Med Kummer lært tilbunds at kjænde,
Om nok de have martret Dig,
Din Vej til disse Ørkner vende!
Bli'r end Din Grav af Taarer her ej fyldt,
Du dør dog ubedragen, uforfulgt.

XXV.

Forgængelighed.

Efter Stolz.

See under Hvælvingen omkring hin Steen
De brudte Vaaben, florbehængte Pile!
Og hist i Vraaen hvilken Hob af Been,
Mon nogen Mægtig her har fundet Hvile?

Ja, men spildt er Mindesmærkets Pral,
Med Rygtets Paaskrift — Alt engang forsvinder;
En Tiggers Støv med Stormands blandes skal,
Monark og Træl i Graven Lighed finder.

Forgjæves derfor, Broder! brammer Du,
Ved Vægt af Aar at sejre over Tiden;
Du falde skal i eet, et stakket Nu
For samme Haand, som fælder Pyramiden.

Troe ej, at for Dit dyrebare Liv
Medlidenhed hos Skjæbnen skal opstige,
Alherren bød ej: uophørlig bliv!
Men „døe!" bød Han, som skal vor Dom afsige.

Ja, luk med dobbelt Laas Paladset til,
Du Rige, det bevogt ved tusind Slaver!
Dig rammer Dødens sikre Piil.
Et Skridt endnu! i Graven Du nedraver.

Forgængelighedes Vælde er saa stor!
Af Seklers Verker, som med Eet forsvinde,
Naar længe de forbauset har vor Jord,
Vil Efterverden neppe Splinter finde.

XXVI.

Mandens og Qvindens Skabelse.

Efter Stolz.

Af Gud blev Manden skabt, til Herre over Jorden.
Af Manden Qvinden blev, og er Hans Herre vorden.

XXVII.

Om den Skik at bære Mandens Billede paa Bryſtet.

Efter Stoltz.

Hvert Værtshuus bær ſit Skildt. Men Ingen anden? jo!
De fleſte Koners Bryſt det Samme ſees at gjøre
Her, ligerviis, ſom der, tidt mange Herrer boe;
Men ſjelden dem, hvis Skildt de føre.

XXVIII.

Advarſel til Jens Kragh Høſt.

1814.

Hvad tænker Du, min ædle, brave Høſt,
Forfulgt alt længe ſelv af lyſe Hov'ders Skjæbne,
Mens Du Dig burde taus mod egen Modgang væbne,
For mig endog at hæve kjæk Din Røſt!
Vil Du da bringe dem, der nokſom alt mistyde,
Saavel Dit aandelige Værd,
Som al Din legemlige Færd,
Til ganſke Staven over Dig at bryde?
Gaaer Du fra Viddet reent? Hvor vil Du hen
Med Din dog intet mindre juſt end tykke
Jens Kraghſke Lykke,
Tør Du Dig lade mærke med, ſom Ven,
Ej blot at kjænde, men endog i Fare
Med Mund og Pen
At være ſelv i Stand til at forſvare
Jens Baggeſen?

O, hør mig, lyd mit Raad. Hvis Du Din Reſt af Ære,
Din Reſt af Gods, Din Reſt af Liv,
Din Reſt af muelig Tidsfordriv,
Du har en Smule kjær, lad dette Galſkab være!
Anmeld, ſom Trykfejl, i Dannora
Hvad Du har yttret om min Pen!
Og gjør det ſnart! thi Den og Den
Har hviſket mig i Øre (trods min Thora)
Der er Periculum in mora,
Da, hvor jeg nu mig vender hen,
I Nukritikens Morgenrøde
Parnasſets Borgervagt marſerer mig imøde,
Til hvilken, ſiger man, der ſnart ſkal ſtøde
Et dobbelt Vægterkorps af Levende og Døde,
Der viſt faaer Bugt med mig, om ej med den —
Da jeg i Roderiets Rige
Har mod mig alt det Borgerlige
Ej blot for Foden Bække; men
Lidt længer ude Strømme og Paſſaten:
Borgmeſtren nemlig ſelv og Magiſtraten,
Og endelig tilſidſt, om ikke hele Staten,
Om hvis til Spaaſen rede Pen
Alt Morgenſtjernerne ſtaae ſamtlig i Geledder.
Sadl altſaa hurtig om! — dog nej
Det veed jeg, brave Sandheds Ridder,
Det kan Du ej.
Sadl af, og ſæt Dig ned, hvor mangen Ven alt ſidder,
Bag Gjærdet, ſkjult i denne Hurlumhej.
Lad mig, ſom dog ufrelſelig, alene

Med deres Morgenstjerner.
At jeg min Undergang imødeseer
Og leer, bør ikke friste Dig til lige rolig Svømmen
I denne Tidens usle Flod mod Strømmen.
Hvad skader det ifald en Digter skeer
Lidt Uret af og til i virkelige Livet?
Ham blev i Nydelser, som Ingen seer,
En rigelig Erstatning givet. — —
Men Du, der ej, som jeg (skjønt yndet af de Ni),
Ved Himmeltaflet alle Dage
Kan leve højt af Suppefantasie
Med dromte Marveboller i
Og indbildt Harestej og digtet Mandelkage,
Beruust af den Parnassets Druestiim,
Hvoraf Du her en lille Dryp kan smage
Paa Riim,
Du, der kun holder aandig Huus i Prose,
Og gav som Dyrker af Minerva stip
Paa Spiisning i Apollohoffets Rose,
Du, synes mig, bør sikre Dig mod Glip
Af al optænkelig Velsignelse herneden,
Ved klogelig, at holde Dig
I denne Krig
Paa sjællandsk Grund, saa langt fra mig —
Indtil min Død har sluttet Freden.

Baggesen.

XXIX.

Sang til Nyerup paa Hans 70de Aars Fødselsdag, den 12te Marts 1828.

Paa syvti fulde Aar Du seer da nu tilbage,
Med Selvtilfredshed Du Din Idræt skue kan.
Med almengavnlig Daad Du mærked Dine Dage.
I alle Forhold stod Du som en sjelden Mand.

I Skrifter mangefold Du Lys og Kundskab spredte,
Ja Du Dig har oprejst saa mangt et Monument.
Af Saga elsket højt, Dit Navn Du vidt udbredte;
Det stedse blomstre vil, imens der læses Prent.

Med Beredvilligheed Du i de store Sale
Vejledte Videlyst til Videnskabers Væld.
Din rene Nidkjærhed vi aldrig saae at dale,
Hvormed Du virked gjævt til værdig Stræbens Hæld.

At Du en Fader var for tusindtals Studenter,
Derom er Vidnesbyrd i deres Kjærlighed.
Din huldе Hjelpsomhed har baaret rige Renter:
Trindt i Dit Fædreland Du takkes paa hvert Sted.

I stille huslig Kreds Du er den Ømme, Blide.
Som Ven Du trofast er; jeg Saadan kjænder Dig.
End længe, Nyerup, karsk Du gaae ved Venners Side!
End længe leve Du paa Livets Glæder riig!

XXX.

Sonet.

Efter Petrark.

Hører jeg i Lunden Fuglens Triller,
Bladets Raslen i den milde Luft,
Hører jeg, hvor Bækken sagte triller,
Surrende imellem Blomsterduft,

Sidder jeg og synger nu og græder,
Over Lauras stille Gravhøj her,
Nu for mig en himmelsk Engel beder,
Laura det, begrædte Laura er.

„Siig, hvi Længsel hver Din Fryd afbryder?
Hvi min kjæreste, min bedste Ven,
Fra Dit Øje Sorgens Taarer flyder?

For den Herliggjorte græd ej, Ven!
Om mit Øje Jordens
Straaler for det Glands af Himmelen.

XXXI.

Tre Epiloger, fremsagte paa et privat Theater 1807.

1. Efter Komedien Brandskatten.

Saa Bladet ofte pludselig sig vender.
I Sorg begyndt, i Fryd sig Dagen ender.
Et Øjeblik opfylder aarlang Bøn
Og yder trofast Kjerlighed sin Løn.

Saa Falskhed tidt i egen Snare løber
Og for sin Udaad Skam og Nag kun kjøber;
Saa vorder Hovmods Træl i Nøden myg;
Saa gaaer ved gammelt Venskabs Haand man tryg.

See dette Stykke ogsaa har Moraler,
Det Dydens Sejr og Lastens Fald afmaler,
Dog for Moraler, Venner, ville vi
Ej byde Dem at see vort Fuskeri.

Har, ihvorlidt, Dem dette kunnet more;
Har deri De vor Stræben kunnet spore,
At tækkes og fornøje ædel Kreds,
Da er' med vort Forsøg vi veltilfreds.

2.

Kun Lysten til Thalias skjønne Kunst
Har os forført end et Forsøg at vove;
Og Hædrede! kun Eders ædle Gunst
Har Overbærelse os tordet love.
For ældste Mester tidt det sees at glippe;
Hvad tør af Ynglinger man vente da?
Erfaren Skipper stranded tidt paa Klippe;
Hvor slap den Usøvante da derfra?
Men strandede vi end, dog stedse sød
Skal os den Trøst udi vort Skibbrud smage,
At vi modtoge dette Skjæbnens Stød,
Idet vi stræbte Eder at behage.

3.

Snart Vaaren med sin ynderige Krands
Til Landets hulde Glæder os indbyder.
Naturen da besejrer Kunstens Sands,
Og selv Thalias Trylleri ej fryder.

Dog end er Aftenstunden kold og raa,
Og Vintrens skarpe Spor endnu man skuer.
Thi vove vi igjen engang at gaae
Til Altret, som i Musens Tempel luer.

Den Røgelse vi ydmyg lagde der,
Vor Id Gudinden at behage;
O maatte den og Eder være kjær,
Vor Villje, Ædle, I for fyldest tage.

XXXII.

Ved Andreas Irenius Ravns Grav.

Bort fra Hustru, Børn og Venner rev
Brat Dig Døden, midt i Kraftens Alder.
Dog ej uberedt Du kaldet blev.
Rede er den Ædle, naar Gud kalder.
Ja, min Ravn! som Faa Du ædel var.
Blid, oprigtig, hjelpsom, fast, beskeden.
Religionens Præg Din Vandel bar;
Moden var Din Aand for Evigheden.

XXXIV.

Sang for Danmarks Krigerstand, paa Skydebanen 1814.

Der var engang en tapper Mand —
Hans Navn vi Alle kjænde —
Kong Valdemar, Kong Knud var Han
Saa kjær til Livets Ende.
Et Værn trint om sit Fædreland,
Han for dets Ære flammed;
Og, lige bold paa Jord og Vand,
Med dobbelt Krands Han brammed.

Den Herre bygged Axelhuus,
At frede Sjølunds Strande,
Hvor nu, opløftet fra sit Gruus,
Dankongens Slot maa stande.
Sex Sekler og et halvt henrandt,
Og vældig heden reve;
Men Heltens Navn for stærkt de fandt;
Hans Laurbær endnu leve.

De Krandse, Han sig efterlod,
Til Storddaad at belønne,
De ere herlig Priis for Mod,
Og Begge lige skjønne.
Den ene Ranzauſk Høvdingpar
Sin Id har værdig fundet;

Niels Juel og Tordenskjold saa hav
Den Anden sig omvundet.

Ihvorsomhelst Du staaer som Mand,
Du Kampens Maal kan vinde!
Paa vilden Hav, paa tamme Land
Sig Krandsen lader binde.
Thi blomstre højt hver tapper Mand,
Hver Helt paa Jord og Bølge!
Højt blomstre Danmarks Krigerstand!
Et evigt Held den følge!

XXXV.

Peter Christian Abildgaards Minde.

(Affunget ved Morten Brünnichs Jubelfest paa Skydebanen den 29 September 1819.)

Hvor Mænd forsamled sig, at hylde
Naturens ældste Præst i Nord,
Et Mindebæger bør de fylde
For Isiss Ven, som heden foer.

Hvor højen Jubeltone lyder
Til Brünnich, vi end blandt os har,
Et Længselsuk fra Barmen bryder
For Abildgaard, som blandt os var.

Med lyseſt Aand, med ſkarpſynt Øje
Det Heles Gang Han ſpejded grandt.
Han ſaae det Dybe, ſaae det Høje,
Og allesteds Han Visdom fandt.

Til Kundſkabs Straaler vidt at ſprede,
En Hæderskreds Han kaldte frem.
De ſyge Dyr ulindred lede;
Et Frelſens Huus Han rejſte dem.

Men Iſiss og Hygæas Yndte
Og Suadas Hjerte var saa kjær;
Den ædle Statsmands Pris forkyndte
Han, ſom vor Bernſtorff var det værd.

O Abildgaard! Dit Minde brammer
Med en tredobbelt herlig Krands.
Paa Danmarks Stjernehimmel flammer
Dit Navn i reen, i evig Glands.

XXXVI.

Kollegiernes og Magiſtratens Skaal.

For Skydeſelſkabet 1819.

Mel. Lad Statsmanden Natten bortlænke.

Mangfoldigſte Nytte udbreder
Det viſtnok for Rige og Land,

Naar Statsmanden ponser og sveder,
Og raader det Bedste, Han kan.
Men Alt har sin Tid her paa Jorden,
At sørge for Landet har sin.
Det stundom er og i sin Orden
At tænke kun paa sit Glas Viin.

At styre Retfærdigheds Pleje
Og vaage for Danrigets Boe,
Og Handelens Tarv at afveje,
Og haandhæve Tryghed og Ro,
Gav Adkomst til Egelovs Hæder.
Men Alting en Maade dog har.
Paa Hjerte for Vingudens Glæder
Selv Cato Exempel os var.

Men derfor vi dog ej bør glemme,
Ved skummende Bæger vor Gjeld,
Til Tak vi en Skaal bør istemme
For dem, som berede vort Held.
De Mænd, som Monarken bød give
Ham Raad til vort Dannemarks Flor,
De nyde alt Godt her i Live!
De sildig forlade vor Jord!

XXXVII.

I Anledning af min Systersøn Peter Georg Beyers Konfirmasion og min Systerdatter Valida Augusta Beyers Daab d. 9 Oktober 1814.

En dobbelt Fest i Dag os fryder;
Religionen vied den.
Alvorligglad fra Hjertet lyder
Vor Priis derfor til Himmelen.
Besjælet af Eusebia
Vor Sang er et Halleluja.

Vor Peter Georg i Herrens Tempel
Sin Eed har svoret Dyd og Tro.
Hans Vandel vorde lyst Exempel!
I Barmen throne himmelsk Ro!
Som Søn og Broder os saa kjær,
Gaae frem, vor Ven! lykkalig vær!

I Christnes Samfund vi den Spæde
Højtidelig optage saae.
Maa Hende Sundhed, Kraft og Glæde
Med Sandhed Navnet stedse spaae.
Bliv Dine Systre, Brødre liig,
Paa Kjærlighed og Fromhed riig!

Held Dig, Du ædle Par, som kjænder
I hulde Hjem et Frosinds Værd!

Om Skjæbnen end sin Torden tænder,
Dens Slag afvæbner husligt Hæld.
Qvartetten alt er svundet hen.
Lev lykkelig et nyt igjen!

Og Du vor gamle Bedstemoder,
Som er saa glad ved Dines Fryd,
Som lever i de mange Poder,
Og Dig bør Deel i Jublens Lyd.
Dig Oldemoder snart vi see!
Det høre Gud! Det skee! Det skee!

XXXVIII.

Ved min Svigerinde Marie Arholms Grav,

den 15 Januar 1811.

Uskylds Engel, elskelig og skjøn og blid
Svævede Hun hen ad Jorden.
Dejlig var den Huldes korte Blomstringstid.
Ak! da nedslog Dødens Torden.

Hun er nu for hver en jordisk Jammer fri.
Hisset skal Hun aldrig græde.
O, men Meget, rædsomt Meget tabte vi!
Udslukt blev vort Haab, vor Glæde.

Gode Gamle, saa var bedskest Maiurt da
Gjemt for Dig til Vaarens Ende.
Trøst Dig, Gamle, snart gaaer ogsaa Du herfra
Snart Du hisset favner Hende.

Arme Moder! Vant til Skjæbnens tunge Stød,
Vented Dig og denne Smerte.
Din Marie i sin favre Vaar er død.
Brustet er det bedste Hjerte.

Vemodsfulde vi ved Graven staae,
Stirrende mod Evigheden;
Højt i Stjerners Kreds vor Trøst vi søge maae;
Ikke findes den herneden.

XXXIX.

Ved min Broder Frederik Barisien Høsts Jordefærd. 1815.

Hurtig gik Du til den lange Slummer,
Held Dig! Du er fri for Livets Kummer,
Jordens Jammersyn ej længer seer,
Sover rolig, vaander Dig ej meer.

Og dog rinder strid min bittre Taare,
Kjære Fredrik! ved Din sorte Baare.
Gode Yngling! Ak jeg kjændte Dig,
Derfor sørger jeg saa bitterlig.

Hænder maa vor gamle Moder vride.
Atter skal Hun Vemodskampen stride;
Hendes Sidstefødte Døden sled
Bort fra Hende, nær ved Banens Meed.

Aabent for al fremmed Fryd og Smerte,
Reent for Had og Avind var Dit Hjerte.
Glad Du hjalp foruden Gjengjeldskrav;
Venskab styrted Dig bradt i Din Grav.

Varmt Du følede for det Skjønne, Høje.
Over Stjernen hæved sig Dit Øje.
For en bedre Verden blev Du til;
Thi bag Død og Grav Du blomstre vil.

Tak for hver en Time her i Livet,
Hvert et Brodersmil, Du mig har givet.
For Dit Venskab, Tak, bortrevne Ven!
Nu farvel, indtil vi sees igjen!

XL.

Ved Grosserer Ole Lunds Opkomst fra en farlig Sygdom.

Hungers og Nøgenheds Søn, som, Ædle! Du mættede og klædte,
Nys til sin Velgjørers Seng ængsteligt stirrede hen,
Og i anraabende Suk Han Skjæbnens alvældige Herre
Bad, at til Lidendes Trøst Livet forundtes Dig end.
Held Ham! Hans Bøn er opfyldt. End længe iblandt os Du vandre,
Spredende Frelse og Held, signet i Kummerens Vraa!

XLI.

Ved min Svoger Peter Lorenz Opholms Jordefærd. 1815.

Saa skulde da saa snarlig jeg igjen
En Broder see i Døden segne hen!
Saa snarlig da min Peter, Fromme, Hulde,
Vor Syster Du i Graven følge skulde!

At Ynglings Liv, som Oldings slukkes ud,
At Støvet ej kan fatte Almagts Bud,
At Graven er kun Vej til salig Glæde —
Det veed jeg vel, dog Taarer Kinden væde.

Du var dem værd, ja Du var Taarer værd,
Hvor kjærligsom, hvor himmelblid Din Færd!
Din bedste Fryd' var den, at Andre fryde,
Og Hælsot selv paa den ej kunde bryde.

En elsket Brud forgjæves kaldte Dig
Til Liv igjen! Hun blev ulykkelig.
Din Moder nu er sønneløs paa Jorden.
Af skjønne Drøm Hun haardt er vækket vorden.

Men Zebaoth en tidlig Hjemgang bød;
Hallelujah! Lyd højt i Liv og Død!
Thi vinker Gud ad Unge og ad Gamle!
Et Blink af Ham igjen os skal forsamle.

XLII.

Blomsterkrandsen.

Efter Franzèn.

Hvor Deres Kjoles Krands, min Frue, dog charmerer,
Langt meer end den Buket, som Deres Datter bær!
Thi Blomster venter man at see, hvor Vaaren er;
Men seer man Vintren klædt i Roser, det frapperer!

XLIII.

Sofie til sin Moder.

Efter Franzèn.

Det snurrigt er, min søde Moder!
At hver en Gang i Strid jeg var
Med Ammen eller med min Broder,
Bestandig *jeg* havt Ret dog har!

XLIV.

Hjemmegjort.

Efter Franzèn.

A. Hvor hersker Yppighed! Nu neppe Mesterinden
Her hjemmegjort vil bære meer.

B. Tilgiv mig, selv Justitsraadinden.
I Hendes Ansigt man det seer.

XLV.

Under Koszicuskos Billede.

Efter Franzèn.

See i den Lidende her Koszicusko Polakken den Sidste!
Ej af Hans Lænker og Saar; ej af Hans qvæstede Krop
Finge Hans Træk dette Smertens Udtryk, ikkun af Tanken,
At Han lever endnu efter sit Fædreneland.

XLVI.

Gravskrift.

Efter Samme.

Gaae, gaae min Ven! og siig mig blot:
Sov godt!

XLVII.

Sang ved Nyerups Studenterjubileum.

Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder,
Som over Videnskabens Søn
Sit Faderblik udbreder!
Despoten kun har Mørkhed kjær;
Kun Han for Sandhed Rædsel bær.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Axelstad et Tempel staaer,
Hvor Sandheds Fakkel brænder,

Som snart halvfjerdehundred' Aar
Sit Straalelys udsender.
Udød'ligt, herligt Mindet er
Af mangen Præst i Templet her.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Arelstad en Bygning staaer
For hundrede Studenter.
Den nu alt i tohundred Aar
Sig rigelig forrenter.
Af mangen en dens Fosterson
Har Landet høstet Frugt saa skjøn.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Arelstad man Sale seer
Paa Kundskabs Kilder rige.
De fyldes stedse meer og meer
Med Skatte uden Lige.
Fra dem i Landet vidt og bredt
Blev mangt et Visdoms Sædkorn spredt.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

Vor Fredrik skuer faderlig
Til Videnskabens Sønner;
Fortjenesten saa naaderig
Med Hæder Han paaskjønner.

Miskjændt, forfulgt trint om paa Jord,
Fandt Lys og Sandhed Fred i Nord.
Vor Frederik Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

XLVIII.

Sang paa H. M. Dronning Marie Sophie Frederikes og Kronprinsesse Carolines Fødselsdag 1826.

Naar Dannished Fyrstinden pryder,
Naar Hendes Smil er Himlens Tolk,
Naar Visdom leder Hendes Dyder,
Held Dig, da Drot! Held Dig, da Folk!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Du for Din kongelige Mage
Beredte Livets bedste Lyst.
Du i de lyse, mørke Dage
Vor Frederik gav Glæde, Trøst!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Et Mynster Du hver Moder stilled,
Cornelia i Thronens Pragt.
Du er de huldе To et Billed
Paa hvad som adler Kongemagt.

Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Din Moderømhed ene ligne
Dit Hjertes Flammer for Dit Land.
„Gud, Herren Dannemark velsigne!"*)
De Ord ej glemmes skal af Dan.
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Din lyse Aand har gjennemgrundet
Den underfulde Skjæbnens Gang!
Med Kronens Glands har Du forbundet
Den dybe Tankers stolte Rang.
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Maria! her i festlig Klynge
Din Dag har samlet os til Fryd.
Hvert Aar, hver Dag, Dit Liv forynge!
Vær længe Danas Held og Pryd!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, vor Maria, vær!

---

*) Saaledes skrev Hendes Majestæt paa en Rude paa Frederiksborg Slot.

XLIX.

Til min Broder, Lieutenant Andreas Petrus Høst, i Schlesvig, den 28 December 1813.

Saa skal da snart den store Time slaae,
Som byder blodig Kamp at staae,
Som Dig, min Ven, og Dine brave Jyder,
At trodse Død for Land og Konge byder.

Glad veed jeg, Kraft I have i Jer Arm
Og glad jeg kjænder Modet i Jer Barm.
At Valden selv for Kraft og Mod maa vige,
Kan ogsaa Danmarks Krønike os sige.

End ej er glemt hin gamle stolte Dag,
Da Venden følte Jydens tunge Slag.
En Grav fandt tusind Fiender rede
Paa Lyrskovs evig mindestore Hede.

Ved Svarteraa en Haandfuld Danske stod;
Den skulde trædes ned med Hestefod.
Sex, Syv mod Een! Dog Svenskен saaes at flygte
Og vidne saa: Ej Danske Tallet frygte.

Sit Navn ej Nutids Cimbren sveget har;
Den Sag er alt af Prøver soleklar.
Og Danas andre Sønner ved Hans Side
Ham liig for Konge, Land og Arne stride.

De stride for en god, en ædel Sag;
De ikke gaae som Hyrlinger i Slag.
For elsket Drot paa Dannerkonges Sæde
Mod List og Vold i Kamp de træde.

Vist bløder Hjertet, Ven, naar Sjælen maler sig
De mange Ædlinger — blandt dem maaskee og Dig,
Som Offre strakte hen for Herskesygens Ænker;
Naar jeg vort Land blodstrømmende mig tænker.

Men — saa kun Danmarks Selvstand frelses kan;
I Ulivskamp Soldaten teer sig Mand.
Hver saaret Helt af Hjelp og Tak omgives;
Hver falden Helt i Mindets Bog indskrives.

Guds Haand med Dig! Spred Død i Fiendens Lejr!
Snart Hæderfred os vorde kjøbt med Sejr!
Og snart, min Ven, vi her modtage
Dig i vort længselfulde Favn tilbage!

L.

Kjøbenhavn den 12 Januar 1814.

Atter Dag skal Mørket bryde,
Straale over Nor og Dan.
Høje Norne huldt skal byde:
Hæv Dig, Thors og Baldurs Land!

Ja! vort Danahjem skal hæve
Sig trods Fjendens Vold og Svig.
Lumskhed, Ondskab skulle bæve;
Da skal Avind harme sig.

Dannerfolk! Du gik saa stille,
Driftig, ærlig, taalig, tro.
Ingen Du fornærme vilde,
Ønsked for Dig Selv kun Ro.

Prøvet Du bestod Din Prøve.
Kun Din Kjækhed ligned sig.
Ingen, Ingen kunde røve,
Om alt Andet, Æren Dig.

Derfor skal i Tidens Fylde,
Naar afbruset Stormen har,
Krøniken Din Idræt hylde,
Himlen atter smile klar.

Ved Gjennemlæsningen af mine Erindringer finder jeg, at jeg ej nok har omtalt nogle, og det af mine mest fortjente, Venner og Velyndere. Om dem derfor et Par Ord.

Holst, nu Kammerraad, min Barndoms Ven, ligesom Hans Fader, Faktor ved Handelen i Marokos, havde været min Faders Ven. Holst er en Mand af et udmærket Hoved, og en fri Tænker. Jakob Böhmes Lære har Han studeret. Af dyrisk Magnetisme og af Homoopathie er Han en Tilhænger. Hans Karakteer er Redelighed og Retsind.

Etatsraad Bagger, tilsidst Borgemester i Kjøbenhavn, var til sin Død En af mine hjelpsomste Velyndere. Han besad ægte Humanitet og stræbte ved hver Lejlighed at undgaae Alt hvad der kunde fortredige, idet Han omhyggelig udbredte alt det Gavn, Han formaaede. Hans Kone var Syster til Etatsraadinde Thaarup, et agtværdigt Systerpar. Med Ham maa ikke blandes Justitsraad Bagger, Politirets Justitiar i Kjøbenhavn, en dygtig Embedsmand, som døde i sin kraftigste Alder.

Carl Wilhelm Heber, nu Præst i Svendborg, deponerede med mig, og blev siden Artillerielieutenant; men da Han havde fattet Kjerlighed til en Datter af Apothekeren i Meldorf og af denne Mand faaet Afslag, indtil Han skiftede Stand, studerede Han Theologie. Han var mange Aar Ka-

pellan i Eger i Norge, indtil dettes Skilsmisse fra Danmark. Et lyst Hoved og et ædelt Hjerte. Han er en begavet Taler. Af en Rejse, Han for en halv Snes Aar siden gjorde i Italien, kunde man ønske en Beskrivelse.

Endelig maa ej glemmes min værdige, endnu levende, snart 90aarige Faster, Nille Christence Høst.

Af Svenskere har jeg ikke staaet i længere Forbindelse med Nogen end Eberhard Zacharias Munck af Rosenskold, Professor i Lægevidenskaben ved Lunds Højskole, Ridder af Nordstjernen. Han indførte i Sverige Pestalozzisme og Vaksinasion. Som Hoved for sin adelige Slægt udmærkede Han sig ofte paa Rigsdagen ved almennyttige og frisindede Forslag. I sin politiske Overbeviisning har Han stedse været enig med sig selv: en reen Republikaner.

Min ældste svenske Ven Anders Lidbeck døde 1829 i Stockholm, hvor Han opholdt sig, som Medlem af Underviisningskommissionen. Et Hovedtræk i Hans Karakteer var Stræben efter ved hver mødende Lejlighed at glæde og under ingen Omstændigheder at saare.

En anden Lundenser, Matthias Stoltz, rev Døden bort i Hans Manddoms fejreste Alder, som Landsbypræst. Miskjændelse af Hans Digtertalent forstemte Ham og lod Literaturen savne de Frugter, den ellers kunde haabet.

Jævnaldrende med de her nævnte Lundboere var Nils Henrik Sjøborg, en af mig prøvet Ven. Han forstod at nyde Livet i knappe Kaar. Med fire Rigsdaler rejste Han fra Stralsund til Berlin. Oldgrandskningen gav Han et Stød fremad og, skjønt ogsaa Han miskjændtes, bragte Han det til at vorde Rigsantikvar, i hvilken Egenskab Han endnu lever i Stockholm.

Den forhen, som død, anførte Ohrling, lever endnu som Landsbypræst, og min evig uforglemmelige Stenhammar gik ikke heden 1811, men 1799.

Trykfejl.

Side 9	Linie 1	Bugges, læs: Begges.
— 16	— 6	Enchiffreren, l. Talskrivning.
— 32	— 1	Claudius, l. Claudine.
— 64	— 4	Noter, l. Voter.
— 81	— 1	til: Prokurator Lange føies: som siden rejste til Norge.
— 96	— 15	for sin Kjærlighed, l. til Løn for sin Kjærlighed.

Efterskrift.

Hermed slutter jeg disse Blade. Jeg seer selv fuldkommen hvor lidt jeg, af Mangel paa Kilder, har opfyldt endog de billigste Forventninger, hvor lidet Udbytte den mindst fordrende Læser, har vundet. Imidlertid maa jeg dog taknemmelig erkjende den skaansomme Dom, mine mangeaarige Venner og Velyndere, de Herrer Etatsraad Thaarup og Sekreteer Linnge, have værdiget mit Arbejde, det svageste blandt alle, der flod fra min Pen.

Trykfejl.

Side 9	Linie 1		Bugges, læs: Begges.
— 16	—	6	Enchiffreren, l. Talskrivning.
— 32	—	1	Claudius, l. Claudine.
— 64	—	4	Noter, l. Voter.
— 81	—	1	til: Prokurator Lange føies: som siden rejste til Norge.
— 96	—	15	for sin Kjærlighed, l. til Løn for sin Kjærlighed.

Efterskrift.

Hermed slutter jeg disse Blade. Jeg seer selv fuldkommen hvor lidt jeg, af Mangel paa Kilder, har opfyldt endog de billigste Forventninger, hvor lidet Udbytte den mindst fordrende Læser, har vundet. Imidlertid maa jeg dog taknemmelig erkjende den skaansomme Dom, mine mangeaarige Venner og Velyndere, de Herrer Etatsraad Thaarup og Sekreteer Linnge, have værdiget mit Arbejde, det svageste blandt alle, der flød fra min Pen.

De meddelte Bilag m. m. har jeg optaget, dels for at give Vidnesbyrd om nogle Venners Følelser for mig, dels for at levere Prøver af mine Vers.

Jens Kragh Høst.

GRØNBY